

Årsredovisning 2023

Bollnäs kommun och kommunkoncern

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Förvaltningsberättelse	
Översikt över verksamhetens utveckling	5
Den kommunala koncernen	7
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
Händelser av väsentlig betydelse.....	18
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	19
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	21
Måluppfyllelse	26
Balanskravsresultat.....	31
Väsentliga personalförhållanden	33
Förväntad utveckling.....	36
Räkenskaper	
Resultaträkning	37
Balansräkning	38
Kassaflödesanalys	40
Noter	41
Driftredovisning	55
Investeringsredovisning	56
VA-redovisning.....	57
Nämnder och bolag	
Händelser av väsentlig betydelse i nämnderna	60
AB Bollnäs Bostäder	68
Bollnäs Energi AB	73
Helsinge Vatten AB.....	76
Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB.....	78
Hälsinglands utbildningsförbund	83
Kommunalförbundet Hälsingland	88
Inköp Gävleborg.....	91
Bilagor	
Bilagor	92

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2023 – Utmanande lågkonjunktur

Oron i omvärlden har bidragit till höjda räntor, inflation, kraftiga kostnadsökningar och ett försämrat säkerhetsläge vilket påverkar våra verksamheter. En utvecklingsplan för ekonomi i balans som sträcker sig från 2024–2027 har arbetats fram. I Sverige ökade befolkningen med 30 151 personer. Det är den lägsta folkökningen på 22 år. Invånarantalet i Bollnäs kommun har under 2023 minskat med 210 personer till 26 414 personer. Antalet födda är 196 och det är det lägsta antalet födda på väldigt många år. Allt detta gör att det är viktigt att vi fortsätter att anpassa oss till förändringar och förblir flexibla för att möta framtida förändringar.

Fortsatt skärpt säkerhetsläge

Fortsatt skärpt säkerhetsläge samt ökade hotnivåer nationellt kopplat till bland annat koranbränder har gjort att Bollnäs kommun arbetar aktivt med säkerhetsfrågan gällande både personell säkerhet och cybersäkerhet. Arbetet med kris- och säkerhet som legat inom Kommunalförbundet Hälsingland har återtagits till respektive kommun för att möta Riksdagens nya krav om förberedelser för vår verksamhet under extraordinära händelser i fredstid.

Arbetsgivare etablerar sig i kommunen

Under 2023 har det startats 124 nya företag. Vid årsskiftet 2024 fanns det 3 246 aktiva verksamheter i Bollnäs kommun. Arbetslösheten är statistiskt sett i princip oförändrad jämfört med föregående år. Det arbete som görs för att minska arbetslösheten är bland annat satsningar på företagande, samt arbetet inom arbetsmarknadsenheten i samverkan med socialtjänsten.

Ny styrmodell

En ny modell för kvalitets- och målstyrning med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har tagits fram. Styrmodellen bygger

på kvalitetsstyrning och hållbarhetsfokus i enlighet med Agenda 2030.

Bollnäs växer

Byggnationen av nya Renshammarskolan har fortgått enligt plan under året, en ny konstgräsplan på Sävstaås IP har färdigställts och byggnationen av ett nytt avloppsreningsverk i Rengsjö har startat. En förstudie har påbörjats för investeringsprojektet Bollnäs simhall. Under 2023 har frågan om bättre kollektivtrafik till Häggesta prioriterats. Även ett större förbättringsarbete kopplat till väg 83 är under genomförande. Det är en mycket viktig upprustning! Vi har också visat intresse för att Kriminalvården bygger en ny anstalt i Bollnäs.

Vi planerar för framtiden

Sju nya detaljplaner har antagits under 2023. Arbetet med fördjupade översiktsplaner för Arbrå och Kilafors är avslutat och Utvecklingsprogram för Varpens nordvästra strand och en Vattentjänstplan är framtagna.

Utmaning att säkerställa kompetens och bemanning

Inom hemtjänst och hemsjukvård ses ett fortsatt högt vård- och omsorgsbehov, där en stor utmaning är att säkerställa kompetens och bemanning. Beslut om flera tunga statsbidrag i form av återhämtningsbonus och ökad sjuksköterskebemanning har inneburit att planerade åtgärder kan genomföras. Utbildning/validering inom socialtjänsten pågår i samverkan med Hälsinglands Utbildningsförbund.

Ökad samverkan

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar fokuserat med att effektivisera och förbättra processer på en rad områden där man ser samverkan och samsyn mellan förvaltningar, bolag, förbund och andra kommuner som en avgörande framgångsfaktor. Exempel på några är samordnad informationshantering, stödfunktioner kring styrdokument och inledd förstudie gällande gemensam IT-drift. Bollnäs kommun har även undertecknat ett samverkansavtal om kommunal avtalssamverkan tillsammans med 21 andra kommuner gällande gemensam drift och förvaltning av ett digitalt slutarkiv

(e-arkiv). Gemensam lön Hälsingland har säte i Bollnäs och hanterar löner för flera Hälsingekommuner och bolag. Detta är ett stort projekt som kräver resurser och tid men är en väg att möta utmaningar med kompetensförsörjning och skapa skalfördelar genom samarbete mellan kommunerna.

Ett brett kulturutbud

Kulturenheten har under sommaren bedrivit välbesökt verksamhet, med särskilt fokus på barn och unga på Långnäs. Kulturkvarteret har haft 45 000 besökare till 180 evenemang.

Tack till medarbetare och civilsamhälle

Jag vill rikta ett stort tack till alla medarbetare för insatserna under året. Trots ett osäkert omvärldsläge, kraftiga kostnadsökningar och att vi ibland ställs inför svåra situationer och hård arbetsbelastning löser vi alltid, dygnet om, våra kärnuppdrag för kommunens invånare. Tack också till förtroendevalda och hela civilsamhället i kommunen för ett gott samarbete.

Abdullahi Cadaani (S), kommunstyrelsens ordförande.

Översikt över verksamhetens utveckling

Bollnäs kommun - fakta i tal, 5 år i sammandrag

Ekonomiskt resultat för kommunen (tkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Folkmängd (antal)	26 888	26 809	26 753	26 624	26 414
Kommunal skattesats (procent)	33,37	33,37	33,37	33,37	33,37
Årets resultat	53 791	7 540	95 168	23 307	-5
Årets resultat per invånare	2 001	281	3 557	875	-0,2
Verksamhetens intäkter	424 429	424 308	427 585	404 612	437 343
Verksamhetens kostnader	-2 001 997	-2 028 388	-2 125 743	-2 134 589	-2 339 823
Skatteintäkter och generella stadsbidrag	1 649 980	1 705 282	1 792 726	1 872 328	1 951 077
Nettoinvesteringar**	154 744	214 056	84 081	125 017	282 668
Avskrivningar	-68 717	-77 279	-68 240	-68 694	-75 046
Långfristig skuld	59 174	169 540	275 667	491 619	691 761
Långfristig skuld per invånare	2 201	6 324	10 304	18 465	26 189
Soliditet i procent*	64	61	59	55	51
Soliditet i procent inklusive pensionsförpliktelser (ansvarsförbindelse)*	37	36	37	36	33
Självfinansieringsgrad i procent***	74	32	194	73	26

Bollnäs kommunkoncern - fakta i tal, 5 år i sammandrag

Ekonomiskt resultat för koncernen (tkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Årets resultat	76 688	23 600	116 594	38 243	-11 215
Årets resultat per invånare	2 852	880	4 358	1 436	-425
Verksamhetens intäkter	928 825	947 706	977 694	970 792	1 037 429
Verksamhetens kostnader	-2 379 518	-2 429 556	-2 552 025	-2 587 204	-2 837 009
Skatteintäkter och generella stadsbidrag	1 649 980	1 705 282	1 792 726	1 872 328	1 951 077
Avskrivningar	-150 772	-164 050	-154 747	-152 051	-163 241
Långfristig skuld	1 262 146	1 387 401	1 493 287	1 602 519	1 823 576
Långfristig skuld per invånare	46 941	51 751	55 818	60 191	69 038
Soliditet i procent*	42	41	42	41	38
Soliditet i procent inklusive pensionsförpliktelser (ansvarsförbindelse)*	26	26	28	28	27

* Soliditet definieras som eget kapital dividerat med balansomslutningen.

** Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.

*** Självfinansieringsgrad definieras som investeringar dividerade med årets resultat och avskrivningar.

Kommunens självfinansieringsgrad har under 2023 sjunkit från 73 procent till 26 procent. Detta till följd av kommunens höga investeringsvolym som lett till att kommunen behövt låna upp 200 mnkr under 2023 och har därmed lån på totalt 500 mnkr. Det största investeringsprojektet 2023 var nya Renshammarskolan som hittills har kostat 165 mnkr och som har en total budget om 300 mnkr. Höga investeringsvolymen leder även till ökade kostnader i form av avskrivningar, räntor samt drift- och underhållskostnader.

Kommunens soliditet har minskat från 55 procent till 51 procent under 2023. Även detta beror på nyupplåningen samtidigt som kommunens negativa resultat minskar det egna kapitalet.

Mellan åren 2019–2022 har ökningen av verksamhetens kostnader varit mellan 0,4 procent och 4,8 procent. Mellan 2022 och 2023 ökade verksamhetens kostnader med 9,8 procent vilket därmed är den största ökningen på många år. Den höga inflationen samt pris-, lön- och pensionskostnadsökningarna är något som påverkat samtliga verksamheter och den kommunala koncernen 2023.

Den kommunala koncernen

Med kommunens samlade verksamhet menas den kommunen bedriver i kommunkoncernen samt i intresse- och uppdragsföretag.

I koncernen Bollnäs kommun ingår nämnder, Bollnäs Stadshus AB och därigenom de helägda bolagen AB Bollnäs Bostäder, Bollnäs Energi AB samt de delägda bolagen Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB och Helsinge Vatten AB samt Hälsinglands Utbildningsförbund.

Bollnäs Stadshus verksamhet är att äga och förvalta aktier i aktiebolag som Bollnäs kommun använder i sin verksamhet. Syftet är att hålla samman den kommunala bolagskoncernen och ansvara för koncernens övergripande utveckling och strategiska styrning samt styrningen av de ekonomiska och finansiella resurserna på ett optimalt sätt för Bollnäs kommun.

Bollnäs Bostäder är ett allmännyttigt kommunägt bostadsföretag vars affärsidé är att på affärsmässiga grunder bygga, förvalta och hyra ut bostäder till så bra pris som möjligt, så att så många som möjligt kan hyra.

Bollnäs Energi producerar och distribuerar fjärrvärme i Bollnäs, Arbrå, Kilafors och Rengsjö. Vid Säverstaverket i Bollnäs produceras även el i ett kraftvärmeblock. Bolaget bygger, äger och driver stadsnät i kommunen och har en liten ägarandel i det regionala nätbolaget Norrskan AB.

Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings uppgift är att samla in, transportera, behandla och återvinna avfall samt lagra och tillverka avfallsbränsle på uppdrag av Bollnäs Energi. Bolaget ägs av Bollnäs Stadshus och Ovanåkers kommun med 66,7 respektive 33,3 procent. Bolaget bedriver tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken vid Sävstaås avfallsanläggning samt vid

återvinningscentralen i Edsbyn.

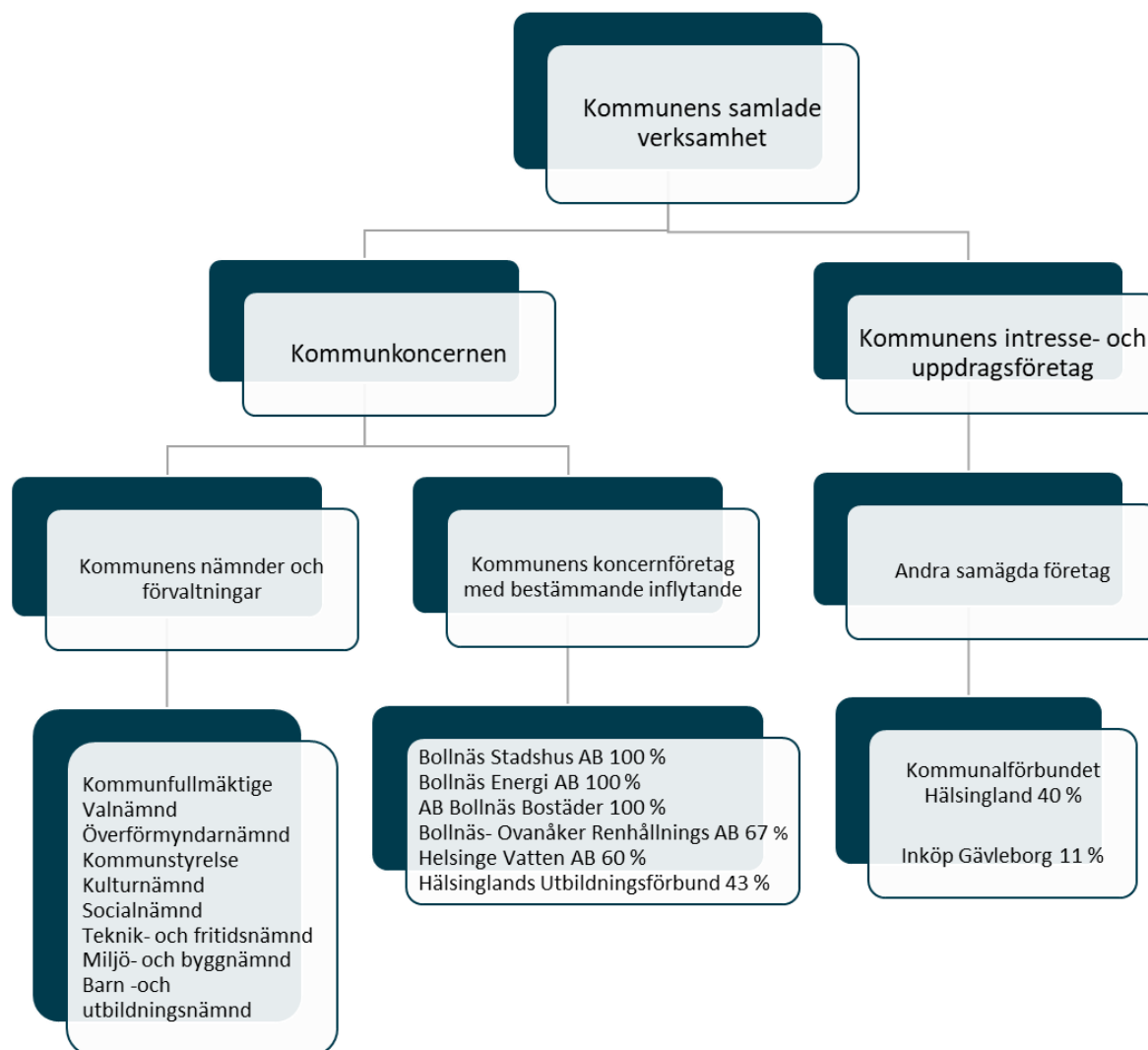
Helsinge Vatten sköter drift och underhåll av Bollnäs och Ovanåkers kommuners alla vatten- och avloppsanläggningar. I uppdraget ingår även ekonomihantering och kundservice för va-abonenterna.

Hälsinglands Utbildningsförbund är ett kommunalförbund som bildats av Bollnäs, Nordanstigs och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet. Förbundet bedriver gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning i de tre medlemskommunerna.

Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) är bildat av Bollnäs, Söderhamns och Ovanåkers kommuner med uppdrag att ansvara för samhällsskydd, säkerhet, beredskap, informationssäkerhet, tillstånds- och tillsynshantering av alkohol, tobak, folköl, receptfria läkemedel samt tillsyn av rökfria skolgårdar och rökfria miljöer. KFH är organisatoriskt ansvarigt och tillika arbetsgivare för en förvaltarenhet, vars medarbetare arbetar med uppdrag som god man eller förvaltare.

Inköp Gävleborg ombildades vid årsskiftet 2019/2020 när Gävle kommun beviljades utträde och är nu ett kommunalförbund där Bollnäs, Söderhamn, Ovanåker, Nordanstig, Ljusdal, Hudiksvall, Ockelbo, Hofors och Älvkarleby ingår. Förbundet ska vara avtalsförvaltare av tidigare ingångna avtal.

På nästa sida visas en översikt över kommunens samlade verksamhet. Bollnäs kommun är moderbolag i en bolagskoncern där de hel- och delägda dotterbolagen samt Hälsinglands Utbildningsförbund ingår. I den sammanställda redovisningen ingår företag och förbund där kommunen har ett väsentligt inflytande.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen utövade sin uppsiktsplikt över samtliga bolag och förbund dels genom uppsiktspliktsdagar där de presenterade sina verksamheter, dels genom delårsrapportering. Kommunstyrelsen fann inga avvikelser.

Kommunstyrelsen utövade även sin uppsiktsplikt över nämnderna genom månadsrapportering där de redovisade resultat och

åtgärdsplaner för en budget i balans.

Privata utförare

För att kunna tillmötesgå medborgarnas behov på bästa möjliga sätt blandar kommunen kommunalt driven verksamhet och privata aktörer. Se tabell på nästa sida som visar de verksamhetsområden där kommunen framför allt anlitar privata utförare inom.

Verksamhet	Kostnader 2023 (mnkr)	Privata aktörer
Hemtjänst - Extern utförare	5,5	
	5,5	Abonos omsorg AB
Hemtjänst - Leverans av kylda matlådor	1,4	
	1,4	SahlinLidberg Creative consulting AB
Funktionsstöd - Boendeplatser	23,0	
	5,6	Neuropsyk i Bollnäs AB
	4,6	Bollnäs boendekooperativ
	3,6	Akida omsorg AB
	2,8	Olivia omsorg AB
	2,6	Rengsjö vårdcenter AB Källgården
	2,0	Hedens omvårdcenter AB
	1,6	Kungsängen i Nora AB
	0,1	Nytida AB
	0,1	Öjebo gruppbostad i Järvsö AB
Funktionsstöd - Personlig assistans	5,0	
	5,0	PASS-Team AB
IFO - Missbruksvård vuxen	4,8	
	1,9	Paromagruppens familjehemsvård AB
	1,8	AB Spiragården psykiatrisk rehab
	1,1	Vardaga Nytida omsorg AB
IFO - Institutionsplaceringar barn & unga	5,0	
	1,7	Evia Mälarhöjden AB
	1,1	Murarsgård aktiv rehab AB
	1,1	Landa HVB AB
	1,1	Nytida Pavus AB
IFO - Familjehemsplaceringar barn & unga	3,8	
	2,4	Parcer AB
	0,9	M gården AB
	0,5	Stall xena behandling & utbildning
IFO - Övriga placeringar vuxen	3,3	
	1,3	IA Care & Health group AB
	1,1	Evia Mälarhöjden AB
	0,9	Murarsgården aktiv rehab AB
Grundskola	80,5	
	41,3	Friskolan Lust & Lära
	10,8	Västansjö byskola AB
	9,5	Sörängs skola AB
	7,9	FRI att VÄXA Växsjö Byskola
	6,8	Segersta Nya skola Ekonomisk förening
	4,2	Edensskolan
Förskola	55,0	
	8,5	Sörängs förskola
	8,5	Julibackens förskola
	8,4	Lekstugans förskola
	6,3	Fjällmyra förskola
	5,9	Fjärilens förskola
	5,6	Backstugans förskola
	4,8	Västansjö förskola
	3,7	Killevippens förskola
	3,3	Segersta förskola

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsbevakning

Svensk och internationell ekonomi

Den svenska ekonomin har under 2023 präglats av den globala ekonomiska osäkerheten och den höga inflationen. Riksbanken har under året höjt räntan i syfte att dämpa inflationen, men det har lett till en dämpning av den ekonomiska tillväxten.

Jämfört med den prognos SKR presenterade i augusti (Aktuell Ekonomi 23:36) visar nu prognosen för skatteunderlaget en svagare utveckling fram till 2026. En svagare utveckling för antalet arbetade timmar under det första halvåret 2023 samt en inbromsning av arbetsmarknaden under det andra halvåret förklarar nedrevideringen av skatteunderlaget 2023. Även 2024 är nedreviderat medan 2025 ligger kvar på samma nivå som tidigare.

Det nominella skatteunderlaget ökar ungefär i linje med det historiska genomsnittet. Trots detta beräknas köpkraften för kommuner och regioner att kraftigt urholkas. De senaste tio åren har skatteunderlaget i reala termer ökat med 1,6 procent per år i genomsnitt. 2023 står också ut som ett historiskt unikt svagt år – det reala skatteunderlaget minskade med mer än 1 procent. Även 2024 visar prognosen på en real nedgång av skatteunderlaget, men fallet beräknas bli 0,5 procent, således betydligt mildare än 2023. Den högre pris- och lönenivån tillsammans med effekterna av omvärderingen av pensionsskulden för avtalspensionerna har inneburit en avsevärd varaktig försvagning av kommunsektorns köpkraft.

Samhällsekonominns påverkan på Bollnäs

Den svagare ekonomiska tillväxten har haft en negativ påverkan på Bollnäs kommun. Skatteintäkterna har ökat i lägre takt än under de föregående åren, och det har lett till ett ansträngt budgetläge. Kommunen har tvingats till vissa besparingar, men har samtidigt prioriterat välfärden och satsningar på tillväxt.

De största utmaningarna för Bollnäs kommun är den demografiska utvecklingen och den ekonomiska osäkerheten. Kommunen behöver satsa på välfärden, tillväxt och klimatanpassning och behöver vara flexibel och anpassningsbar för att möta de förändringar som sker i omvärlden.

Arbetsmarknad

I kommunen var arbetslösheten för invånare 16–65 år 10,0 procent i december 2023. Det är en liten sänkning sedan december året innan. Arbetslösheten i länet och i Sverige har varit i princip oförändrad under samma period. Arbetslösheten för unga i Bollnäs har ökat med 1,8 procentenheter under 2023. Ungdomsarbetslösheten i länet och Sverige har också ökat. Arbetslösheten för utrikesfödda i Bollnäs har minskat under 2023. Arbetslösheten för utrikesfödda i länet och i Sverige har också minskat. Även om arbetslösheten för utrikesfödda sjunkit med drygt tre procentenheter, så hade Bollnäs Sveriges högsta arbetslöshet för utrikes födda i december 2023.

Eftersom ungdomar och utlandsfödda har svårast att komma in på arbetsmarknaden har kommunen valt att göra flera satsningar för dessa grupper.

Öppet arbetslösa och I program 31 december (%)	Alla 16–64 år				Ungdomar 18–24 år				Utrikes födda 16–64 år			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Bollnäs	11,1	9,9	10,1	10,0	18,3	13,1	13,1	14,9	34,4	32,7	33,5	30,4
Söderhamn	11,7	10,6	9,9	10,0	20,7	18,4	14,9	17,3	36,0	34,5	30,2	27,1
Ovanåker	9,4	7,8	6,5	8,4	15,3	13,7	11,2	14,9	34,6	33,3	23,0	28,5
Ljusdal	9,8	8,5	7,4	7,1	16,3	11,7	10,5	9,7	30,1	24,4	22,8	21,5
Hudiksvall	9,2	6,7	5,8	6,1	17,3	11,6	10,7	11,8	25,2	21,0	15,9	14,4
Gävle	11,1	9,7	9,2	9,3	16,9	12,8	10,8	12,0	29,7	26,1	24,8	23,5
Gävleborgs län	10,7	9,3	8,8	8,8	17,7	13,4	11,7	12,9	30,7	27,5	25,5	23,8
Riket	8,8	7,2	6,5	6,6	11,8	8,7	7,2	7,7	21,1	19,2	15,8	15,2

Arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften

källa: www.ams.se

Kommunens befolkning

Kommunens invånarantal minskade med 210 personer under 2023. Flyttnettot blev minus 90 personer. Flyttnettot har under några år varit ungefär plus minus noll, men 2023 blev det negativt. Skillnaden mot de senaste åren är att främst antalet inflyttade minskade. Minskningen av inflyttande skedde inom alla åldersgrupper. Antalet inflyttade från utlandet minskade, men även antalet inrikes inflyttade.

Födelsenettot, skillnaden mellan antalet födda och döda, blev också ordentligt negativ eftersom antalet födda var få 2023. Antalet födda har minskat i hela landet, och

den trenden syns också i Bollnäs.

Ökning eller minskning av invånarantalet i kommunen har länge varit beroende av storleken på invandringen. Utan kontinuerlig inflyttning från utlandet hade kommunen de senaste femton åren minskat invånarantalet med över 100 personer årligen. Eftersom åldersstrukturen på kommuninvånarna är sådan att det varje år är fler som dör än som föds, behövs ett inflyttningsöverskott för att inte invånarantalet ska minska. Invandringen har under många år gjort att kommunen haft ett inflyttningsöverskott. För Bollnäs innebär en minskad invandring att invånarantalet sjunker.

År	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Folkmängd														
31/12	26 248	26 193	26 158	26 141	26 394	26 594	26 929	26 918	26 991	26 888	26 809	26 753	26 624	26 414
Födda	284	243	262	234	231	276	281	286	327	298	258	254	225	196
Döda	324	353	320	375	351	357	323	361	300	312	339	326	371	322
Netto	-40	-110	-58	-141	-120	-81	-42	-75	27	-14	-81	-72	-146	-126
Inflyttning	1 071	1 124	1 069	1 186	1 420	1 553	1 522	1 254	1 130	1 011	1 066	1 009	1 050	974
Utflyttning	965	1 068	1 048	1 060	1 045	1 278	1 156	1 202	1 085	1 108	1 064	1 010	1 042	1 064
Netto	106	56	21	126	375	275	366	52	45	-97	2	-1	8	-90
Justering	7	-1	2	-2	-2	6	11	12	1	8	0	17	9	6
Befolkningsförändring	73	-55	-35	-17	253	200	335	-11	73	-103	-79	-56	-129	-210

Källa: SCB

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tätorter														
Bollnäs	12 660	12 702	12 832	12 908	13 094	13 271	13 464	13 577	13 628	13 603	13 565	13 562	13 632	13 510
Arbrå	2 190	2 161	2 125	2 140	2 144	2 133	2 170	2 195	2 259	2 286	2 261	2 224	2 175	2 144
Kilafors	1 112	1 100	1 087	1 113	1 128	1 170	1 195	1 172	1 180	1 165	1 139	1 124	1 096	1 088
Rengsjö	292	293	278	270	275	270	267	272	266	279	274	272	277	283
Områden utanför tätort	9 994	9 937	9 836	9 710	9 753	9 750	9 833	9 702	9 658	9 555	9 570	9 571	9 444	9 389
Kommundelar														
Bollnäs	17 091	17 139	17 192	17 225	17 458	17 617	17 868	17 947	18 010	17 948	17 952	17 944	17 937	17 797
Arbrå	4 298	4 216	4 175	4 163	4 140	4 116	4 177	4 159	4 211	4 218	4 205	4 173	4 110	4 070
Hanebo/Kilafors	3 538	3 499	3 477	3 455	3 478	3 543	3 547	3 500	3 479	3 440	3 384	3 361	3 321	3 281
Rengsjö	1 321	1 331	1 314	1 298	1 318	1 318	1 337	1 312	1 291	1 282	1 268	1 275	1 256	1 266
Totalt	26 248	26 193	26 158	26 141	26 394	26 594	26 929	26 918	26 991	26 888	26 809	26 753	26 624	26 414

Källa: SCB

Har gjorts en rättelse av områdestillhörighet år 2022. Detta har medfört att antal invånare i Bollnäs tätort ökat med ca 80 personer och antal utanför tätort minskat med samma antal. Uppgifter om invånare per kommunal del har inte påverkats av rättelsen.

Utbildningsnivå

Tabellen nedan visar befolkningens utbildningsnivå den 31 december 2022, fördelad på män och kvinnor. När det gäller eftergymnasial utbildning låg Bollnäs kommun under snittet i både riket och länet. Skillnaden var mindre för kvinnor än för män. För förgymnasial utbildning låg Bollnäs kommun i paritet med länet, men något högre än

riket. Kommunen hade en högre andel både män och kvinnor med gymnasial utbildning än länet och riket. Sett över tid så ökar andelen med eftergymnasial utbildning i kommunen. Men ökningstakten är lägre än i Sverige totalt. Detta gäller framför allt för män.

Utbildningsnivå för män respektive kvinnor 25-64 år den 31 december 2022

(%)	Bollnäs		Gävleborg		Sverige	
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Förgymnasial utbildning	14	10	14	10	12	8
Gymnasial utbildning	61	48	57	44	45	37
Eftergymnasial utbildning	23	40	27	44	40	53
Uppgift saknas	2	1	2	1	3	2
Totalt	100	100	100	100	100	100

Källa: SCB

Risker

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för befolkningsminskning. Minskade intäkter från skatter och stadsbidrag.	Kommunala koncernen	Arbetar med ständiga förbättringar för att effektivisera verksamheterna och hålla kostnadsutvecklingen nere.
Ökad arbetslöshet	Risk för fler som behöver stöd och bidrag från kommunen.	Socialnämnden	Arbetar med att få människor i egenförsörjning.
Krig i Europa	Cyberattacker.	Kommunala koncernen	Jobbar med IT-säkerhet.
Verksamhetsrisk			
Råvaruförsörjning	En ökad konkurrens på framför allt biobränslemarknaden.	Bollnäs Energi AB	Anläggningarna byggs flexibla för att kunna elda olika typer av bränslen.
Bränder och utsläpp	Bränder i avfallsupplag och annan miljöpåverkan genom exempelvis utsläpp.	BORAB	Utvecklar brandskyddsrutiner, mottagningskontroller och tar fram kontrollprogram för provtagning.
Personal	Oförmåga att upprätthålla planerad bemanning. Negativa effekter på personal och kvalitet.	Kommunala koncernen	Vikariepooler, friskvårdsinsatser, arbetsmiljöutbildningar, introduktionsdagar.

Finansiella risker och riskhantering

Kommunen har dels en finanspolicy som innehåller riktlinjer och regler i form av riskmandat och limiter för finansverksamheten i kommunen och den kommunala koncernen. De huvudsakliga riskerna är ränterisk, finansieringsrisk, likviditetsrisk, valutarisk samt kredit- och marknadsvärdesrisk. Det finns också en placeringspolicy för pensionsfonden. Den innehåller riktlinjer, ansvar, befogenheter, regler och risknivåer.

Ränterisk

Kommunkoncernen har en stor låneskuld och förändringar i låneräntan påverkar därför räntekostnaderna på sikt. De flertalet räntehöjningar som gjorts under 2022 och 2023 har och kommer såldes påverka kommunkoncernens finansiella kostnader.

Koncernens lån, räntor och förfall

Upplåningen i den kommunala koncernen löper på både fast och rörlig ränta. Ränteswappar används för att minska

ränterisken och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Enligt finanspolicyn ska den externa låneskulden vara strukturerad på ett sådant sätt att ränteförfallen sprids. Skulden ska ha en förfallostruktur som innebär att maximalt 50 procent av ränteförfallen ligger inom 1 år. Låneportföljen ska ha en genomsnittlig räntebindningstid på mellan 1,5 och 3,5 år. Räntebindningstiden för varje enskilt lån får inte överstiga 10 år.

Per den 31 december uppgick kommunkoncernens räntebärande skulder till 1 630 mnkr, vilket är en ökning med 220 mnkr sedan 2022. Den genomsnittliga räntan för koncernens lån har under 2023 ökat med 1,6 procentenheter och uppgår 2,08 procent. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden för de räntebärande skulderna i koncernen är 2,86 år.

Finansieringsrisk

Enligt finanspolicyn ska den externa skuldportföljen vara strukturerad så att låneförfallen sprids. Skulden ska ha en förfallostruktur som innebär att maximalt 50 procent av kapitalet förfaller inom 1 år.

Likviditetsrisk

Tillgängliga medel, avtalade kreditlöften och upptagande av kortfristiga krediter (kredittid upp till 1 år) ska hållas på en sådan nivå att en tillfredsställande betalningsberedskap upprätthålls. Därför sker en kontinuerlig likviditetsplanering.

Valutarisk

Placering och upplåning i annan valuta än svenska kronor är inte tillåten. Betalningsflöden i utländsk valuta ska kurssäkras om de uppgår till ett motvärde motsvarande minst 1 mnkr.

Kredit- och marknadsvärdesrisk

Enligt finans- och placeringspolicyn får finansiella placeringar göras i både räntebärande värdepapper och aktier. Andelen aktier får dock uppgå till maximalt 65 procent av portföljens värde.

Andelen riskfyllda tillgångar ska löpande justeras, så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till det högsta värdet de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad). Det innebär att risken i portföljen i första hand styrs på en övergripande nivå. För att kunna agera på detta sätt krävs breda

intervall för hur mycket kapital som får placeras i respektive tillgångsslag. Framför allt behöver andelen aktier kunna minskas kraftigt för att skydda portföljens värde från att falla mer än 15 procent.

Vid sidan av riskbegränsningen är utgångspunkten för allokeringen mellan tillgångslagen att i normalläget ha en så hög andel aktier som möjligt för att maximera den förväntade avkastningen. För att minska ränte- och inflationsrisken i förhållande till pensionsåtagandet kan delar av kapitalet placeras i realränteobligationer.

Pensioner

Bollnäs kommun har ett pensionsåtagande (pensionsskuld) på 810 mnkr. För att möta kommande pensionsutbetalningar har kommunen dels försäkrat bort en del av pensionsförbindelsen, dels avsatt medel i en värdepappersportfölj. Kommunfullmäktige beslutade (2019-12-16 § 265) att kommunen senast 2025 ska ha avsatt kapital som minst motsvarar hela pensionsskulden.

Marknadsvärdet på pensionsportföljen uppgick den 31 december till 617 mnkr.

Pensionsförpliktelsen redovisas sedan 1998 enligt den så kallade blandmodellen, där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs, utan redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunen följer rekommendationen RKR R10 från Rådet för kommunal redovisning gällande värdering och upplysning om kommunens pensionsförpliktelser.

Pensionsförvaltning

Värden den 31 december (mnkr)	2023	2022
1. Avsättning (inklusive särskild löneskatt) för pensioner och liknande förpliktelser	226 218	176 947
2. Ansvarförbindelser (inklusive särskild löneskatt), det vill säga pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningar	489 443	494 742
3. Pensionsförpliktelse som tryggas i pensionsförsäkring	93 951	90 127
4. Totala pensionsförpliktelser	809 612	761 816
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde		
5. Finansiella placeringar avsedda för att finansiera framtida pensionsutbetalningar (marknadsvärde)	617 253	571 465
6. Totalt pensionsförsäkringskapital	120 508	115 860
a. varav överskottsmedel	0	0
7. Summa förvaltade pensionsmedel	737 761	687 325
Finansiering		
8. "Återlånade medel", vilka utgör skillnaden mellan punkterna 4 och 7	71 851	74 491
9. Konsolideringsgrad	91%	90%
10. Tillgångsslag avseende 5 (finansiella placeringar)		
Likvida medel	1	7
Räntebärande värdepapper inkl upplupna räntor	355 628	448 990
Varav nominella räntor	355 628	448 990
Varav realräntor	0	0
Aktier	261 624	122 468
Varav nordiska aktier	85 643	35 286
Varav globala aktier	175 981	87 183
Totalt	617 253	571 465

Bollnäs kommun har avsatt kapital för att minska påfrestningarna på likviditeten som kommer av pensionsförpliktelserna. Det övergripande målet är att garantera framtida pensionsutbetalningar.

Finansieringen av kommunernas pensionsåtagande har tidigare byggt på tilliten av en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera pensionerna via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut. Den offentliga sektorns finansiella problem och ökade behov av kommunal service innebär att framtida pensionsutbetalningar ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet.

Kommunen har sedan 1980-talet avsatt medel för pensionsutbetalningar. Avsättningen var till en början mer symbolisk, först i början av 1990-talet blev de större.

Högsta möjliga avkastning eftersträvas under iakttagande av riskbegränsningar. För att minska förlusterna vid kraftiga börsfall, ska andelen aktier i kapitalförvaltningen styras dynamiskt. Andelen ska justeras, så att portföljen som mest kan tappa 15 procent i värde i förhållande till sitt högsta värde de senaste 24 månaderna (beräknat som värdet den sista dagen varje månad). I lägen då andelen aktier minskas, placeras kapitalet i övriga tillgångsslag som räntor.

Aktuell maximal aktieandel beräknas enligt riskbuffert, det vill säga marginalen i förhållande till golvet (skyddsnivån), och risken i portföljens tillgångar, mätt som implicit volatilitet.

Därutöver är målet att ge en långsiktig avkastning på 3 procent per år i reala termer, alltså justerad för inflation.

Pensionsmedelsförvaltning 2023

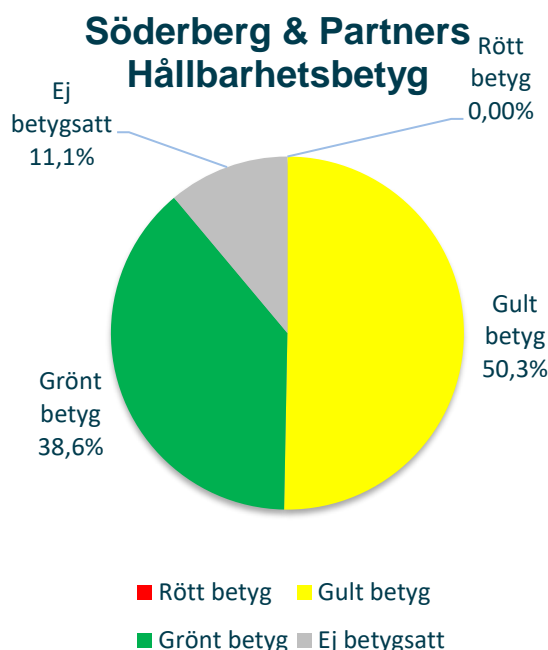
Jämfört med 2022 har 2023 varit ett positivt år på aktiemarknaderna. Trots oron i vår omvärld har värdet på kommunens pensionsplaceringar, per 2023-12-31, ökat med 8 procent sedan årsskiftet vilket motsvarar 45,8 mnkr.

Hållbarhet i förvaltningen

Kommunen ställer höga krav på hållbarhet i pensionsmedelsförvaltningen och placerar endast i fonder som förvaltas etiskt och fossilfritt. I urvalsprocessen premieras även fonder som har en uttalad hållbarhetsprofil och vars underliggande investeringar bidrar positivt till miljö och samhälle. Kommunen har till exempel investerat i så kallade gröna obligationer inom ramen för flera av räntefonderna.

I diagrammet till höger visas en fördelning av kommunens tillgångar i pensionsportföljen utefter hållbarhetsbetyg enligt Söderberg & Partners trafikljussystem. **Grönt betyg** innebär att produkterna har mycket goda förutsättningar att bidra till en mer hållbar värld. **Gult betyg** innebär att produkterna har bra förutsättningar att bidra till en mer hållbar värld. **Rött betyg** innebär att

produkterna har mycket begränsade förutsättningar att bidra till en mer hållbar värld.

Av kommunens placeringar har 38,6 procent ett grönt hållbarhetsbetyg och 50,3 procent ett gult hållbarhetsbetyg.

Totalt ingår investeringar i 16 fondbolag i kommunens portfölj per 2023-12-31 och samtliga har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN PRI).

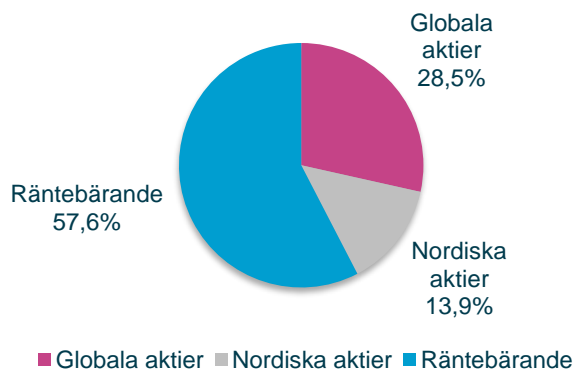
Aktuell portfölj

Totalt hade tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde på cirka 617 mnkr vid avstämningsstillfället. Portföljen låg inom de limiter som definieras för respektive tillgångsslag i placeringspolicyn.

Policyavstämning den 31 december 2023

Allokering (%)	Andel	Minimum	Normal	Maximum
Räntor	57,6	0,0	45,0	90,0
Aktier	42,4	10,0	55,0	65,0
Varav svenska aktier	32,7	0,0	30,0	50,0
Varav utländska aktier	67,3	50,0	70,0	100,0
Alternativa tillgångar	0,0	0,0	0,0	10,0
Likviditet	0,0	0,0	0,0	35,0

Den 31 december var tillgångsslagen procentuellt fördelade i pensionsportföljen enligt ovan.

Portföljen bestod vid avstämningsdatumet av 57,6 procent räntebärande värdepapper, 28,5 procent globala aktier och 13,9 procent nordiska aktier.

Bevakning och rapportering

För bevakning och rapportering av pensionsportföljen samarbetar kommunen med Söderberg & Partners. Företaget bevakar kontinuerligt utvecklingen av pensionsportföljen, pensionskulden och marknadsrisken för att se till att risken i portföljen aldrig är högre än att det går att leva upp till de åtaganden som pensionsfonderingen ska möta.

Händelser av väsentlig betydelse

- Bygget av nya skolan pågår enligt tidplan och budget
- Stora underskott i två nämnder
- Ökande skatteintäkter
- Hög inflation
- Hög uppräknig av pensionsskulden
- Ökad upplåning och ökade räntekostnader
- Positiv förändring av marknadsvärdet i värdepappersdepå

Både teknik- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden har stora underskott. Delvis beroende på engångskostnader

och den höga inflationen i landet men även lägre intäkter och höga personalkostnader.

Alla nämnder påverkas av omvärldsläget med fortsatt hög inflation. Skatteintäkterna har ökat jämfört med budget delvis beroende på fortsatt hög sysselsättningsnivå i hela Sverige men den reala skatteökningen är negativ 2023, pengarna är därmed mindre värda. Pensionskostnaderna för kommunen är mycket höga, dels på grund av nytt pensionsavtal men främst beroende på uppräknig av värdet av framtida pensioner.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Bollnäs kommun tillämpar en helhetssyn på ekonomi och verksamhet med balanserat styrkort som verktyg och målstyrning som grund. Målstyrning är en av förutsättningarna för ett decentraliserat arbetssätt i verksamheter med flera - både politiska och administrativa - beslutsnivåer.

Kommunfullmäktiges styrning sker efter vision, perspektiv, mål och strategier samt tilldelning av nettobudgetramar till nämnderna. Genom att ange ett antal finansiella mål sätter fullmäktige ramarna för hur stor verksamhet som kan bedrivas.

Till målen antar sedan nämnderna mål som ska bidra till att uppfylla fullmäktiges mål och vision. För att skapa ett starkt samband mellan politik och verksamhet utarbetar verksamheterna framgångsfaktorer för att uppnå nämndmålen.

Att kommunens verksamhet bedrivs i enlighet med målen, kontrolleras genom att framtagna mätetal och beslutade aktiviteter kontinuerligt följs upp och analyseras. En samlad uppföljning av samtliga mål sker i samband med delårsbokslut och årsredovisning i kommunens styr- och ledningssystem.

Det ekonomiska målet är överordnat andra mål. Vid konflikter mellan verksamhetsmål och resurser sätter sålunda resurserna gränsen för måluppfyllelsen. Bedöms effekterna för verksamheten vara oacceptabla, ska nämnderna presentera frågan för kommunfullmäktige för ställningstagande och eventuell omprioritering.

Utifrån kommunallagen (2017:725) kap 11 § 6 har Bollnäs kommunfullmäktige antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner; att hushålla i tiden samt att hushålla över tiden. Det vill säga att väga

ekonomi mot verksamhet på kort sikt och att väga verksamhetens behov på lång sikt.

Nämnder och bolagsstyrelser har ett fullt ansvar för sin ekonomi och verksamhet i ett långsiktigt perspektiv, vilket innebär att ansvaret inte bara är begränsat till det enskilda budgetåret. Nämnd kan ansöka hos kommunfullmäktige om periodisering av budget inom 4 årsperioden enligt särskilda regler.

I budgeten finns inget centralt anslag för oförutsedda utgifter. Nämnderna bör därför ha en egen budgetreserv för att enklare kunna hantera dessa frågor.

För nämnderna gäller att över- och underskott som uppstår enskilda år kan hanteras enligt särskilda regler.

Den ekonomiska styrningen av bolagen sker genom krav i ägardirektiven. Bolagen ska även verka för kommunkoncernens bästa och enligt kommunfullmäktiges övergripande mål på samma sätt som nämnderna.

Mål- och budgetprocessen kan delas in följande övergripande områden:

- **Omvärldsanalys**, underlag för att kunna prioritera och fatta beslut om vad som är bäst för Bollnäs kommun utifrån yttre påverkansfaktorer
- **Målstyrning**, vilket definierar Bollnäs-kommuns sätt att styra kommunen från politiken till verksamheten. Där mål sätts för att tydliggöra vilka prioriteringar som ska gälla.
- **Investeringsbudget**, fördelning och prioritering av investeringar
- **Driftsbudget**, fördelning av resurser till nämnder utifrån mål
- **Verksamhetsplan**, nämnderna och förvaltningarnas överenskommelse över vad som ska genomföras och hur det ska gå till under det kommande året.

- **Genomförande och uppföljning**, systematisk uppföljning av hur genomförandet fortlöper.

Kommunfullmäktiges regler för internkontroll (2019-12-16 § 264) ska med rimlig grad av säkerhet se till att följande övergripande mål uppfylls:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer, anvisningar med mera.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god internkontroll. I detta åligger att en organisation kring internkontroll upprättas inom kommunen. Uppföljning sker årligen.

Nämnderna har det yttersta ansvaret för internkontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilde nämnden ska tillse att:

- En organisation upprättas för internkontrollen inom respektive verksamhetsområde
- Kommunövergripande regler, policy, regler och anvisningar följs
- Regler och anvisningar för internkontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden.

Nämnderna ska i samband med första bokslutsprognosen, delårsbokslutet, samt årsredovisningen rapportera enligt nedan till kommunstyrelsen:

- **Första tertialen** - Nämnderna ska i samband med första bokslutsprognosen redovisa den antagna internkontrollplanen till kommunstyrelsen. Internkontrollplanen ska vara antagen senast i januari.
- **Delårsbokslut/halvårsbokslut** -

Vid delårsbokslut/boksluts-prognos två ska nämnderna rapportera hur arbetet med uppföljningen av internkontrollen utvecklas samt rapportera eventuella resultat från uppföljningen av internkontrollen.

- **Bokslut** – Nämnderna ska i samband med bokslutet rapportera resultatet från uppföljningen av internkontrollen till kommunstyrelsen.

Rapportering ska även vid varje rapporteringstillfälle ske till kommunens revisorer. Allvarliga brott eller brister i internkontrollen ska omedelbart rapporteras till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens ansvar för att utöva uppsikt över övriga kommunala verksamheter finns inskrivet i styrelsens reglemente. Uppsiktsplikten är nära sammankopplad med kommunstyrelsens uppgift att styra, leda och samordna kommunens verksamheter i stort. Kommunstyrelsen har till uppgift att följa frågor av betydelse för kommunens utveckling och ekonomiska ställning. I Bollnäs kommuns styrmodell konstateras att uppsiktsplikten utförs inom ramen för styrmodellen och dess olika delar. Det innebär att uppsiktsplikten inte är en sidoordnad eller separat uppgift utan en del av att arbeta enligt styrmodellen. Uppgiften att operativt leda och samordna arbetet med uppsikt ligger hos kommunchefen på kommunstyrelsens uppdrag.

Uppsikten utövas genom:

- Analys av förutsättningar och omvärld
- Uppföljning av vision, värdegrund, mål och indikatorer samt uppdrag
- Uppföljning av finansiella mål och budget
- Uppföljning av intern kontroll och riskanalyser.

Detta sker bland annat genom att KS tar del av protokoll och annan dokumentation, resultatrapporter, årsredovisning, budget, bologsstyrningsrapport, muntlig redovisning, information, dialogmöte, ägarsamråd, uppsiktspliktdagar och verksamhetsbesök.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Kommunallagen och den kommunala redovisningslagen innehåller regler för kommunens ekonomiska styrning. Kommunen ska ha god ekonomisk hushållning i sin egen verksamhet och i offentliga verksamheter som bedrivs av andra juridiska personer, som kommunala bolag och kommunalförbund. Dessutom finns ett balanskrav, som innebär att kommunens intäkter varje år ska överstiga kostnaderna. Balanskravet är en nedre gräns för den ekonomiska utvecklingen, medan begreppet god ekonomisk hushållning innebär väsentligt högre krav.

Bollnäs kommunfullmäktige har fattat beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning och infört en resultatutjämningsreserv (RUR) för att kunna utjämna intäkter mellan åren och konjunkturvariationerna. Kommunen ska kunna bygga upp RUR inom ramen för sitt eget kapital. Reserven kan ses som ett förtydligande av det övergripande målet om god ekonomisk hushållning. Prognosen de kommande åren för skatteintäkter och generella statsbidrag är

osäker. Därför är det nödvändigt att de tilldelade ramarna hålls, så att resultaten blir positiva varje år. Ett stort ansvar vilar på förvaltningarna och verksamheten.

Kommunfullmäktige har riktlinjer för den sociala investeringsfonden (2013-12-18, dnr 13-0391 § 250.) Syftet är att skapa finansiellt utrymme för förebyggande insatser för att på sikt göra mänskliga vinster och undvika kostnader för mer omfattande insatser i framtiden. Fonden ska också stimulera till att tänka annorlunda, arbeta mer gränsöverskridande, utveckla nya arbetssätt och metoder samt främja samverkan mellan verksamheter, såväl interna som externa.

För god ekonomisk hushållning har Bollnäs kommun fyra finansiella mål

1. Kommunen ska under rullande treårsperiod ha ett överskott, som motsvarar minst 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

● Målet uppfylldes eftersom treårsperioden visade ett snitt på 1,08 procent.

(tkr)	2021	2022	2023
Årets balanskravsresultat	30 775	75 270	-48 538
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 792 726	1 872 328	1 951 077
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag, procent	1,72	4,02	-2,49

2. Kommunen ska under en rullande tioårsperiod, där budgetåret är det sjätte året i cykeln, ha en investeringsvolym på i genomsnitt motsvarande kommunens avskrivningar. Årets resultat påverkar investeringsutrymmet i positiv eller negativ riktning.

■ Målet uppfylldes inte. Under en 10-årsperiod överstiger de planerade investeringarna investeringsutrymmet med 370 mnkr.

(tkr)	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027	Total 2018-2027
Investeringar	82 576	154 744	214 056	84 081	125 017	287 890	134 670	121 936	105 934	88 130	1 399 284
Avskrivningar	61 176	61 044	61 975	68 240	68 694	75 046	87 762	90 011	90 817	90 914	755 679
Årets resultat	52 596	53 791	7 540	95 168	23 307	-5	9 823	10 068	10 407	10 727	273 422
Investeringsutrymme	113 772	114 835	69 515	163 408	92 001	75 041	97 585	100 079	101 224	101 641	1 029 101
Differens	31 196	-39 909	-144 541	79 327	-33 016	-212 849	-37 085	-21 857	-4 710	13 511	-370 183

3. Kommunen ska senast år 2025 ha avsatt kapital som minst motsvarar hela pensions-skulden.

◆ Målet uppfylldes delvis då cirka 91 procent av pensionsskulden täcks (se tabell s.15).

4. Investeringar ska så långt som möjligt finansieras av egna medel. Upplåning kan undantagsvis användas till stora och långsiktiga investeringar (avser minst 20 mnkr med avskrivningstid på minst 20 år).

■ Målet uppfylldes inte. Kommunen har självfinansieringsgrad om 26 procent och den totala upplåningen är 500 mnkr.

Kommunkoncernen har två finansiella mål

1. Kommunkoncernens soliditet ska, mätt över en rullande femårsperiod, uppgå till minst 40 procent.

● Målet uppfylldes eftersom den genomsnittliga soliditeten de senaste fem åren var 40,8 procent.

2. Kommunkoncernen ska uppvisa ett ekonomiskt överskott

■ Målet uppfylldes inte eftersom kommunkoncernen redovisade ett underskott.

Kommunkoncernens ekonomi

I koncernen Bollnäs kommun ingår nämnder, Bollnäs Stadshus AB och därigenom de helägda bolagen AB Bollnäs Bostäder och Bollnäs Energi AB, samt de delägda bolagen Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB och Helsing Vatten AB och en del av Hälsinglands Utbildningsförbund.

Koncernresultat

Koncernen redovisade ett negativt resultat om -11,2 mnkr till följd av kommunens negativa resultat samt att några av koncernbolagen redovisar negativa eller svagt positiva resultat för 2023. Pris-, lön- och pensionskostnadsökningar till följd av den höga inflationen är de främsta anledningarna till att koncernen redovisar ett underskott efter flera år av stabila, positiva resultat.

Ingen budget har upprättats för kommunkoncernen.

Koncernens soliditet

Koncernens soliditet den 31 december var 38 procent, en minskning med 3 procent jämfört med 2022. Om den delen av pensionsskulden som redovisas som en ansvarsförbindelse räknas in var soliditeten 27 procent. Soliditet visar det egna kapitalet i förhållande till de totala tillgångarna. Ju högre soliditet, desto mindre skulder och därmed stabilare ekonomi.

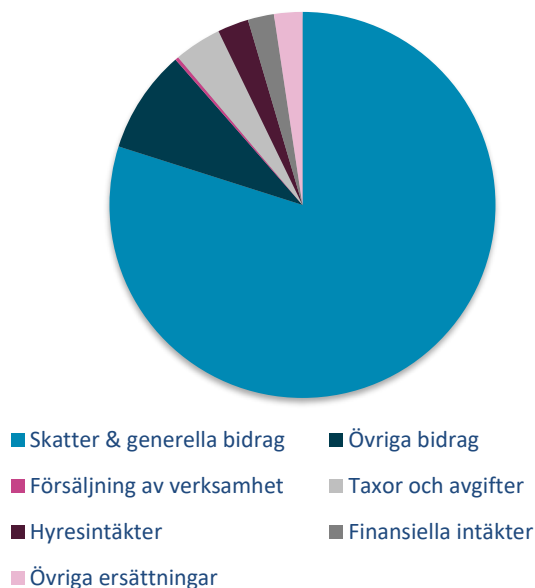
Intresse- och uppdragsföretagens ekonomi

Bollnäs kommun har även intresseföretag som utför tjänster och uppdrag som kommunen valt att lägga ut på ett gemensamt kommunalförbund. Kommunalförbundet Hälsingland (KFH) är ett räddningsförbund som ägs tillsammans med Ovanåkers och Söderhamns kommuner. KFH redovisade 2023 ett positivt resultat om 1,6 mnkr.

Inköp Gävleborg är en före detta inköpsorganisation, nu endast avtalsförvaltande, som ägs tillsammans med 9 kommuner i Gävleborgs län. Förbundet redovisade ett negativt resultat om -2 tkr.

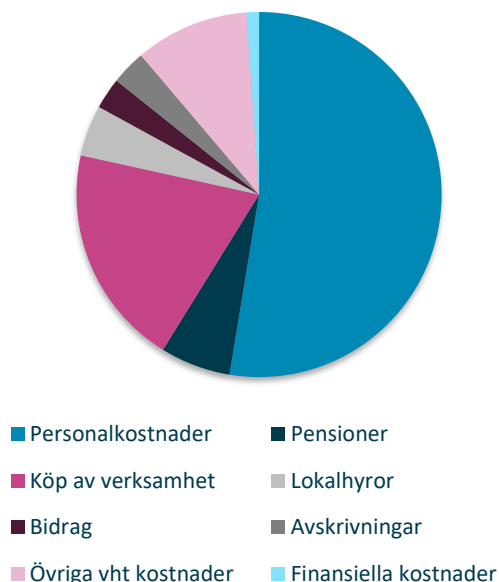
Kommunens ekonomi

Intäkter (tkr)

Kommunens intäkter bestod till 80 procent av skatter och generella bidrag 2023, vilket alltid är kommunens största intäktskälla. Fler exempel på intäkter är andra former av bidrag, intäkter från taxor och avgifter samt hyresintäkter.

Kostnader (tkr)

Av kommunens kostnader 2023 bestod 53 procent av personalkostnader, 20 procent av köp av verksamhet och 6 procent av pensionskostnader.

Budgetavvikelse per nämnd

En förutsättning för ekonomi i balans på lång sikt är att nämnderna följer budgeten. Nämnderna redovisade för 2023 ett budgetunderskott om -30,4 mnkr. Av nämnderna hade Barn- och utbildningsnämnden och Teknik- och fritidsnämnden de största underskotten om -20,9 mnkr respektive -12,6 mnkr. Läs analyser och förklaringar till samtliga nämnders budgetavvikelser i respektive nämnds verksamhetsberättelse som finns bifogade till årsredovisningen.

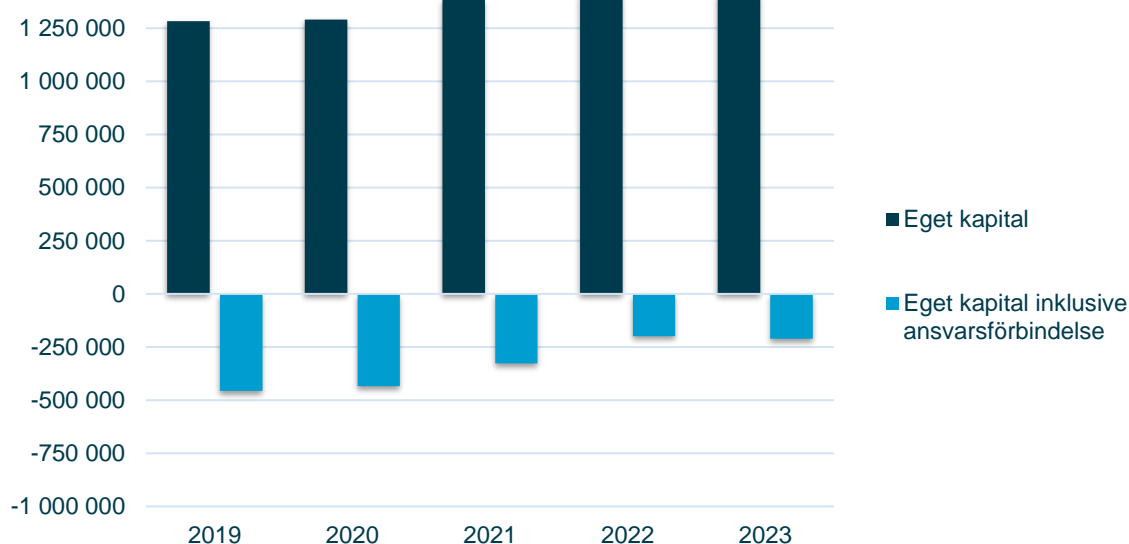
På övergripande nivå, finansien, redovisades en negativ budgetavvikelse om -20,6 mnkr som framför allt beror på ökade pensionskostnader som är ett led av den ökade inflationen och det nya pensionsavtalet AKAP-KR som trädde i kraft vid årsskiftet.

Tabellen på nästa sida visar de senaste fem årens budgetavvikelse per nämnd. Kommunstyrelsens budgetavvikelse inkluderar även avvikelser för kommunfullmäktige inklusive partistöd, kommunrevision och valnämnd på grund av att avvikelseposterna är av mindre art. Avvikelserna framgår även av driftredovisningen.

Budgetavvikelse per nämnd

(tkr)	2019	2020	2021	2022	2023
Överförmyndarnämnden	341	497	778	783	1 141
Kommunstyrelsen med flera	12 049	7 062	534	9 889	1 197
Teknik- och fritidsnämnden	-5 908	-3 559	4 825	-10 015	-12 595
Barn- och utbildningsnämnden	0	-109	-1 070	14	-20 857
Socialnämnden	-22 446	-31 157	-12 665	4 220	400
Miljö- och byggnämnden	1 361	1 580	600	272	35
Kulturnämnden	55	-1 485	-164	-28	327
Summa exklusive finanssen	-14 550	-27 171	-16 812	5 082	-30 357
Finanssen exklusive värdeförändringar pensionsdepå	27 478	60 195	33 067	73 042	-20 590
Summa exklusive värdeförändringar pensionsdepå	12 928	33 024	16 255	78 123	-50 947
Värdeförändringar pensionsdepå	39 667	-35 982	62 375	-82 259	40 835
Summa inklusive värdeförändringar	52 595	-2 958	78 630	-4 136	-10 111

Eget kapital

Vid årsskiftet uppgick kommunens egna kapital till 1 409,6 mnkr och det egna kapitalet minskat med ansvarsförbindelsen uppgick till -211 mnkr.

Kommunens eget kapital exklusive ansvarsförbindelsen minskade 2016 på grund av att kommunen gjorde en pensionsinlösen omfattande 173,9 mnkr. Till följd av det minskade också kommunens ansvarsförbindelse, vilket resulterade i att eget kapital inklusive

ansvarsförbindelsen förbättrades. Åren 2018–2022 förbättrades det egna kapitalet till följd av positiva resultat och minskad ansvarsförbindelse för pensioner. 2023 minskade det egna kapitalet till följd av kommunens redovisade underskott samtidigt som ansvarsförbindelsen ökade till följd av utökade borgensförbindelser.

Soliditet

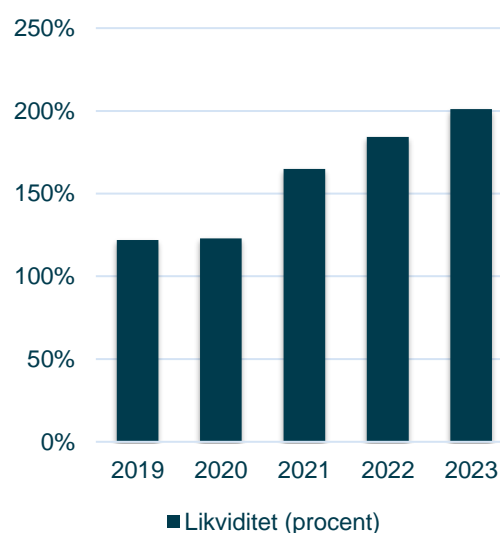
Soliditeten* visar eget kapital i förhållande till de totala tillgångarna. Ju högre soliditet, desto mindre skulder, vilket indikerar stabil ekonomi. Resultatutvecklingen och förändringar i värdet av tillgångar påverkar soliditeten. En oförändrad soliditet pekar på att eget kapital och tillgångar utvecklas i samma takt.

Enligt Lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska inte kommunen räkna in anställdas pensionsåtaganden intjänade före 1998 som en avsättning eller skuld. Förfarandet strider i princip mot god redovisningssed och ger en mer positiv bild av soliditeten. Med redovisningslagens sätt att räkna uppgick kommunens soliditet till 51 procent och den verkliga soliditeten till 33 procent den 31 december. Det innebär att soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen minskade med 4 procentenheter och soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen minskade med 3

procentenheter. En anledning till minskningen var bland annat att kommunen tog upp två nya lån om totalt 200 mnkr 2023.

*Soliditet = eget kapital dividerat med balansomslutningen.

Likviditet

Likviditet* är ett nyckeltal som används för att visa kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Likviditeten den 31 december var 201 procent, en ökning med 26 procentenheter från 2022. Anledningen till ökningen var dels att kommunens fordringar, dels att värdet av kommunens kortfristiga placeringar hade ökat, samtidigt som de kortfristiga skulderna hade minskat. En likviditet över 100 procent innebär att kommunen har förmåga att betala de kortfristiga skulderna.

* Likviditet = omsättningstillgångar delat i kortfristiga skulder.

Måluppfyllelse

Invånare

Trygga och engagerade invånare med en god folkhälsa

Strategi

Invånarna ska ges förutsättningar till en god hälsa med jämlika och jämställda livsvillkor, meningsfulla aktiviteter, god service vid kontakt med kommunala verksamheter samt uppleva förtroende för varandra och kommunen. Ge förutsättningar för alla invånare att delta och påverka. Samverka för ett samhälle utan droger och missbruk.

Analys

Utmaningar

Inom folkhälsoområdet finns en rad utmaningar identifierade. När det gäller upplevd trygghet i Bollnäs kommun visar enkätundersökningen lokal uppföljning av ungdomspolitiken (lupp) 2022, att otryggheten bland åk 8 elever är störst på buss och tåg och liknande, i skolan, på väg till och från skolan samt ute på stan. Det finns stora könsskillnader där flickor känner sig mer otrygga än pojkar.

Lupp visar också att andelen elever (i årskurs 8 och år 2 på gymnasiet) som bedömer sin hälsa som ganska/mycket bra under de senaste sex månaderna har minskat från cirka 70 procent år 2006 till 60 procent år 2022. Där andelen flickor som skattat sin hälsa som varit ganska/mycket bra de senaste sex månaderna är så låg som cirka 35 procent i årskurs 8. Lupp-undersökningen genomförs vart tredje år och nästa undersökning görs 2025.

Kommunen visar fortsatt höga siffror för psykisk ohälsa bland personer 15 år eller äldre. Den yttersta konsekvensen av psykisk ohälsa är suicid. Suicidtalet för Bollnäs kommun är högre än för riket som helhet.

Bollnäs kommun är en kommun med socioekonomiska utmaningar vilket innebär hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, lågt valdeltagande och låg sysselsättningsgrad. Detta påverkar både hälsa och välmående, det kan även påverka till en negativ brottsutveckling. Att arbeta för en positiv utveckling inom dessa områden är ett långsiktigt arbete som kommer att behöva fortsätta och vara ständigt pågående.

Kopplat till dessa utmaningar har den sociala hållbarheten och folkhälsofrågorna fått en större plats i kommunens nya styrmodell och området kommer att följas mer detaljerat via en rad kvalitetsindikatorer under 2024 och framåt med syftet att skapa en positiv förflyttning inom dessa områden.

Övergripande insatser för delaktighet och folkhälsa

Arbetet med att utveckla delaktighet från medborgarna fortgår i demokrati- och valberedningen. Medborgardialoger har genomförts i samband med utvecklingen av varpens nordvästra strand - vilket i sig härör från ett medborgarförslag. Medborgardialoger har även genomförts med syfte att utforska om människor känner sig otrygga, och följdfrågor kring detta. Detta arbete har genomförts i samarbete med polis. Nu pågår en analys av underlagen.

Implementering av programmet för social hållbarhet fortgår. Utbildning i "Mental health first aid -första hjälpen till psykisk hälsa" (MHFA) har genomförts i socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen. Utbildningsinsatser inom suicidprevention utifrån Suicide Zero's material "Våga fråga" genomförs.

Inom Styrgruppen för social hållbarhet samplaneras och genomförs insatser för att nå målen inom programmet för social hållbarhet. Fokus läggs just nu på att uppfylla lagkraven i den lag som trädde i kraft den 1

juli 2023: Lagen om kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

Med stöd av utvecklingsmedel från Brottsförebyggande rådet har Styrgruppen för social hållbarhet uppdragit till extern aktör: Urban Utveckling, att kartlägga och analysera vilka åtgärder/insatser som kan ge effekt för brott och trygghet. Förutom kartläggning har en informationsfilm om risk- och skyddsfaktorer till vårdnadshavare tagits fram. Under hösten 2023 upphandlades och infördes ett nytt inrapporteringsverktyg: Embrace för att underlätta nulägesbildsinhämtning med stöd av de generella stadsbidragen som höjts i och med lagens införande.

Vid samhällsstörningar och kriser bidrar Bollnäs kommun till att skapa trygghet genom kriskommunikation. Genom kommunikationskanaler och e-tjänster synliggör vi våra verksamheter vilket skapar delaktighet, dialog och engagemang.

Barn och ungas hälsa

Förskolans barnhälsoteam arbetar med tidiga insatser för att främja och förebygga barns och elevers välmående. Skolans elevhälsa arbetar på samma sätt. Verksamheterna arbetar kontinuerligt med gemensamma planering och tillgänglig undervisning för att möta alla barns och elevers behov. Verksamheternas lärare och elevhälsan planerar och genomför tidiga insatser i samverkan med andra aktörer, till exempel socialtjänst och vård. I den samlade elevhälsan finns idag även ett barnhälsoteam som arbetar med de tidiga åren i förskolan. De tidiga insatserna syftar till att öka förutsättningarna för alla barn och elever att nå måluppfyllelse från förskolan och upp i grundskolan.

Besökande på fritidsanläggningar och skolrestauranger har ökat. Nivån är dock ännu inte uppe i samma nivå som före pandemin gällande bad- och träningsverksamhet. Ökad andel ätande i skolrestauranger samt ökad kundnöjdhet bland kostenhetens

kunder, visar att medborgarna tar mer och mer del av näringsriktig mat.

Utveckling, välfärd och tillväxt

Hållbart samhälle som klarar miljö- och klimatomställningar, med anpassad infrastruktur, digitalisering, tillgång till högre utbildning och ett företagsvänligt klimat.

Strategi

Genom att fokusera på de lokalt beslutade miljömålen uppnår vi ett hållbart Bollnäs kommun. Fler människor ska få möjlighet till egen försörjning genom arbete eller utbildning, där kommunen utgör en naturlig samarbetspartner och möjliggörare. Integrationen ska prioriteras så även bättre resultat i grundskolan som båda är viktiga för att uppnå positiva effekter för individ och samhälle. Utveckla infrastrukturen genom satsningar på byggande av bostäder, utveckling av järnväg och vägnät, bredbandsutbyggnad samt trygghetsboenden och skolor i alla kommundelar. Kommunövergripande fokus på digitalisering som ses som en förutsättning för att klara kommunens utmaningar. Få Bollnäs att växa genom fortsatt arbete med att attrahera både företag och invånare genom ett starkt präglat varumärke.

Analys

Hållbart samhälle som klarar miljö- och klimatomställningar

Under 2023 har alla förvaltningar fokuserat på en bred implementation av kommunens nya styrfilosofi. Inom den lyfts primärt nio hållbarhetsmål inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet så det är ett skifte där vi ser hållbarhetsfrågan genomsyra allt då det är tre odelbara perspektiv.

Grön Flagg

Alla förskolor i Bollnäs kommun arbetar med Grön Flagg, ett utbildningsprogram inom hållbar utveckling. Barn och unga får möjlighet att påverka och bidra till förbättrande åtgärder på skolan och i samhället.

Digital infrastruktur och digitalisering.

Stadsnäten i Bollnäs och Ovanåker har påbörjat ett projekt för att stärka datakommunikationen mellan kommunerna och möjliggöra utökad IT-samverkan. Lösningen tas i drift hösten -23 och planeras senare att bli en del av Hälsingeringen 2.0.

Internettillgången och behovet av att redundant kommunicera mellan kommunerna är viktigt inför den kommande gemensamma IT-driften.

Upphandling av teknisk lösning för säker digital kommunikation (SDK) är gjord och implementationen är påbörjad. Detta är ett mycket viktigt verktyg för att kunna kommunicera med andra myndigheter på ett säkert sätt.

Genom våra hundra e-tjänster för invånare, företagare och medarbetare samt vår hemsida (bollnas.se) möjliggör vi för alla att ta del av information och service.

Infrastruktur

Stadsmiljöavtalet har nu avslutats, vilket innebär att vi sedan 2019 byggt ett nytt resecentrum, 2,4 km gång- och cykelvägar, en bussgata samt ett 20-tal busshållplatser. Under 2023 har frågan om bättre kollektivtrafik till Häggesta prioriterats. Även ett större förbättringsarbete kopplat till väg 83 är under genomförande. En ny trafikstrategi och en ny cykelplan har tagits fram och är under antagande. Arbetet med fördjupade översiktsplaner (FÖP) för Arbrå och Kilafors är klart och antagande sker av fullmäktige i början på 2024. Kommunen initierar nya detaljplaner för bostäder, kommunal verksamhet och infrastruktur i god tid innan fysiska åtgärder behöver genomföras.

Planberedskapen ökar. All handläggning sker digitalt från och med 2022-01-01 och ett flertal e-tjänster, bland annat bygglov används av flertalet sökande.

Företagande

Fram till utgången av augusti har det hittills i år (2023) startats 85 nya företag, medan nettoökningen uppgår till 14 verksamheter, 12 företag och 2 offentligt drivna verksamheter.

Ekonomi

Kommunkoncernen ska ha god ekonomisk hushållning med en långsiktig tillväxt och ett resultat som tillförsäkrar framtida kommuninvånare en bibehållen eller förbättrad nivå på verksamhet, service och anläggningstillgångar.

Strategi

En ekonomi i balans är en förutsättning för kommunens utveckling, för en god kommunal verksamhet och för att ge en så stor nytta som möjligt. De ekonomiska resurserna ska användas optimalt för att driva kommunal kärnverksamhet samt utveckla de kommunala bolagen, för att ha utrymme för egenfinansierade investeringar och för att uppnå överskottsmålet. Vilket uppnås genom att ha ett balanserat synsätt på kommunens uppdrag, mål, ambitionsnivå och tillgängliga resurser. Bollnäs kommun arbetar för en jämställdhetsintegrerad budget.

Analys

Kommunen har inte uppnått de finansiella målen som fullmäktige beslutat om. Oron i vår omvärld i form av inflationen, kriget i Ukraina med mera, påverkar kommunen och hela världen.

Kommunen uppvisar ett underskott jämfört med budget 51 miljoner kronor exklusive värdeförändring i pensionsdepån.

Budgeterad investeringsvolym är högre än finansiella målen och självfinansieringsgraden har sjunkit från 73 procent till 26 procent sedan föregående år. Detta medför att upplåningen har ökat med ökade räntekostnader som följd. Pensionsskuldstäckning har ökat något trots uppräknings av pensionsskulden på grund av hög inflation och prisbasbeloppshöjning. Detta delvis på grund av värdeökning och avkastning på förvaltade pensionsmedel.

Medarbetare

Attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare.

Strategi

Ge medarbetarna förutsättningar och stimulans för att kunna utföra sina uppdrag väl. Kommunen ska präglas av ett ledarskap baserat på tillit. Genom visat förtroende för medarbetarnas verksamhetsnära kompetens ska kvaliteten öka. Ett hälsofrämjande ledarskap tillämpas, vilket innebär delaktighet, engagemang, jämställdhet och ansvarstagande. Säkra tillgången på efterfrågad kompetens genom en väl utvecklad kompetensförsörjningsstrategi, lönepolicy, arbetsmiljöpolicy och lokala arbetsmiljömål som genomsyrar organisationen.

Analys

Bollnäs kommun ligger 2023 på en fortsatt stabil hög nivå vad gäller resultatet för hållbart medarbetarengagemang, så kallat HME. Totalindex har ökat med en enhet sedan föregående år. Inom de tre delindexområdena motivation, ledning och styrning har det ökat inom ledningsområdet. Ett utvecklingsarbete har pågått och pågår med flertal insatser som har målet att Bollnäs kommun skall vara en attraktiv arbetsgivare med kompetenta och motiverade medarbetare. I detta arbete har ledarskapet en central roll.

- En gemensam värdegrund har tagits fram med stor delaktighet från medarbetare och chefer för att skapa en kultur präglad av professionalism, mod, medskapande och förtroende.
- Ett arbete - Att vara ledare i Bollnäs kommun - har genomförts tillsammans med samtliga chefer i kommunen och manifesterats i en broschyr som chefer nu arbetar med på olika nivåer i organisationen.
- Gemensamma ledardagar genomförs nu kontinuerligt i Bollnäs kommun genom Ledarforum.
- Bollnäs kommun har från och med 2022 ett gediget ledarutvecklingsprogram för samtliga chefer.
- Ett arbete med implementering av stärkta friskfaktorer har inletts med start inom kommunstyrelse- respektive samhällbyggnadsförvaltningen med fortsättning i resterande förvaltningar under kommande verksamhetsåren.
- Ett arbete med implementering av ny digital lärplattform har inletts och förväntas skapa en strukturerad och effektiv förberedelse och introduktion av nyanställda.
- Genom att synliggöra verksamheternas arbete i kommunikationsinsatser stärks arbetsgivarvarumärket.
- Arbetet i kommunchefens ledningsgrupp har förbättrats och fokus ligger på det gemensamma ansvaret för Bollnäs kommuns alla verksamheter vilket är en av nycklarna för att organisationen ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare.

Fortsatta arbetet förväntas leda till förbättrade förutsättningar för chefer att lyckas med sitt ledarskap vilket har stor påverkan på medarbetares motivation.

Arbetsätt och processer

Delaktigt, effektivt och transparent arbetsätt.

Strategi

Kommunens arbete ska bedrivas effektivt utifrån standardiserade arbetsätt och på evidensbaserad grund, med stöd av digitala verktyg, för att utforma, utveckla och förbättra verksamheten utifrån lagar, krav och medborgarnas behov. Genom helhetsperspektiv, delaktighet och transparens öka samverkan mellan förvaltningar, verksamheter, förbund, bolag, politik, invånare och företag för att tillsammans öka koncernnyttan. Utöka samverkan med andra kommuner, regioner, näringsliv och föreningar för ett ömsesidigt kunskapsutbyte.

Analys

Kommunen arbetar fokuserat med att effektivisera och förbättra processer på en rad områden där man ser samverkan och samsyn mellan förvaltningar, bolag, förbund och andra kommuner som en avgörande framgångsfaktor. Ytterligare arbete på detta område kommer att genomföras inom ramen för de olika uppdrag som listades i utvecklingsplanen kopplat till kommunens ekonomiska situation.

Arbete med kommunövergripande processer sker bland annat genom samordnad informationshantering, stödfunktioner kring styrdokument, arbete med en gemensam löneorganisation och inledd förstudie gällande gemensam IT drift.

Några exempel på större formella samverkansprojekt är:

E-arkiv

Kommunen har undertecknat ett samverkansavtal om kommunalavtalsamverkan tillsammans med 21 andra kommuner gällande gemensam drift och förvaltning av ett digitalt slutarkiv (e-arkiv). Fem

hälsingekommuner (Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker) samt Nora och Sandvikens kommuner har nu anslutit till dalakommunerna som har samverkat kring e-arkiv sedan 2018. Benämningen för den samverkan är "E-arkiv mitt".

Gemensam lön Hälsingland

Har sitt säte i Bollnäs och hanterar löner för flera Hälsingekommuner och bolag. Under våren ska det nya gemensamma lönesystemet med tillhörande schema och bemanningssystem införas i Bollnäs kommun. Detta är ett stort projekt som kräver resurser och tid men är en väg att möta utmaningar med kompetensförsörjning och skapa skal fördelar genom samarbete mellan kommunerna.

Gemensam IT-drift Hälsingland

Arbetet påbörjat i projektform och en gemensam IT-driftschef är tillsatt.

Hållbar platsutveckling

Kulturenheten har under året deltagit i ett projekt om hållbar platsutveckling för världsarv och biosfärområden, i samarbete med Ovanåkers och Ljusdals kommuner. Utöver detta har ett kommunövergripande arbete med Hälsingeleden startas tillsammans med intressenter från besöksnäring, föreningar, entreprenörer, kommunal medarbetare i Bollnäs och Ljusdals kommuner med flera.

Internationell samverkan

Kulturenheten har ett kommunalt partnerskap med Lobatse i Botswana. Samarbetet handlar om platsutveckling genom våra kulturmiljöer och ungdomsdelaktighet med fokus på Hälsingeleden, för Bollnäs.

Styrdokument för internationellt arbete har setts över och ett förslag på reviderad version - förslag på Riktlinjer för internationellt arbete - har arbetats fram.

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och regioner. Underskott som uppkommit under ett enskilt räkenskapsår ska återställas inom de tre närmast följande åren. Balanskravet avser kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation.

Bollnäs kommun har de senaste åren uppfyllt balanskravet. Det finns således inget underskott att återställa. Årets balanskravsresultat är dock negativt och uppgår till -48,5 mnkr. Kommunen förfogar över en resultatutjämningsreserv (RUR) på 163,6 mnkr som efter kommunfullmäktiges beslut kan utnyttjas under lågkonjunktur. Avsättningar till RUR skedde alla år mellan 2015 och 2022. För 2023 har kommunfullmäktige istället beslutat att lyfta 40,3 mnkr från RUR för att täcka merkostnader för uppräkningsav pensionsskulden. Kommunens RUR uppgår efter detta till 123 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutade under 2012, 2015, 2016, 2018, 2019, 2020, 2021 och 2022 om avsättning till en social investeringsfond. År 2023 användes cirka 11 mnkr till projekt.

På nästa sida redovisas balanskravsutredningen. Den syftar till att visa hur balanskravsresultatet uppstod. Huvudprincipen är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska räknas med i intäkterna då avstämningen görs. Balanskravsutredningen börjar med årets resultat

enligt resultaträkningen som sedan justeras med samtliga realisationsvinster. Sedan finns det möjlighet att återföra realisationsvinster eller -förluster som har uppstått när tillgångar har sålts, om försäljningen bidrar till god ekonomisk hushållning i framtiden (exempelvis kostnadsbesparingar). Återföring ska också göras av realiserade vinster eller förluster i värdepapper. Efter justeringar redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag, kan medel avsättas till RUR, om kommunfullmäktige så beslutar. Alternativt lyfts medel från reserven för att kunna hantera ett negativt resultat efter balanskravsjusteringar.

Utmärkande för 2023:

- Intäkterna justeras för realisationsvinster om 7,7 mnkr, varav 3,4 mnkr avser realisationsvinster i värdepapper.
- Resultatet innehåller årets bokförda realiserade vinster i värdepapper om 40,8 mnkr.
- 40,3 mnkr ianspråkats av RUR för att hantera den del av det negativa balanskravsresultatet om -48,5 mnkr som avser uppräkningsav pensionsskulden 2023.
- 1 procent av skatter och generella statsbidrag uppgick till 19,5 mnkr.

(tkr)	2021	2022	2023
Årets resultat enligt resultaträkningen	95 168	23 307	-5
- Samtliga realisationsvinster	-3 711	-30 296	-7 698
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	-62 375	82 259	-40 835
+/- Återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper	1 694		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	30 775	75 270	-48 538
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-12 848	-56 546	0
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	40 288
ÅRETS BALANSKRAVSRESULTAT	17 927	18 723	-8 250
Medel från sociala investeringsfonden	-4 182	-6 575	-10 979
Medel avsatta till sociala investeringsfonden	7 000	10 400	0
Balanskravsunderskott från tidigare år			
SUMMA SOCIALA INVESTERINGSFONDEN	2 818	3 825	-10 979

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda

Den 31 december uppgick antalet anställda i kommunen till 2 439, varav 2 269 var tillsvidareanställda. Av dessa var 78 procent kvinnor och 22 procent män.

Kommunen, antalet anställda per anställningsform

Antal anställda och % av total antal anställda per den 31 december		2023				2022				2021			
		Tillsvidare		Visstid		Tillsvidare		Visstid		Tillsvidare		Visstid	
		Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)
Bollnäs kommun	Kvinnor	1 794	94	109	6	1 750	93	136	7	1 699	89	203	11
	Män	475	89	61	11	442	87	67	13	447	79	117	21
	Totalt	2 269	93	170	7	2 192	92	203	8	2 146	87	320	13
Barn- och utbildningsnämnd	Kvinnor	549	91	53	9	540	91	54	9	525	90	56	10
	Män	97	80	25	20	91	78	26	22	96	81	23	19
	Totalt	646	89	78	11	631	89	80	11	621	89	79	11
Kommunstyrelse som nämnd	Kvinnor	94	81	22	19	90	76	28	24	61	39	94	61
	Män	39	72	15	28	28	64	16	36	28	28	73	72
	Totalt	133	78	37	22	118	73	44	27	89	35	167	65
Kulturnämnd	Kvinnor	31	91	3	9	29	83	6	17	29	94	2	6
	Män	27	93	2	7	29	94	2	6	29	88	4	12
	Totalt	58	92	5	8	58	88	8	12	58	91	6	9
Miljö- och byggnämnd	Kvinnor	21	95	1	5	21	100	0	0	21	95	1	5
	Män	11	100	0	0	11	92	1	8	13	100	0	0
	Totalt	32	97	1	3	32	97	1	3	34	97	1	3
Socialnämnd	Kvinnor	950	97	26	3	931	96	41	4	929	96	43	4
	Män	213	93	15	7	186	91	18	9	184	95	10	5
	Totalt	1 163	97	41	3	1 117	95	59	5	1 113	95	53	5
Teknik- och fritidsnämnd	Kvinnor	142	97	4	3	132	95	7	5	127	95	7	5
	Män	88	96	4	4	97	96	4	4	97	93	7	7
	Totalt	230	97	8	3	229	95	11	5	224	94	14	6
Överförmyndarnämnd	Kvinnor	7	100	0	0	7	100			7	100	0	0
	Män	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Totalt	7	100	0	0	7	100			7	100	0	0

I kommunkoncernen uppgick antalet anställda till 2 763, varav 75 procent var kvinnor och 25 procent var män.

Kommunkoncernen, antalet anställda per anställningsform

Månadsavlönade per den 31 december (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
Kvinnor	122	1 937	146	1 896	215	1 841
Män	68	635	76	599	126	595
Total	191	2 572	222	2 495	341	2 436

Åldersfördelning

Den största åldersgruppen bland de anställda var 50–59 år med 581 anställda. Därefter följde åldersgruppen 40–49 år med 563 anställda respektive 30–39 år med 542 anställda.

Kommunen - Åldersfördelning

Antal tillsvidare- och visstidsanställda per 31 december 2023	Ålder	0–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–64	65–99
Bollnäs kommun	Kvinnor	2	184	424	453	531	276	34
	Män	0	93	118	110	150	53	12
Barn- och utbildningsnämnd	Kvinnor	1	51	126	155	174	86	9
	Män	0	25	29	26	27	11	4
Kommunstyrelse som nämnd	Kvinnor	0	5	25	28	38	17	3
	Män	0	2	11	11	19	7	4
Kulturnämnd	Kvinnor	0	0	8	9	8	8	1
	Män	0	1	6	8	11	3	0
Miljö- och byggnämnd	Kvinnor	0	2	13	2	3	1	1
	Män	0	0	2	3	4	1	1
Socialnämnd	Kvinnor	1	117	232	222	251	138	15
	Män	0	61	58	39	49	18	3
Teknik-, service- och fritidsnämnd	Kvinnor	0	9	18	36	53	25	5
	Män	0	4	12	23	40	13	0
Överförmyndarnämnd	Kvinnor	0	0	1	1	4	1	0
	Män	0	0	0	0	0	0	0

Sjukfrånvaro

Den sammanställda sjukfrånvarostatistiken för 2022 som SKR publicerade visade att Bollnäs kommun låg över snittet i både landet och länet. Även långtidssjukfrånvaron var hög relativt sett.

Den totala sjukfrånvaron under 2023 var 9,8 procent, vilket är en minskning jämfört med 2022. Av den totala sjukfrånvaron var

52,21 procent långtidssjukfrånvaro, det vill säga 60 dagar eller längre, som motsvarar en ökning med 3,39 procentenheter jämfört med 2022. Kvinnornas sjukfrånvaro var högre än männens (10,69 procent jämfört med 6,65 procent) vilket den även var de två föregående åren. Både kvinnornas och männens sjukfrånvaro minskade 2023 jämfört med 2022.

Sjukfrånvaro könsfördelad, könsfördelad

Bollnäs kommun, visstids- och tillsvidareanställda månadsavlönade (utom BEA) (%)	2023		2022		2021		
	Totalt	Varav mer än 60 dagar	Totalt	Varav mer än 60 dagar	Totalt	Varav mer än 60 dagar	
Bollnäs kommun totalt	Kvinnor	10,69	53,36	11,72	50,51	10,41	47,06
	Män	6,65	45,76	7,01	38,90	5,90	31,77
	Total	9,80	52,21	10,68	48,82	9,38	44,88

Den totala sjukfrånvaron var högst i åldersgruppen 0–29 år medan långtidssjukfrånvaron var högst i åldersgruppen 50–65 år.

Akkumulerad sjukfrånvaro per åldersintervall

Ålder	2023	
	Totalt	Varav mer än 60 dagar
0–29 år	10,69	34,99
30–49 år	9,59	50,39
50–65 år	9,97	58,77
≥ 66 år	3,55	13,38

Förväntad utveckling

Ekonomi

- De ekonomiska utmaningar som beskrevs i årsredovisningen för 2023 kvarstår under 2024 och framåt. Kriget i Ukraina, inflationen och stigande räntor och löner påverkar kommunens ekonomi negativt.
- Skatteunderlaget förväntas öka, men inte i takt med inflationen. Det innebär att det blir mindre resurser för verksamheterna att bedriva sin verksamhet med bibehållen kvalitet.
- Effektiviseringar och nya arbetssätt är nödvändiga för att sänka kostnaderna.
- Pensionskostnaderna kommer att vara höga under 2024, men förväntas sjunka från 2025 om inflationen normaliseras.
- Kommunens höga investeringsvolym ger höga kapitalkostnader. Prioritering och alternativa lösningar för investeringar är nödvändiga.
- Ökade räntekostnader på grund av höjda räntor.

Säkerhet och skydd

- Arbetet med säkerhet och skydd har intensifierats och kommer att öka ytterligare under 2024.
- Informationssäkerhet och IT-säkerhet är prioriterade områden.

Demografi

- Den demografiska förändringen med en ökande andel äldre personer fortsätter.
- Behovet av hemtjänst och platser inom särskild boende är stort.
- Planering för nya boendeplatser är

prioriterat.

- Det föds betydligt färre barn än historiskt. Omställning pågår för att anpassa lokaler och organisation till minskat barn- och elevantal.

Klimat och miljö

- Kommunens arbete med klimat och miljö och grön omställning fortsätter.
- Inköpsarbetet ska fokusera på hållbarhet och kretsloppsplanens mål.
- Verksamhetsutveckling och uppföljning av avtal och leverantörer ska prioriteras för att sänka inköpskostnader generellt.

Tillväxt och attraktivitet

- Arbetet med att utveckla kommunen och attrahera nya invånare pågår, satsa på platsvarumärket.
- Nya tomter, detaljplaner och bostäder tas fram.
- Fortsatt arbete för att flytta statliga jobb till Bollnäs.
- Utbyggnad och förbättring av infrastruktur för kollektivtrafik och genomfartstrafik.
- Kompetensförsörjning är en utmaning, satsa på arbetsgivarvarumärke.

Sammanfattning

- De kommande åren präglas av ekonomiska utmaningar och behov av effektiviseringar.
- Prioriterade områden är förutom kärnverksamheten: säkerhet och skydd, demografi, klimat och miljö, samt tillväxt och attraktivitet.

Resultaträkning

(tkr)	Not	Kommunen				Koncernen	
		Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse 2023	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2022
Verksamhetens intäkter	3	337 167	437 343	100 176	404 612	1 037 429	970 792
Verksamhetens kostnader	4	-2 136 618	-2 339 823	-203 205	-2 134 589	-2 837 009	-2 587 204
Avskrivningar	5	-78 899	-75 046	3 853	-68 694	-163 241	-152 051
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 878 350	-1 977 527	-99 177	-1 798 671	-1 962 821	-1 768 464
Skatteintäkter	6	1 268 458	1 309 706	41 248	1 251 278	1 309 706	1 251 278
Generella statsbidrag och utjämning	7	633 518	641 371	7 853	621 050	641 371	621 050
Verksamhetens resultat		23 626	-26 450	-50 076	73 656	-11 744	103 864
Finansiella intäkter*	8	5 500	53 437	47 937	38 564	51 763	34 944
Nedskrivning andelar				0			
Finansiella kostnader	9	-19 020	-26 993	-7 973	-88 914	-51 233	-100 565
Resultat efter finansiella poster		10 106	-5	-10 111	23 307	-11 215	38 243
ÅRETS RESULTAT		10 106	-5	-10 111	23 307	-11 215	38 243
* Inklusive förändring av verkligt värde i pensionsdepå			40 835			40 835	

Balansräkning

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	10	9 087	3 162	64 624	24 957
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader & tekniska anläggningar	11	1 494 669	1 437 811	2 330 020	2 267 729
Maskiner & inventarier	12	35 637	34 963	603 485	590 328
Övriga materiella anläggningstillgångar	13	220 048	71 034	250 038	130 039
Summa materiella anläggningstillgångar		1 750 354	1 543 808	3 183 543	2 988 096
Finansiella anläggningstillgångar	14	141 980	138 659	36 654	33 394
Summa anläggningstillgångar		1 901 422	1 685 629	3 284 823	3 046 448
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR	15				
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd, lager & exploateringsmark	16	31 848	32 302	38 749	38 393
Fordringar	17	221 557	208 174	264 694	261 578
Kortfristiga placeringar	18	617 253	571 465	617 253	571 466
Kassa & bank	19	-10 969	46 414	33 376	81 864
Summa omsättningstillgångar		859 688	858 355	954 071	953 301
SUMMA TILLGÅNGAR		2 761 110	2 543 985	4 238 893	3 999 748
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER					
EGET KAPITAL	20				
Årets resultat		-5	23 307	-11 215	38 243
Resultatutjämningsreserv		123 359	163 647	163 647	123 359
Övrigt eget kapital		1 286 218	1 222 623	1 624 699	1 423 253
Summa eget kapital		1 409 571	1 409 577	1 613 485	1 584 854
AVSÄTTNINGAR					
Avsättn pensioner & liknande förpliktelser	21	226 218	176 947	242 107	187 668
Övriga avsättningar	22	5 905	0	38 492	35 920
Summa avsättningar		232 123	176 947	280 599	223 588
SKULDER					
Långfristiga skulder	23	691 761	491 619	1 823 576	1 602 519
Kortfristiga skulder	24	427 655	465 842	521 235	548 499
Summa skulder		1 119 415	957 461	2 344 810	2 151 018
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR & SKULDER		2 761 110	2 543 985	4 238 893	3 959 460
PANTER & ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga sakerheter	25	1 900	1 900		

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2023	2022	2023	2022
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder & avsättningar	26	489 443	494 742	489 443	494 742
Övriga ansvarsförbindelser	27	1 130 692	1 113 112	1 131 504	1 113 906
Summa ansvarsförbindelser		1 620 135	1 607 854	1 620 947	1 608 648
Nyckeltal i balansräkningen					
Soliditet exkl. pensionsskuld inom linjen		51%	55%	38%	41%
Soliditet inkl. pensionsskuldsavsättning inom linjen		33%	36%	27%	28%
Antal invånare per 31/12		26 414	26 624	26 414	26 624
Eget kapital per invånare		53 365 kr	52 944 kr	61 084 kr	61 041 kr
Låneskuld per invånare		26 189 kr	18 465 kr	69 038 kr	60 191 kr
Låneskuld av anläggningstillgångar		36%	18%	56%	53%

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		2023	2022	2023	2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		-5	23 307	-11 215	38 243
Justering för ej likviditetspåverkande poster	29	133 578	155 012	222 304	240 185
Övriga likviditetspåverkande poster	30	-7 411	-9 600	-7 852	-10 155
Poster som redovisas i annan sektion	31	0	0	-60	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		126 162	168 719	203 178	268 272
Erhållna/erlagda utdelningar					
Erhållet/lämnat koncernbidrag					
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-13 382	-54 331	-27 697	-73 546
Förändring förråd, varulager & exploateringsmark		454	1 650	-356	5 740
Förändring kortfristiga placeringar		-4 952	-48 947	-4 952	-48 947
Förändring kortfristiga skulder		-35 452	-68 968	-19 749	-49 699
Kassaflöde från den löpande verksamheten		72 829	-1 876	150 424	101 821
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-6 510	-3 162	-40 293	-3 162
Investering i materiella anläggningstillgångar		-274 727	-122 108	-350 724	-196 335
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Övrig justering av anläggningstillgångar				0	
Investeringsbidrag		4 606	10 409	4 606	10 409
Förändring leasing		-1 962	-1 923	-1 962	-1 923
Köp finansiella anläggningstillgångar		-3 321	0	-4 364	-869
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar					435
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-281 914	-116 784	-392 738	-191 445
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Amortering av skuld		0	0	0	-80 510
Upptagna lån		200 000	100 000	220 000	100 000
Erhållet/lämnat koncernbidrag				0	0
Erhållet/lämnat utdelning				498	
Förändring långfristiga skulder		-4 465	-234	-4 465	-328
Förändring långfristiga fordringar		212	216	212	216
Nyemission/aktieägartillskott					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		195 747	99 982	216 245	19 378
ÅRETS KASSAFLÖDE		-13 338	-18 678	-26 068	-70 246
Likvida medel vid årets början		-61 028	-42 350	37 147	107 393
Likvida medel vid årets slut		-74 366	-61 028	11 079	37 147

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

År 2019 trädde lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) i kraft. Årsbokslutet upprättas enligt LKBR och i enlighet med rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Övrigt

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna tillgodogörs kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar upptas till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringarna av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Avsteg

Bollnäs kommun har svårt att leva upp till den kommunala redovisningslagen kapitel 3 paragraf 11, som föreskriver en beskrivning av bokföringssystemets organisation och uppbyggnad i syfte att ge en överblick över systemet (systemdokumentation). Här pågår ett arbete som ännu inte är slutfört.

Sammanställd redovisning

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunens inflytande överstiger 20 procent och där kommunens andel av koncernföretagens omsättning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens skatteintäkter och generella stadsbidrag, eller där kommunens andel av koncernföretagens balansomslutning uppgår till 5 procent eller mer av kommunens balansomslutning. Under 2015 bildades Hälsinglands Utbildningsförbund tillsammans med Söderhamns och Nordanstigs kommuner. Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av organisationsschemat på sida 8.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas när de förekommer i not till respektive post i resultaträkningen och/eller i årsredovisningens kassaflödesrapport. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och är av betydande belopp.

Skatteintäkter

I enlighet med rekommendation R2 från RKR periodiseras skatten och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänas av de skatteskyldiga. Vid beräkningen av årets skatteintäkter används Sveriges Kommuner och Regioners decemberprognos 2023.

Övriga intäkter

Investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tas upp som förutbetalda intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnader är den samlade benämningen på avskrivning och internränta. Internräntan för 2023 var 1,25 procent. Avskrivning sker enligt linjär metod över tillgångens beräknade nyttjandeperiod med början den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Kommunens internränta fastställs enligt rekommendationer från Sveriges Kommuner och Regioner, medan den affärsmässiga räntan utgörs av kommunens genomsnittliga inlåningsränta. För tillgångar med identifierbara komponenter som har olika nyttjandeperioder tillämpas komponentavskrivning.

Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (till exempel verksamhetsförändringar, teknikskiften,

organisationsförändringar). Normalt omprövas inte tillgångars nyttjandeperiod om avskrivningstiden är längre än 10 år och det bokförda restvärdet understiger 500 000 kr.

- Huvudsakligen tillämpas följande avskrivningstider:
Maskiner 10–20 år
- Inventarier 3–10 år
- Verksamhetsfastigheter 15–80 år
- Gator, vägar 20–60 år
- Rörebro, kulvert och dagvatten 20–80 år
- Parker och lekplatser 5–20 år

Gränsdragning mellan kostnad och investering

För att betraktas som en investering krävs att tillgången är avsedd för stadigvarande bruk, har en ekonomisk livslängd på minst tre år och att tillgångens anskaffningsvärde överstiger ett prisbasbelopp (exklusive moms). Om tillgången inte uppfyller samtliga tre kriterier kostnadsförs den direkt.

Anläggningstillgångar

Immateriella och materiella anläggningstillgångar upptas i balansräkningen det år de anskaffas till anskaffningskostnaden till ett belopp motsvarande anskaffningsvärdet, det vill säga utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning. Investeringsbidrag och anslutningsavgifter redovisas som förutbetalda intäkt i balansräkningen och skrivs av i samma takt som anläggningens avskrivningstid utan att minska avskrivningsunderlaget.

Enligt RKR:s rekommendation R4 infördes komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar under 2017. Det ledde till att kapitalkostnaderna förändrades. Ytterligare en konsekvens var att flera poster som tidigare hanterades som underhåll, är att se som en reinvestering enligt det nya regelverket.

I kommunkoncernen skedde en förändring av klassificering av utsläppsrätter från och med 2023 och de redovisas nu som immateriell anläggningstillgång. Tidigare klassificerades utsläppsrätter som omsättningstillgång och värderades enligt lägsta värdets princip. Jämförelsesiffror har ändrats i enlighet.

Omsättningstillgångar

Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång. Portföljens förvaltning regleras i kommunfullmäktiges placeringspolicy för kommunens pensionsfond. Pensionsportföljen värderas kollektivt till verkligt värde per den 31/12.

Exploateringsmark redovisas som omsättningstillgång och värderas kollektivt per exploateringsstapp där de totala utgifterna fördelas per tomt utifrån yta.

Leasing

Kommunens leasing av fordon klassificeras som finansiell leasing, i enlighet med rekommendation R5 från RKR.

Även fastigheter med hyresavtal där avtalsperioden omfattar större delen av fastighetens livslängd klassificeras som finansiell leasing.

Kommunen leasar en fastighet av det kommunala fastighetsbolaget Bollnäs Bostäder. I avtalet ingår en möjlighet till förlängning av avtalet i 5 år. Minimileaseavgifterna avser kallhyra.

Kommunen leasar även bandyhallen av det externa bolaget Bollnäs Bandy Fastighets AB. I avtalet ingår en möjlighet till förlängning av avtalet i 10 år. Minimileaseavgifterna avser kallhyra och regleras årligen genom en indexuppräknings som motsvarar KPI.

Lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, vilket innebär att kostnaderna belastar resultatet för den period de hänförs till.

Semester- och ferielöneskuld samt personalomkostnadspålägg

Semester- och ferielöneskulden motsvarar de anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar. Tillsammans med ej kompenserad övertid och därpå upplupna arbetsgivaravgifter redovisas semesterlöneskulden som en kortfristig skuld i balansräkningen.

Personalomkostnadspålägg interndebiteras förvaltningarna med lagstadgade arbetsgivaravgifter och för anställda enligt kommunala avtal ett kalkylmässigt pålägg för pensionskostnader, med totalt 41,82 procent. Pålägg för personer över 65 år är reducerade.

Pensioner

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, kommunala redovisningslagen kapitel 5 paragraf 4. Det vill säga att pension intjänad före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse, och pension intjänad efter 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen. Den individuella delen som placeras av den anställda själv redovisas som kortfristig skuld.

I enlighet med rekommendation R10 från RKR värderas kommunens pensionsförpliktelser med tillämpning av RIPS.

2016 gjorde kommunen en delinlösen av pensionsskulden om 170 mnkr inklusive löneskatt. Det minskar ansvarsförbindelsen samt kommande års utbetalningar.

Övriga avsättningar

Avsättningar för deponi tas upp till det belopp som bedöms krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Beloppet baseras på en beräkning som gjordes till bokslutet 2009. Återställningskostnaden från och med 2010 kostnadsförs inte, utan minskar ingående skuldreservering.

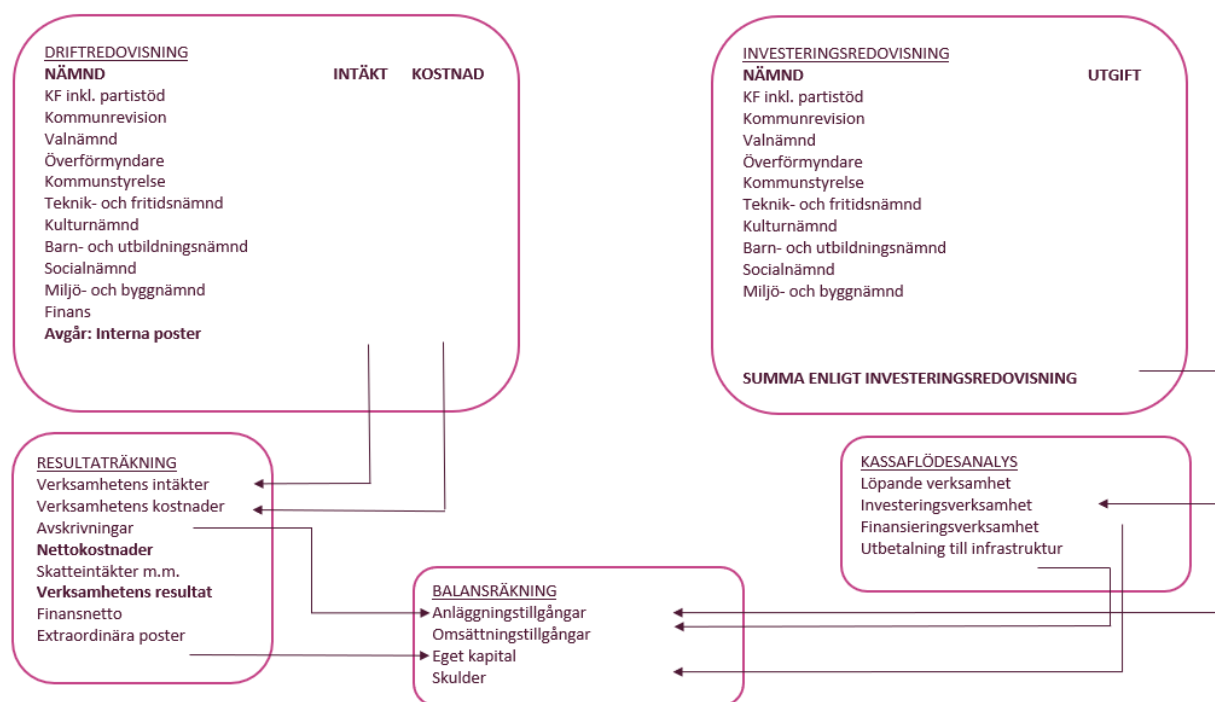
Drift- och investeringsredovisningen

Upplysningar om drift- och investeringsbudgetens samt de för drift- och investeringsredovisningens mest väsentliga principer för ekonomistyrning beskrivs i, de av kommunfullmäktige antagna, Riktlinjer för mål- och budgetprocessen i Bollnäs kommun (KF 202010-26 § 173). Där beskrivs även de mest väsentliga internredovisningsprinciperna.

I driftredovisningen ingår interna intäkter och kostnader i form av köp och försäljningar mellan nämnderna. I resultaträkningen för kommunen är interna transaktioner eliminerade och driftredovisningen exklusive de interna transaktionerna summeras i resultaträkningens poster ”Verksamhetens intäkter” och ”Verksamhetens kostnader”.

Kommunens materiella anläggningstillgångar i balansräkningen ökar med samma värde som investeringsvolymen. Investeringsredovisningen summeras i kassaflödesanalysens poster investering i immateriella, materiella och finansiella anläggningstillgångar. Höga investeringsvolymen leder även till ökade kostnader i form av avskrivningar, räntor samt drift och underhållskostnader.

Sambandet mellan drift- och investeringsredovisningen samt årsredovisningens övriga delar beskrivs i schemat på nästa sida.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Uppskattningar och bedömningar för kommunens och kommunkoncernens räkenskaper görs alltid i enlighet med aktuella lagar och gällande rekommendationer för att se till att redovisningen följer god redovisningssed. Nedanstående områden avseende uppskattningar och bedömningar berör väsentliga poster som kommunen och kommunkoncernen anser bör belysas ytterligare.

Exploatering

Färdigställandegrad för kommunens tomtmarker = 100 procent.

Det som återstår av tomtmarken och exploateringen är kvarvarande, osålda tomter med ett värde efter relation till ytan av hela investeringen.

Beräknat värde av villatomterna = kostnader för exploateringsprojektet multiplicerat med procentuell andel av total yta för hela investeringen.

Avsättningar

Avsättning för pensioner görs i kommunen och kommunkoncernen. Som underlag för avsättningarna används pensionsprognoser och beräkningar från KPA.

Avsättning för sluttäckning av deponi och

återställningskostnader:

- Ursprunglig avsättning cirka 25,5 mnkr till och med 2009.
- Sluttäckning i tre huvudetapper 2010, 2012 och 2019 minskade avsättningen.
- Ingen indexuppräknings sker.
- Återstående avsättning på cirka 7,4 mnkr bedöms täcka kostnader för skötsel och kontroll i 30 år.

Grund för periodisering av exempelvis intäkter där osäkerheter föreligger

De flesta riktade statsbidrag redovisas eller rekvireras under samma år som de inkommer. För statsbidrag som kräver motprestation i form av exempelvis upparbetade kostnader eller redovisning av specifika måttal, görs individuella bedömningar av hur stor del av bidraget som kommunen får behålla. För projekt som delutbetalas i förväg och som avslutas med granskning och rapport, och som kan innebära att full slutbetalning inte erhålls, bokförs generellt inte som upplupna intäkter. Projekt med utbetalningar efter delrekvisitioner under året beräknas generellt som säkra intäkter. Vid individuell bedömning av projekten kan avvikande bedömningar göras.

NOTHÄNVISNINGAR TILL RESULTATRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT	3 VERKSAMHETENS INTÄKTER				
	Försäljningsintäkter	53 154	50 956	619 788	588 338
	Taxor och avgifter	97 045	91 379	130 917	123 336
	Hyror och arrenden	63 645	59 279	64 459	59 933
	Bidrag och kostnadsersättningar från staten	204 281	189 354	232 953	209 329
	EU-bidrag	1 169	2 638	1 169	2 638
	Övriga bidrag	6 151	2 649	6 151	3 627
	Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	7 080	5 632	35 288	29 149
	Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	520	1 930	520	1 930
	Realisationsvinster	4 300	795	4 313	163 589
	Övriga intäkter			173 629	7 104
	SUMMA VERKSAMHETENS INTÄKTER	437 343	404 612	1 037 429	970 792
	<i>Interna intäkter</i>	<i>472 850</i>	<i>472 850</i>		
NOT	4 VERKSAMHETENS KOSTNADER				
	Personalkostnader exklusive pensionskostnader	1 284 348	1 210 568	1 481 000	1 097 633
	Pensionskostnader	152 075	82 289	174 614	393 679
	Lämnade bidrag	67 418	63 549	67 418	70 379
	Köp av verksamhet	479 074	443 834	527 778	492 842
	Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	110 401	110 790	135 643	236 696
	Inköp av material och varor	7 483	9 017	306 315	193 485
	Inköp av tjänster	91 069	78 873	113 326	56 394
	Realisationsförluster och utrangeringar	145	86	145	86
	Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	468	1 675	468	1 675
	Uttagsskatt			2 725	2 726
	Bolagsskatt			94	1 286
	Övriga verksamhetskostnader	147 343	133 908	259 240	218 189
	SUMMA VERKSAMHETENS KOSTNADER	2 339 823	2 134 589	2 837 009	2 587 204
	<i>Interna kostnader</i>	<i>472 850</i>	<i>472 850</i>		
NOT	5 AVSKRIVNINGAR				
	Avskrivningar immateriella tillgångar	585		644	136
	Avskrivningar byggnader och anläggningar	66 391	59 476	104 898	99 688
	Avskrivningar maskiner och inventarier	8 070	9 218	53 399	52 227
	Nedskrivningar/återförbyggnader och anläggningar	0	0	4 300	0
	SUMMA AVSKRIVNINGAR	75 046	68 694	163 241	152 051
	<i>För uppgifter om anskrivningstider se avsnittet redovisningsprinciper</i>				
NOT	6 SKATTEINTÄKTER				
	Preliminära skatteintäkter	1 281 760	1 211 396	1 281 760	1 211 396
	Prognos slutavräkning föregående år	7 008	8 565	7 008	8 565
	Prognos slutavräkning innevarande år	20 938	31 317	20 938	31 317
	SUMMA SKATTEINTÄKTER	1 309 706	1 251 278	1 309 706	1 251 278
NOT	7 GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING				
	Inkomstutjämningsbidrag	409 345	391 933	409 345	391 933
	Strukturbidrag	9 232	9 280	9 232	9 280
	Kommunal fastighetsavgift	68 764	66 023	68 764	66 023
	Bidrag för LSS utjämning	18 759	15 638	18 759	15 638
	Kostnadsutjämningsbidrag	67 630	60 976	67 630	60 976
	Flyktingsituationen	0	0	0	0
	Regleringsbidrag	62 144	73 825	62 144	73 825
	Välfärdsstöd	0	0	0	0
	Övriga generella bidrag från staten	5 497	3 374	5 497	3 374
	SUMMA GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING	641 371	621 050	641 371	621 050

NOTHÄNVISNINGAR TILL RESULTATRÄKNINGEN

(tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT	8 FINANSIELLA INTÄKTER				
	Utdelningar från koncernföretag				
	Utdelning på aktier och andelar	826	881	1 431	1 409
	Intäkter från finansiella anläggningstillgångar				
	Realisationsvinster	3 398	29 502	3 413	29 582
	Orealiserad värdestegring på finansiella instrument				
	Ränteintäkter	2 161	2 059	5 621	3 037
	Borgensavgifter	5 512	5 309	5 512	5 309
	Övriga finansiella intäkter	705	813	710	1 003
	Orealiserade vinster	40 835	0	40 835	0
	SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER	53 437	38 564	51 763	34 944
NOT	9 FINANSIELLA KOSTNADER				
	Räntekostnader på lån	26 987	5 151	51 787	17 772
	Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar			857	200
	Kostnader från finansiella anläggningstillgångar			0	0
	Nedskrivning andelar i intresseföretag			0	0
	Förlust vid försäljning av finansiella instrument			0	0
	Övriga finansiella kostnader	6	1 504	4 349	5 730
	Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	0	82 259	0	82 259
	SUMMA FINANSIELLA KOSTNADER	26 993	88 914	51 233	100 565

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT 10	IMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
	Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
	Ingående anskaffningsvärde	3 162	0	25 763	10 486
	Inköp	6 510	3 162	40 312	15 277
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Överföringar	0	0	0	0
	Utgående anskaffningsvärde	9 672	3 162	66 075	25 763
	Ingående ack. Avskrivningar	0	0	-806	-670
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Överföringar	0	0	0	0
	Årets avskrivningar	-585	0	-645	-136
	Utgående ack. Avskrivningar	-585	0	-1 451	-806
	Ingående ack. Nedskrivningar	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
	Utgående ack. Nedskrivningar	0	0	0	0
	Utgående redovisat värde	9 087	3 162	64 624	24 957
	<i>Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod</i>	<i>7</i>	<i>7</i>		
	MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
NOT 11	Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
	Ingående anskaffningsvärde	2 659 460	2 486 273	4 314 027	4 100 396
	Inköp	68 972	55 002	105 312	100 225
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	-104	-67	-104	-4 847
	Överföringar	50 777	118 252	33 461	93 338
	Utgående anskaffningsvärde	2 779 105	2 659 460	4 452 696	4 289 113
	Ingående ack. Avskrivningar	-1 135 867	-1 076 349	-1 823 408	-1 732 382
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	3 571
	Överföringar	0	0	0	0
	Årets avskrivningar	-62 786	-59 518	-98 500	-94 596
	Utgående ack. Avskrivningar	-1 198 653	-1 135 867	-1 921 908	-1 823 408
	Ingående ack. Uppskrivningar	0	0	26 312	30 259
	Årets återföringar	0	0	0	0
	Inköp	0	0	0	0
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Avskrivningar	0	0	-2 791	-3 947
	Utgående ack. Uppskrivningar	0	0	23 521	26 312
	Ingående ack. Nedskrivningar	-85 783	-85 783	-224 289	-224 289
	Försäljningar	0	0	0	0
	Utrangeringar	0	0	0	0
	Årets nedskrivningar/återföringar	0	0	0	0
	Utgående ack. Nedskrivningar	-85 783	-85 783	-224 289	-224 289
	Utgående redovisat värde	1 494 669	1 437 811	2 330 020	2 267 729
	Därav finansiell leasing	100 332	104 654	79 741	79 741
	<i>Bedömd genomsnittlig nyttjande period</i>	<i>27</i>	<i>28</i>		
	<i>Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar</i>				

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT 12 Maskiner och inventarier					
Ingående anskaffningsvärde	161 205	153 444	1 281 499	1 257 350	
Inköp	7 246	7 327	40 998	23 071	
Försäljningar	0	0	-19	0	
Utrangeringar	-40	-18	-441	-137	
Överföringar (från ett slag till ett annat slag av tillgång)	679	452	30 135	1 215	
Utgående anskaffningsvärde	169 090	161 205	1 352 173	1 281 499	
Ingående ack. Avskrivningar	-126 166	-116 948	-692 116	-639 600	
Försäljningar	0	0	0	0	
Utrangeringar	0	0	19	119	
Överföringar	0	0	0	0	
Årets avskrivningar	-7 211	-9 218	-52 213	-52 203	
Utgående ack. Avskrivningar	-133 377	-126 166	-744 311	-691 684	
Ingående ack. Nedskrivningar	-77	-77	-77	-77	
Försäljningar	0	0	0	0	
Utrangeringar	0	0	0	0	
Årets nedskrivningar	0	0	-4 300	0	
Utgående ack. Nedskrivningar	-77	-77	-4 377	-77	
Utgående redovisat värde	35 637	34 963	603 485	590 328	
Därav finansiell leasing	3 550	2 954	3 550	2 954	
Genomsnittlig avskrivningstid inventarier	10	10			
NOT 13 Övriga materiella anläggningstillgångar/pågående					
Ingående anskaffningsvärde	71 034	23 383	130 039	69 890	
Årets investeringar	200 471	61 702	249 444	119 713	
Överföringar	-51 457	-14 051	-129 445	-59 564	
Utgående redovisat värde	220 048	71 034	250 038	130 039	
<i>Pågående investeringar avskrivs ej</i>					
NOT 14 FINANSIELLA ANÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Aktier och andelar i kommunkoncernföretag m.m					
Bollnäs Stadshus AB	68 900	68 900	0	0	
Aktieägartillskott Bollnäs Stadshus AB	50 000	50 000	0	0	
Summa aktier och andelar i kommunkoncernföretag	118 900	118 900	0	0	
Långfristiga placeringar					
Gävleborgs kreditgarantiförening			0	0	
Kommunaktiebolaget	5	5	5	5	
Kommuninvest	20 626	17 966	20 626	17 966	
Mellanskog	1 414	540	1 414	540	
Inera AB	43	43	43	43	
Edsbyn Arena Ab	5	5	5	5	
Övrigt			82	82	
Summa långfristiga placeringar	22 092	18 558	22 174	18 640	
Långfristiga fordringar					
Anslagstäckta lån	4 259	4 471	4 259	4 471	
Fordran GHG Bostäder	0	0	0	0	
Kommuninvest förlagslån	0	0	0	0	
Övriga långfristiga fordringar	0	0	4 760	5 499	
Värdereglering långfristiga fordringar	-3 270	-3 270	5 462	4 784	
Summa långfristiga fordringar	989	1 201	14 481	14 754	
Summa finansiella anläggningstillgångar	141 980	138 659	36 654	33 394	

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT 15	BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
	Bidrag till vattenskydd	0	0	0	101
	Totalt bidrag	0	0	0	0
	Akkumulerad upplösning	0	0	0	0
	varav årets upplösning	0	0	0	17
	Summa bidrag till infrastruktur	0	0	0	119
NOT 16	FÖRRÅD, LAGER OCH EXPLOATERINGSMARK				
	Kontorsförråd	245	231	245	231
	Varulager	39	39	6 940	6 130
	Exploateringsmark bostäder	4 331	4 799	4 331	4 799
	Exploateringsmark industrier	27 233	27 233	27 233	27 233
	Summa förråd, lager och exploateringsmark	31 848	32 302	38 749	38 393
NOT 17	FORDRINGAR				
	Fakturafordringar	11 284	12 609	49 035	43 031
	Fordran koncernkontot (bolag)	24 349	6 724	83 077	71 441
	Fordran koncernföretag			35 146	21 105
	Upplupna skatteintäkter	120 470	127 984	120 470	127 984
	Övriga förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	48 624	45 100	68 800	68 339
	Förskottskassor	8	8	8	8
	Skattekontot	2 052	1 644	6 739	5 575
	Momsfordringar	14 120	13 467	15 423	15 280
	Övriga kortfristiga fordringar	650	637	15 239	10 989
	Summa fordringar	221 557	208 174	264 694	261 578
NOT 18	KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
	Pensionsportfölj				
	Ingående värde	571 465	522 519	571 465	522 519
	Årets investering	237 085	392 534	237 085	392 534
	Årets försäljning	-232 127	-260 946	-232 127	-260 946
	Årets justering	0	0	0	0
	Årets reavinst	3 398	29 502	3 398	29 502
	Årets reaförlust	0	0	0	0
	Värdereg verkligt värde	40 835	-82 259	40 835	-82 259
	Årets realiserade vinster	0	0	0	0
	Årets reaförlust	0	0	0	0
	Förändring likvida medel	-6	-382	-6	-382
	Summa pensionsportfölj	617 253	571 465	617 253	571 466
NOT 19	KASSA OCH BANK				
	Bankkonto	0	0	44 344	93
	Koncernkonto (bolag)	-10 969	46 414	-10 969	81 770
	SUMMA KASSA OCH BANK	-10 969	46 414	33 376	81 864

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN

(tkr)	Kommunen		Kommunkoncernen	
	2023	2022	2023	2022
NOT 20 EGET KAPITAL				
Ingående eget kapital	1 409 577	1 386 270	1 625 142	1 586 483
varav justering av eget kapital				
Förändring obeskattad reserv				
Övriga förändringar			-443	417
Resultatutjämningsreserv	123 359	163 647	123 359	163 647
Årets resultat	-5	23 307	-11 215	38 243
SUMMA EGET KAPITAL	1 409 572	1 409 577	1 613 485	1 625 142
varav resultatutjämningsreserven**	123 359	163 647	123 359	163 647
varav social investeringsfond***	36 987	36 987	36 987	36 987
**2015 avsattes 30 770, 2016 (7 700), 2017 (25 853), 2018 (3 861), 2019 (605), 2020 (25 464), 2021 (12 848), 2022 (56 546)				
2023 i anspråkstogs -40 288				
***2012 avsattes 9 700, 2015 (10 000), 2018 (10 000), 2019 (10 000), 2020 (7 000), 2021 (7 000), 2022 (10 400)				
AVSÄTTNINGAR				
NOT 21 Avsättningar pensioner och liknande förpliktelser				
<i>Secifikation - Avsatt till pensioner särskild avtals/ålderspensioner</i>				
PA-KL pensioner	25 970	17 005	25 970	17 005
Förmånsbestämd/kompl pension	147 744	117 068	159 778	125 696
särskild avtalspension	1 805	2 760	1 805	2 760
Ålderspension			0	0
Visstidspension			0	
Pensionsbehållning	15	14	15	14
Pension till efterlevande	1 976	1 672	1 976	1 672
Avsättning förtroendevalda	4 542	3 881	4 542	3 881
Löneskatt	44 166	34 547	48 021	36 640
Summa avsatt till pensioner och liknande förpliktelser	226 218	176 947	242 107	187 668
Ingående avsättning exkl ÖK-SAP inkl löneskatt	172 124	169 200	176 218	172 436
Ränte- och basbeloppsuppräkring	13 625	3 375	14 482	3 574
Nya utbetalningar	-7 411	-6 175	-7 665	-6 377
Ändring av diskonteringsränta			0	0
Ändrat livslängdsantagande RIPS	0	0	0	
Intjänad PA-KL	8 836	1 680	8 836	1 680
Slutbetalning FÅP			0	0
Nyintjänad pension	24 895	3 428	28 471	3 627
Övrig post	-955	45	-976	45
Årets förändring av löneskatt	9 459	571	10 468	739
Utgående avsättning exkl. ÖK-SAP	220 574	172 124	229 835	176 218
Ingående avsättning till förtroendevalda inkl löneskatt	4 822	4 810	4 822	4 810
Avsatt till pensioner	821	12	821	12
Utgående avsättning till förtroendevalda inkl löneskatt	5 644	4 822	5 644	4 822
Summa avsättning pensioner	226 218	176 946	235 479	231 155
<i>Aktualiseringsgrad</i>	91%	98%	91%	98%

NOT 22 Andra avsättningar		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
Avsättning för uppskjuten skatt 22%					
Redovisat värde vid årets början				31 520	31 367
Nya avsättningar				0	0
justerad skattesats				0	418
lanspråktaga avsättningar				-3 479	-182
Outnyttjade belopp som återförts				-21	-82
Utgående avsättning		0	0	28 020	31 520
Avsättning för återställningskostnader BORAB*					
Redovisat värde vid årets början				4 399	4 954
Nya avsättningar				0	0
lanspråktaga avsättningar				-187	-555
Outnyttjade belopp som återförts					
Utgående avsättning		0	0	4 212	4 399
* Avsättningen avser deponin på Sävstaås. Återställandet påbörjades 2010.					
Avsättning Ett nät i Bollnäs					
Redovisat värde vid årets början		0	0	0	0
Nya avsättningar		5 905	0	6 260	0
Utgående avsättning		5 905	0	6 260	0
Summa andra avsättningar		5 905	0	38 492	35 920
NOT 23 LÅNGFRISTIGA SKULDER					
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut		500 000	300 000	1 630 050	1 410 050
Långfristig leasingkuld		108 181	112 297	83 472	86 592
Förutbetalda intäkter anläggnings-/anslutningsavgifter		18 314	15 108	18 314	15 108
Förutbetalda intäkter offentliga investeringsbidrag		64 529	63 129	64 618	63 298
Naturfond		736	1 086	736	1 086
Övrigt				26 385	26 385
Summa långfristiga skulder		691 761	491 619	1 823 576	1 602 519
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år					
Anläggnings-/anslutningsavgifter återstående antal år (vägt snitt)		20	20		
Offentliga investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)		33	33		
<i>Investeringsbidrag, gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter periodiseras här.</i>					
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut					
Genomsnittlig ränta%		2,92%	1,22%	2,08%	0,92%
Genomsnittliga ränta % exklusive derivat					
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år		3,17	2,94	2,86	2,41
Kapitalförfall andel av lån					
0-1 år		100 000	0	450 000	360 050
1-3 år		300 000	300 000	840 050	910 000
3-5 år		100 000	0	240 000	140 000
5-10 år			0	100 000	0
NOT 24 KORTFRISTIGA SKULDER					
Leverantörsskulder		57 014	63 514	99 120	109 920
Personalens skatter, avgifter och avdrag		42 519	40 053	48 343	45 722
Upplupna pensionskostnader		54 460	50 455	61 093	55 605
Upplupna personalkostnader (exkl.pensionskostnader)		92 488	84 485	103 036	68 119
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		58 469	66 981	139 777	133 518
Moms och punktskatter		976	2 086	6 353	7 269
Kortfristig del av långfristig skuld		0	0	0	107
Avräkning statsbidrag flyktingar		21 042	20 814	21 042	20 814
Checkkredit (koncernkonto)		87 746	114 167	112 095	120 891
Skuld koncernföretag				-97 651	-79 539
Övriga kortfristiga skulder		12 940	23 288	28 026	38 469
Summa kortfristiga skulder		427 655	465 842	521 235	548 499

NOTHÄNVISNINGAR TILL BALANSRÄKNINGEN (tkr)		Kommunen		Kommunkoncernen	
		2023	2022	2023	2022
NOT 25	PANTER OCH DÄRMED JÄMFÖRLIGA SÄKERHETER				
	Övriga borgensförbindelser				
	Bollnäs ridsällskap	1 300	1 300	1 300	1 300
	Bangolfklubb	600	600	600	600
	Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	1 900	1 900	1 900	1 900
NOT 26	PENSIONSFRÖPLIKTELSE SOM INTE UPPTAGITS BLAND SKULDER & AVSÄTTNINGAR				
	Ingående ansvarsförbindelse inkl löneskatt	494 742	520 267	494 742	520 267
	Försäkring			0	0
	Ränteuppräknig	3 169	3 268	3 169	3 268
	Basbeloppsuppräknig	31 402	8 362	31 402	8 362
	Gamla utbetalningar	-34 135	-30 733	-34 135	-30 733
	Ändring av diskonteringsränta	0	0	0	0
	Ändrat livslängdsantagande i RIPS	0	0	0	0
	Aktualisering	0	0	0	0
	Övrig post	-4 699	-1 438	-4 699	-1 438
	Årets förändring av löneskatt	-1 034	-4 984	-1 034	-4 984
	Summa pensionsförpliktelser som inte upptagits bland sk	489 443	494 742	489 443	494 742
NOT 27	ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER*				
	Hälsingeutbildningar ekonomisk förening	600	600	600	600
	Bollnäs stadshus AB	70 000	70 000	70 000	70 000
	Bollnäs Energi AB	565 000	545 000	565 000	545 000
	Bollnäs Bostäder AB	485 000	485 000	485 000	485 000
	Bollnäs Ovanåker Renhållning AB	10 050	10 050	10 050	10 050
	Kommunalförbundet Hälsingland	0	2 400	0	2 400
	Regionförbundet Gävleborg	0	0	0	0
	Kommunalt förlustansvar egna hem, 40 % av låneskulden	0	0	0	0
	Löwik-Offerbergs vattenförening			0	0
	Bankgaranti deponiverksamhet			335	335
	Privata medel	42	62	42	62
	Fastigo			477	459
	SUMMA ÖVRIGA ANSVARSFÖRBINDELSER	1 130 692	1 113 112	1 131 504	1 113 906

* Bollnäs kommun har i november 2004 ingått solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvar mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomiska förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollnäs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelse till 551 907 380 712 kronor och totala tillgångarna till 562 022 704 021 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelsema uppgick till 1 750 764 567 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 783 263 238 kronor.

NOTHÄNVISNING LEASING (tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
NOT 28 LEASING				
Finansiella leasingavtal				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	117 945	123 300	117 945	93000
Nuvärde minimileaseavgifter	101 982	105 777	101 982	79741
Därav förfall inom 1 år	3 841	3 783	3 841	2748
Därav förfall inom 1-5 år	15 838	15 593	15 838	11327
Därav förfall senare än 5 år	82 303	86 401	82 303	65666
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	1 290	1 123	1 290	0
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	5 988	6 645	8368	9324
Nuvärde minimileaseavgifter	6 199	6 570	7823	8640
Därav förfall inom 1 år	1 241	2 618	1716	3129
Därav förfall inom 1-5 år	4 958	3 952	6632	5903
Därav förfall senare än 5 år				
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	112	191	130	211
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal överstigande 1 år				
Minimileaseavgifter			821	632
Med förfall inom 1 år			218	192
Med förfall inom 1-5 år			603	440
Med förfall senare än 5 år			0	0
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal uthyrning				
Minimileaseavgifter				
Med förfall inom 1 år				
Med förfall inom 1-5 år				
Med förfall senare än 5 år				
NOTHÄNVISNINGAR TILL KASSAFLÖDESANALYSEN				
(tkr)				
NOT 29 JUSTERING FÖR EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER				
Avskrivningar	75 046	68 627	158 941	151 983
Nedskrivningar		0	4 300	0
Utrangeringar	145	67	546	67
Gjorda avsättningar	55 176	2 936	60 579	3 821
Intäktsförda ej likvida gåvor		0	0	0
Orealiserade kursförändringar	-40 835	82 259	-40 835	82 259
Upplösning av bidrag till infrastruktur		0	0	0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	44 046	1 123	38 774	2 054
Summa ej likviditetspåverkande poster	133 578	155 012	222 304	240 184
NOT 30 ÖVRIGA LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER SOM TILLHÖR DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Utbetalning av avsättning för pensioner	-7 411		-7 665	0
Utbetalning av övriga avsättningar		-9 600	-187	-10 155
Summa övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	-7 411	-9 600	-7 852	-10 155
NOT 31 POSTER SOM REDOVISAS I ANNAN SEKTION				
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar			-60	132
Summa poster som redovisas i annan sektion	0	0	-60	132

NOTER ÖVRIGT (tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2023	2022	2023	2022
NOT 32 KOSTNADER FÖR RÄKENSKAPSREVISION				
Kostnader för räkenskapsrevision				
Sakkunnigt biträde	235	185	245	200
Förtroendevalda revisorer			7	6
Auktoriserade revisorer (bolagsrevision)			394	328
Total kostnad för räkenskapsrevision	235	185	645	535
Kostnad för övrig revision				
Sakkunnigt biträde	436	539	476	667
Förtroendevalda revisorer			9	16
Lekmannarevisionen			163	114
Total kostnad för övrig revision	436	539	647	798
Total kostnad för revision	671	724	1293	1333

NOT 33 UPPLYSNINGAR OM UPPRÄTTADE SÄRREDOVISNINGAR	Redovisningen avser	Lagstiftning
	VA-redovisning	Lag om allmänna vattentjänster

NOT 34 KONCERNINTERNA FÖRHÅLLANDEN

Enhet Kommunen	Ägd andel	Ägartillskott		Koncernbidrag		Utdelning	
		Givna	Mottagna	Givna	Mottagna	Givna	Mottagna
Stadshus AB	100%	4628			1317		
AB Bollnäs Bostäder	100%		4628	6212			
Bollnäs Energi AB	100%				4895		
Bollnäs Ovanåkers Renhållnings AB	67%						
Helsinge Vatten AB	60%						
Hälsinglands Utbildningsförbund	43%						

Driftredovisning

Utfallet för kommunen per 31 december blev ett underskott mot budget med cirka -51 mnkr (överskott om 78 mnkr 2022) exklusive värdeförändring i pensionsdepån. Inkluderas värdeförändringen redovisades ett underskott mot budget om -10 mnkr.

Verksamheterna exklusive finanserna redovisade tillsammans ett underskott mot budget om -30,4 mnkr. Barn- och utbildningsnämnden och teknik- och fritidsnämnden redovisar underskott om -21 mnkr respektive -13 mnkr (varav VA -8 mnkr). Kommunstyrelsen, överförmyndarnämnden, socialnämnden, kulturnämnden och miljö- och byggnämnden redovisar alla överskott mot budget. Läs mer om nämndernas resultat i deras bifogade verksamhetsberättelser.

Finanserna redovisade ett underskott om -21

mnkr som till största del förklaras av högre pensionskostnader är budgeterat. Ökade skatteintäkter dämpar underskottet.

Jämfört med 2022 har 2023 varit ett starkt år på aktiemarknaderna trots oroligheterna i vår omvärld och i samhällsekonomin. Detta har medfört att kommunens pensionsplaceringar har ökat med 8 procent. Det realiserade resultatet uppgår till 41 mnkr för 2023.

I driftredovisningen ingår interna intäkter och kostnader i form av köp och försäljning mellan nämnderna. I resultaträkningen för kommunen är interna transaktioner eliminerade och driftredovisningen exklusive de interna transaktionerna summeras i resultaträkningens poster "Verksamhetens intäkter" och "Verksamhetens kostnader".

(tkr)	Nettobudget 2023	Nettoutfall 2023	Avvikelse budget/utfall 2023	Nettoutfall 2022	Avvikelse budget/utfall 2022
Kommunfullmäktige inklusive partistöd	-3 493	-4 162	-669	-3 300	-13
Kommunrevision	-1 826	-1 746	80	-1 520	85
Valnämnd	-51	-116	-65	-1 013	-260
Överförmyndarnämnd	-4 951	-3 810	1 141	-4 070	732
Kommunstyrelse	-319 470	-317 619	1 851	-289 622	10 076
Teknik- och fritidsnämnd	-88 651	-101 246	-12 595	-102 513	-10 015
- Varav VA	580	-7 076	-7 656	378	2 399
Kulturnämnd	-48 906	-48 579	327	-46 782	-28
Barn- och utbildningsnämnd	-572 225	-593 082	-20 857	-548 396	14
Socialnämnd	-799 567	-799 167	400	-744 834	4 220
Miljö- och byggnämnd	-23 382	-23 347	35	-22 187	272
Summa exklusive finans	-1 862 522	-1 892 879	-30 357	-1 764 235	5 082
Finans exklusive värdeförändring pensionsdepå	1 872 628	1 852 038	-20 590	1 869 801	73 042
Summa exklusive värdeförändring pensionsdepå	10 106	-40 840	-50 947	105 566	78 123
Värdeförändring pensionsdepå	0	40 835	40 835	-82 259	-82 259
Summa inklusive värdeförändring	10 106	-5	-10 111	23 307	-4 136

Investeringsredovisning

Kommunens nettoinvesteringar uppgick till 278 mnkr. De tre största budgeterade investeringarna 2023 var Renshammarskolan 164,8 mnkr (budget 299,5 mnkr), hemtjänst Heden 15,6 mnkr (budget 16,8 mnkr) samt reinvestering i Rengsjö reningsverk 13,4 mnkr (budget 20,9 mnkr).

Investeringar påverkar kommunens likviditet. Kommunen tog upp två lån om totalt 200 mnkr (totalt 500 mnkr med tidigare lån) för att finansiera långsiktiga investeringar. 2023-12-31 var kommunens självfinansieringsgrad 26 procent, att jämföra med 2022-12-31 då den uppgick till 73 procent. Höga

investeringsvolymerna leder även till ökade kostnader i form av avskrivningar, räntor samt drift- och underhållskostnader.

Kommunen behandlar fastigheter med hyresavtal där avtalsperioden omfattar större delen av fastighetens livslängd som finansiell leasing. Bandyhallen är ett exempel på detta och den tas därför upp i investeringsredovisningen samt redovisas som en anläggningstillgång i balansräkningen vilket även kommunens bilar som redovisas som finansiell leasing gör.

(tkr)	Budget 2023	Utfall 2023	Avvikelse budget/utfall	Utfall 2022
Nettoinvesteringar	-492 638	-278 466	214 172	-125 267
Anslutningsavgifter		4 202	4 202	2 461
Investeringsbidrag		4 006	4 006	11 036
Kommunstyrelse	-21 644	-7 905	13 739	-3 162
Teknik- och fritidsnämnd	-464 185	-266 165	198 020	-106 212
Kulturnämnd	-450	-450	0	-250
Barn- och utbildningsnämnd	-2 000	0	2 000	0
Socialnämnd	-4 059	-3 609	450	-2 146
Miljö- och byggnämnd	-300	-336	-36	0
Redovisad tillgång - Finansiell leasing av fastigheter		100 332		104 654
Redovisad tillgång - Finansiell leasing av fordon		3 550		2 954

VA-redovisning

Inledning

Enligt Vattentjänstlagens 50 § ska alla kommunala VA-huvudmän, minst årligen, upprätta en särredovisning (separat resultat- och balansräkning) för sin verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Helsinge Vatten AB ansvarar för produktion och distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningar inom fastställda verksamhetsområden. VA-verksamheten distribuerar dricksvatten och renar avloppsvatten för cirka 5f000 abonnenter. En betydande del av dricksvattnet hämtas från Flästa vattenverk. Avloppsvatten renas i 10 avloppsreningsverk av varierande storlek.

VA-systemet sammanbinds av cirka 310 km vattenledningar, 260 km avloppsledningar och 105 km dagvattenledningar samt 50 pumpstationer.

VA-verksamheten ska uppfylla de krav och villkor som ställs enligt Lagen om allmänna vattentjänster, Miljöbalken och tillstånd meddelade enligt Miljöbalken samt i Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter.

Betydande händelser

Följande händelser har varit betydande i verksamheten och dess ekonomi under året:

- Under året har 46 fastigheter anslutits till kommunens VA-ledningssystem.
- 9 km VA-ledningar har sanerats under året, vilket ger en saneringsgrad på 1,23 procent.
- Byggnationen av ett nytt avloppsreningsverk i Rengsjö.
- Ledningsnätsarbeten genomfördes under sommaren längs RV 83 norr om Bollnäs för att Trafikverket ska kunna genomföra sin ombyggnation av vägen.
- Omläggning av ett lån för VA-investeringar på 100 miljoner kronor innebär en räntehöjning med drygt 3 procentenheter.

Ekonomi

VA-verksamhetens avgiftsintäkter uppgick till 47 mnkr år 2023, lika som föregående år då det inte var någon taxeökning mellan åren. Den löpande konsumtionen sjönk med drygt 3 procent jämfört med föregående år. Vi uppmanade till sparsam vattenanvändning under sommaren.

Årets driftskostnader uppgick till totalt 39,7 mnkr.

Kostnad för kemikalier har dragit över budget med 816 tkr främst på grund av prisökningar. Vidare har elkostnaden för avloppspumpstationer samt reningsverk dragit över budget med 430 tkr till följd av blöta perioder under april, augusti och september. Lägre kostnader än budget för material, personal samt köpta tjänster gjorde att driftskostnaderna totalt belastade resultat negativt med 673 mnkr jämfört mot budget. En energiskatt på 834 tkr för producerad biogas har också tillkommit under året. Den största kostnadsökningen är höjda räntekostnader till följd av nya räntevillkor på VA-lån. Sedan tidigare finns en skuld till VA-kollektivet på 7414 tkr som kvittas mot årets underskott.

Ekonomisk utveckling

(tkr)	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Omsättning	49 839	49 783	47 945	45 821	45 330	45 784
Drift HVAB	-39 729	-38 221	-34 473	-33 231	-36 180	-36 079
Avskrivningar	-11 225	-10 477	-10 635	-9 334	-8 674	-6 473
Ränta	-5 961	-706	-685	-3 877	-3 635	-3 695
VA resultat	-7 076	378	2 152	-621	-3 159	-463

Resultatavstämning i förhållande till självkostnadsprincipen 2018–2023

(tkr)	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Överuttag/ Underskott	-7 076	378	2 152	-621	-3 159	-463
Skuld till kollektivet	338	7 414	7 036	4 844	5 505	8 664

Resultat- och balansräkning

Resultaträkning (tkr)	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter	1	49 839	49 783
Verksamhetens kostnader	2	-39 729	-38 221
Avskrivningar	3	-11 225	-10 477
Verksamhetens Nettokostnader		-1 115	1 085
Finansiella intäkter			
Finansiella kostnader	4	-5 961	-707
Årets resultat		-7 076	378

Balansräkning (tkr)	Not	2023	2022
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Mark		315	315
Byggnader och markanlägg.	5	53 638	42 303
Vatten- och avloppsledningar	6	206 758	192 689
Maskiner och inventarier	7	60 184	60 814
Vattenmätare		2 437	1 574
Summa anläggningstillgångar		323 332	297 696
Omsättningstillgångar			
Kundfordringar		3 853	1 077
Övriga fordringar		0	210
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	8	216	97
Kassa och bank			25 260
Summa omsättningstillgångar		4 069	26 644
SUMMA TILLGÅNGAR		327 401	324 339
SKULDER OCH EGET KAPITAL			
Eget kapital	9		
Eget kapital		7 414	7 036
Årets resultat		-7 076	378
Långfristiga skulder	10		
Lån av kommun		300 000	300 000
Förutbetalda anläggningsavgifter		18 315	15 109
Kortfristiga skulder			
Upplupna kostnader och förutbet. intäkter	11	763	1 816
Checkkredit (koncernkonto kommun)		7 985	
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		327 401	324 339

Händelser av väsentlig betydelse i nämnderna

Kommunstyrelsen

Under 2023 har det arbetats fram en utvecklingsplan för ekonomi i balans som sträcker sig från 2024–2027.

Ny chef för IT-drift Hälsingland har rekryterats och tillträdde i augusti 2023. IT-drift Hälsingland syftar till en gemensam IT-drift för samtliga sex Hälsingekommuner. Det hälsingegemensamma arbetet med verksamhetsutveckling med hjälp av IT ska både fördjupas och utvecklas.

Kommunen har undertecknat ett samverkansavtal om kommunalavtalssamverkan tillsammans med 21 andra kommuner gällande gemensam drift och förvaltning av ett digitalt slutarkiv (e-arkiv). Fem hälsingekommuner (Bollnäs, Hudiksvall, Ljusdal, Nordanstig, Ovanåker) samt Nora och Sandvikens kommuner har nu anslutit till dalakommunerna som har samverkat kring e-arkiv sedan 2018. Benämningen för denna samverkan är "E-arkiv mitt."

Flytt av kommunarkivet från Stadshuset till Heden skedde under hösten 2023 och arbetet pågår även under 2024.

Fortsatt skärpt säkerhetsläge på grund av Ukrainakrisen samt ökade hotnivåer nationellt kopplat till bland annat koranbrändningar. Omvärldsläget har gjort att Bollnäs kommun arbetar aktivt med säkerhetsfrågan gällande både personell säkerhet och cybersäkerhet. Flera andra kommuner har drabbats av cyberangrepp under 2023 och början av 2024 endera som direkt mål eller på grund av leverantörer. Kommunen arbetar löpande med att stärka upp Bollnäs kommuns motståndskraft.

Arbetet med kris- och säkerhet som legat inom kommunalförbundet Hälsingland har återtagits till respektive kommun

(Ovanåker, Bollnäs och Söderhamn) från och med januari 2024. Ett fortsatt nära samarbete mellan kommunerna säkerställs genom en dokumenterad överenskommelse om samverkan. I Bollnäs kommun har enheten kris och säkerhet bildats och det har rekryterats två nya medarbetare.

En ny modell för kvalitets- och målstyrning med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har tagits fram under 2023 och den gäller från 2024, vilket gör att målavsnittet i denna rapport kommer att se annorlunda ut från och med nästa rapportering.

Teknik- och fritidsnämnden

Den snörika och omväxlande vintern har påverkat gatornas standard då skador uppstått i vägbeläggningen vilka måste åtgärdas för att bibehålla gator och vägars livslängd och kvalitet. Planerade beläggningsunderhållsåtgärder har tvingats skjutas upp i besparingssyfte.

Översvämningar i kommunens vattendrag i augusti innebar höjd beredskap och merarbete för förvaltningen.

Kostenheten har stor brist på utbildade kockar. En genomlysning har gjorts av kostnaderna för timvikarier, vilket ledde till en utökning av bemanningspoolen.

Kommunen stämde på ett belopp om cirka 4,6 mnkr av en tidigare leverantör av gymutrustning som avsåg tidigare avtal. Domstolsärendet resulterade i en förlikning om 800 000 kronor och en rättegångskostnad på cirka 50 000 kronor. En väsentlig summa som påverkar verksamhetens resultat negativt.

Under året har konstgräsprojektet 11 mot 11 på Sävstaås IP färdigställts. Investeringssprojektet för Bollnäs simhall har startats upp med en förstudie.

Byggnationen av ett nytt avloppsreningsverk i Rengsjö är i gång sedan början av sommaren.

Barn- och utbildningsnämnden

Förvaltningschefen

Under perioden avslutade förvaltningschefen sin tjänst. Under rekryteringsperioden utsågs en tillförordnad förvaltningschef. Den 1 november tillträdde den nya förvaltningschefen.

Ekonomisk styrning

Ett strukturerat arbete har inletts för att förbättra den ekonomiska styrningen. Detta arbete syftar till att ge stöd till rektorernas utmaningar att nå en budget i balans under 2024.

Ett antal åtgärder i syfte att långsiktigt nå

en budget i balans har påbörjats på enhets- och verksamhetsnivå. En del åtgärder kan komma att förutsätta politiska beslut om det rör till exempel åtgärder kring framtagna resursfördelningsmodell, medan andra kan hanteras på förvaltnings- eller verksamhetsnivå

Förskola

Förskoleverksamheterna står inför en komplex uppsättning utmaningar. Det finns möjligheter att hantera dessa utmaningar genom strategisk planering och åtgärder som syftar till att upprätthålla kvaliteten på verksamheten och ekonomisk stabilitet utifrån barnperspektivet. Det är viktigt att fortsätta att anpassa sig till förändringar och förbli flexibel för att möta framtida förändringar.

Kapacitetsutredning

Under året genomfördes en kapacitetsutredning. Denna utredning låg till grund för anpassningen av verksamheten utifrån det minskade barnantalet.

Barn och utbildning har i samarbete med teknik-service och fritidsförvaltningen arbetat med att ta fram en plan för avveckling av förskolor. Denna plan syftar till att minska kostnader och behålla kvalitet i verksamheten.

Beslut har tagits att lägga ner Örsängets förskola, flytta Nattis, avveckla lågriskavdelningen på Björktjärna förskola samt att fortsätta följa den framtagna planen för anpassning av förskolans kapacitet.

Verksamhetschef för förskolan

I slutet av året fick förskolan en egen verksamhetschef. Denna verksamhetschef har till uppgift att stödja utvecklingen och det nära ledarskapet för rektorerna.

Rektorsutbildning

Fyra av förskolans sex rektorer påbörjade rektorsutbildning. Detta innebär att samtliga rektorer i förskolan är under utbildning. 20 procent av rektorernas arbetstid kommer att läggas på studier under tre år.

Förskolan Nyhedsbacken godkändes av Skolinspektionen

Förskolan Nyhedsbacken i Bollnäs kommun fick under 2023 ett godkännande av Skolinspektionen efter en inspektion. Inspektionsteamet konstaterade att förskolan uppfyller alla krav som ställs på en förskola. Förskolan har en väl fungerande organisation och ledning. Personalen är engagerad och kompetent. Barnen får en trygg och stimulerande miljö där de ges möjlighet att utvecklas och lära. Förskolan arbetar systematiskt med att utveckla sin verksamhet. Detta arbete utgår från förskolans värdegrund och mål.

Samtliga förskolor i Bollnäs kommun är anslutna till Grön Flagg

Samtliga förskolor i Bollnäs kommun är anslutna till Grön Flagg. Grön Flagg är ett pedagogiskt verktyg för att arbeta med hållbar utveckling i förskolan. Genom att arbeta med Grön Flagg får barnen möjlighet att lära sig om hållbar utveckling på ett lekfullt och engagerande sätt. De får också möjlighet att påverka sin omgivning och bidra till en mer hållbar värld.

Förskola på tur är ett fortsatt lyckat projekt

Förskoleprojektet "Förskola på tur" är ett fortsatt lyckat projekt. Projektet, som genomförs i samarbete med Föreningsalliansen, främjar hälsa, rörelse och integration. Genom projektet får barnen möjlighet att uppleva olika former av rörelse och aktiviteter utanför förskolan. De får också möjlighet att träffa andra barn och vuxna från olika kulturer.

Projektet har bidragit till att öka barnens fysiska aktivitetsnivå, deras sociala förmåga och deras förståelse för olika kulturer.

Grundskola/anpassad grundskola

Skolorna i Bollnäs har under 2023 uppvisat stor flexibilitet och förmåga att upprätthålla god undervisning trots periodvis mycket hög sjukfrånvaro i personalgruppen. Detta har möjliggjorts genom ett nära samarbete mellan rektorer, lärare och övrig personal.

En positiv utveckling är den förbättrade kvaliteten på uppföljning av elevresultat på individnivå. Detta har gett ökad träffsäkerhet i insatser och stöd för att nå högre måluppfyllelse.

Lärarnas dokumentation av elevernas kunskapsutveckling har också utvecklats och förbättrats. Detta bidrar till att skapa en bättre förståelse för elevernas lärande och utveckling.

Barn- och utbildningsnämnden har under året beslutat om stärkta strukturer i arbetsmiljöarbetet. Detta arbete kommer att fortsätta under kommande år för att skapa en ännu bättre arbetsmiljö för alla medarbetare i förvaltningen.

Plan för driftsättning av Renshammarskolan påbörjades och kommer slutföras med inflyttning höstterminen 2024

Övriga verksamheter

HME-enkäten, som genomförs årligen ger generellt goda resultat. Förvaltningen arbetar kontinuerligt för att förbättra resultaten ytterligare.

Förvaltningen har ett mycket gott samarbete med Fritidsalliansen och Fritidsbanken. Detta samarbete bidrar till att ge alla barn och unga i kommunen tillgång till meningsfull fritid.

Under året har alla elever i årskurs 5-6 fått ge ut varsin inbunden bok inom ramen för samarbetsprojektet Skapande Skola/Skolbibliotekarierna. Detta projekt har varit mycket uppskattat av både elever och lärare.

På några skolor har organiserade rastaktiviteter införts. Detta har haft positiva effekter på elevernas trygghet.

Studie- och Yrkesvägledningen har en god kvalitet och bidrar till att eleverna får den information och vägledning de behöver för att göra välgrundade val inför framtiden.

Systematiskt kvalitetsarbete

Att utveckling sker kontinuerligt i hela förvaltningen är av största vikt. Skollagen tydliggör att varje huvudman systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen.

Systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå har genomförts med medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare har också givits möjlighet att delta i arbetet.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet har varit att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Det systematiska kvalitetsarbetet har dokumenterats och presenterats i rapportform till nämnden. Under året har tre rapporter slagits ihop till två.

- Ledning, organisation och utveckling samt tillgång till utbildning, förutsättningar och likvärdig utbildning redovisas i samband med bokslut.
- Systematiskt kvalitetsarbeterapport 2 och 3, d.v.s. normer och värden samt kunskaper och lärande, slås

ihop till en rapport och redovisas fortsättningsvis i samband med delårsbokslut i oktober/november.

Elevhälsa

Under januari startades projektet FUN, Främja ungas närvaro. Projektet fokuserar på insatser som höjer närvaron i skolan och därigenom ökar andelen elever som lämnar grundskolan med gymnasiebehörighet. Projektet riktar sig till ungdomar i åldrarna 13-16 år och pågår under perioden 1 mars 2023-31 augusti 2025. Projektet arbetar även för organisations- och strukturförändringar för att få till varaktiga förändringar som främjar elevers närvaro, hälsa och möjligheter till vidare studier. Projektet har redan visat på positiva resultat till följd av nya arbetssätt.

För att upptäcka behov och kunna göra tidiga insatser fortsätter arbetet med barnhälsoteam i förskolan. Teamet ska utifrån kartläggningar, observationer och de behov som finns vara en kvalificerad samtalspartner och rådgivare i pedagogiska frågor i förskolan. Barnhälsoteamet träffar därför alla förskolor kontinuerligt för att få en överblick av de behov av stöd som finns i förskolan. Teamet är också ett bollplank i frågor på individ-, grupp- och organisationsnivå.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämndens verksamheter har under 2023 utvecklats på ett positivt sätt. Det finns dock fortfarande utmaningar, bland annat i form av hög sjukfrånvaro i personalgruppen och fluktuation i elevantal. Genom fortsatt arbete med dessa utmaningar kommer förvaltningen att kunna säkerställa en hög kvalitet i verksamheten även i framtiden.

Socialnämnden

År 2023 har inneburit ett intensivt och händelserikt år i Socialnämndens verksamheter. Här följer en kortfattad redogörelse för några av de behov som påverkat verksamheten och några av de händelser som har varit av väsentlig betydelse:

Hemtjänsten har varit i fokus efter den fördjupande analys som genomfördes 2022. Antal utförda timmar har minskat i förhållande till förra året och är nu i fas med beslutade timmar. Arbetad tid ligger dock kvar på en hög nivå och behöver anpassas för att ge effekt på kostnaderna. Med heltidsmått, borttagna delade turer och krav på färre timanställda samt nya regler om dygnsvila är detta en utmaning.

16 nya platser med inriktning demens har tagits i bruk i Arbrå, på Ängslunda, under senare delen av juli. Brist på platser i särskilt boende och korttidsboende för äldre påverkar dock fortsatt enskilda negativt. 26 personer har i januari 2024 beslut som inte kunnat verkställas. Platsbristen har, utöver försämrad trygghet för enskilda, medfört

höga kostnader för utskrivningsklara och risk för viten.

En hyresvärdsupphandling för ett nytt särskilt boende har inletts i september och renderat ett stort intresse från entreprenörer. Steg 2 är nu inlett och genomförs upphandlingen enligt plan, kan ett nytt boende finnas på plats till sommaren 2026. Det stora intresset och den relativt snabba processen med upphandlat stöd har varit en positiv erfarenhet så här långt.

I januari 2024 hade fyra personer beslut om plats i bostad med särskild service som inte kunnat verkställas. Under året har fler än så väntat. För att klara situationen har ytterligare en tillfällig gruppboende öppnats. Behovsframställan om sex utbytesbostäder har lämnats till teknik- och fritidsnämnden i december. Av dessa avser två utbyte av tillfälliga gruppboende och resten utbyte/ombyggnad av gruppboende som inte uppfyller krav på säkerhet och funktionalitet.

Fler bidragstagare än förra året har medfört kostnader utöver budget för ekonomiskt bistånd. Samverkan med

arbetsmarknadsenheten och arbetsförmedlingen har utvecklats vilket även gäller samsyn och samverkan kring aktuella projekt.

Placeringar för barn och unga, vuxna med beroendeproblematik, personer med psykisk problematik samt personer som är i behov av skydd har under året ökat vilket medfört kostnader utöver budget. Även efterfrågan på skuldrådgivning och familjerådgivning har varit högt med periodvis långa väntetider som följd.

Hälsosamtal till personer över 80 år utan insatser från hemtjänsten har genomförts med stöd av ett riktat statsbidrag. Kartläggning av föräldraskapsstöd, både i kommunal regi och i annan regi är en annan åtgärd som genomförts under hösten med stöd av statsbidrag. Kartläggningen kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet med att synliggöra och tillgängliggöra ett generellt föräldraskapsstöd.

Flera spännande projekt har pågått under året. Projekt Bostad först är inne på sitt sista år och slutredovisas i februari 2024. Projekt Öppen dagverksamhet i Arbrå i syfte att ta bort/minska de delade turerna och tillhandahålla en öppen dagverksamhet, pågår och har delredovisats till nämnd under hösten. Samverkansprojektet "Trygghetens hus" i syfte att motverka våld i nära relation och utveckla stödet till drabbade, fortgår och har redovisats socialnämnd vid seminarium och vid gemensam utbildning för socialnämnd och utbildningsnämnd. Ett samverkansprojekt med Region Gävleborg kring hembesöksprogram har även initierats under året och berör nyblivna föräldrar i Arbrå och Kilafors.

En omfattande process har under året genomförts för att anpassa scheman efter nya arbetstidsregler som infördes från den 1 oktober 2023. Nya regler har inneburit att delade turer tagits bort i hemtjänsten och minskat inom SÄBO men i vissa fall ersatts av långa arbetspass. Förändringen innebär

både ekonomiska och verksamhetsmässiga utmaningar där förhoppningen är att de nya bestämmelserna på sikt skall leda till mer förutsägbara scheman och en arbetstid som ger utrymme för återhämtning.

Förslag till Program för äldreomsorgen i Bollnäs kommun har tagits fram och presenterats i nämnd. Efter bred remissomgång kommer en reviderad version behandlas i Socialnämnden, januari 2024, för vidare behandling i kommunfullmäktige. Syftet med programmet är att skapa underlag för att styra, planera, organisera och utveckla äldreomsorgen.

Statsbidragshanteringen har varit omfattande. Beslut om flera tunga statsbidrag i form av återhämtningsbonus och ökad sjuksköterskebemanning har inneburit att planerade åtgärder kan genomföras. Beslut om att Äldreomsorgslyftet blir kvar i tre år har fattats, vilket är mycket positivt. Utbildning/validering pågår i samverkan med Hälso- och utbildningsförbundet.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög i förvaltningen även om sjuktalet har sjunkit något i förhållande till 2022. Utöver ohälsa hos medarbetarna medför höga sjuktal, omfattande insatser kopplat till kontakt vid korttidsfrånvaro, rekrytering, rehabilitering och dokumentation.

Nya viktiga funktioner har förstärkt socialförvaltningen under året i form av en planerings- och bemanningscontroller, en systemadministratör och en lokal- och beredskapssamordnare. Absolut nödvändig kompetens för att öka takten i pågående arbete med optimal bemanningsplanering samt kris och beredskapsplanering.

Samtliga åtgärder i nämndens utvecklingsplan för en budget i balans är påbörjade och merparten av dessa bedöms i huvudsak vara hanterade. Åtgärderna bedöms ha haft effekt på det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet och bidragit till ett mindre överskott.

Miljö- och byggnämnden

- Arbete med fördjupade översiktsplaner för Arbrå och Kilafors avslutat
- Minskat byggande på grund av lågkonjunktur påverkar bygglovsverksamheten
- Utvecklingsprogram för Varpens nordvästra strand är framtaget
- Vattentjänstplan framtagen

Sju nya detaljplaner har antagits under 2023, men efter några år med ett stort antal pågående detaljplaneuppdrag ser vi nu en avmattning. Gällande detaljplaner har gjorts tillgängliga genom publicering på kommunens hemsida. Ett utvecklingsprogram för Varpens nordvästra strand har tagits fram tillsammans med övriga förvaltningar och genom medborgardialog.

Våtmark i Mödånge har restaurerats och återinvigts. Projektering respektive upphandling har gjorts inför arbete med våtmarker vid Björktjäratjärn och Nyhamre. Björktjäratjärn har muddrats genom projektet "Skonsam muddring".

Antalet traditionella bygglovsansökningar har minskat och är betydligt färre än tidigare år. Detta beror främst på rådande lågkonjunktur med snabbt stigande räntor och hög inflation. Handläggningstiderna för bygglov och strandskyddsdispens har varit föredömligt korta. En ny enklare bygglovstaxa är färdig för antagande av kommunfullmäktige

Ett par större byggprojekt har pågått, ombyggnation av Folkhögskolan och nybyggnad av F-6 skola på Ren.

Vakans inom Miljögruppen har kunnat till sättas med kompetent resurs. Den inventering av enskilda avlopp som pågått sedan flera år är färdig och har avslutats. Ett flertal livsmedelsverksamheter har genomgått ny klassificering. Antalet dispensansökningar inom avfallsområdet har varit betydligt fler än förväntat.

Ett stort antal gränspunkter har

kvalitetssäkrats och ett nytt projekt för att höja kvalitén ytterligare startas tillsammans med Lantmäteriet.

Resurser har avdelats för arkivering inför kommande övergång till e-arkiv.

Kulturnämnden

Utvecklingsprocess för öppen fritidsverksamhet för ungdomar har genomförts, under ledning av biträdande kommunchef, inklusive workshop med kulturnämnden, med fritidsledare och samtal med ungdomar. Föreningen Gumpels Skate and Art har succesivt utvecklat eget ansvar för verksamheten på Gumpels. (Föreningen eget ansvar från och med 2024-01-01.) Under en övergångsperiod har en ungdomscoach, anställd av fritidsgårdsverksamheten, delvis bemannat verksamheten.

Arbete med ny verksamhet för digitalt musikskapande i kulturskolan. Fortsatt möjligheter för spetsutbildning för elever med ambitioner att gå vidare till högre studier, liksom för ett breddat arbete med målgrupper med funktionsvariationer. För att få en jämnare spridning på instrumentkän till kulturskolan har verksamheten infört ett nytt kösystem som ska utvärderas i juni 2024.

Kulturenheten har under sommaren bedrivit välbesökt verksamhet, med särskilt fokus på barn och unga på Långnäs.

Kulturkvarteret har haft 45000 besökare till 180 evenemang.

Brand i en av bibliotekets entréer medförde kostnader för sanering av barnlitteratur och en stängd barnboksavdelning under första delen av året.

Bokmässan genomfördes med några nya inslag med inkludering av lokal media.

Biblioteket har satsat på biblioteket i Arbrå och i samarbete med Hudiksvalls kommun utvecklat nya arbetssätt och förutsättningar för att göra barnverksamhet.

Den fasta utställningen "Bollnäsbornen" i

museets andra plan har färdigställts och invigdes 1:a juli. Utställningen fokuserar på barnperspektivet och erbjuder ett pedagogiskt material till för- och grundskola.

Fortsatt utvecklingsarbete av Hälsingeleden i samarbete med friluftsliv/fritidsenheten i internationellt partnerskap med Lobatse i Botswana.

Projekt, via Tillväxtverket, för platsutveckling med ungdomsperspektiv tillsammans med Ovanåker och Ljusdals kommun avslutat under våren.

Fastställd kompensation för fritt nyttjande av kulturhuset konferenslokaler motsvarande 500 tkr per år.

Dygnsvila, ny lagstiftning från och med 2023-10-01. Schemaöversyn har skett i samarbete med HR.

Överförmyndarnämnden

Från 1 januari har överförmyndarenheten nu gemensam nämnd med Bollnäs, Ovanåker och Ljusdal. Spännande första år med att jobba samman tre kommuner och nya ledamöter.

Jobbar tillsammans med kommunikationsenheterna med att finna nya sätt att rekrytera ställföreträdare.

Avsätter tid för digitalisering, nu fyra e-tjänster och möjlighet med digital inlämning av årsräkningar har kommit på plats under två år. E-tjänst fem är påbörjad samt arbetet med att migrera in e-tjänster i ärendehanteringssystemet.

Åter igen har Länsstyrelsen 2023 godkänt vår verksamhet utan anmärkning.

AB Bollnäs Bostäder

Ordförande: Lena Sund Berglund

Vd: Lars Åsberg

Verksamhet

AB Bollnäs Bostäder är ett allmännyttigt kommunägt bostadsföretag vars affärsidé går ut på att på affärsmässiga grunder bygga, förvalta och hyra ut bostäder till så bra pris som möjligt så att så många som möjligt kan hyra bostad.

Händelser av väsentlig betydelse

Bollnäs Bostäder redovisar för år 2023 en vinst på 8,6 före och 1,8 mnkr efter bokslutsdispositioner och skatt. Verksamheten omsatte 282,1 mnkr.

Den totala låneskulden till banker är vid årsskiftet 485 mnkr. Räntekostnaden för året har till banker varit 9,6 mnkr och borgensprovision till kommunen 2,3 mnkr. Upplåtelseinsatser från de boende på Sundsåker, Hamre Gård och Sundsbro 2 uppgår vid årsskiftet till 26,4 mnkr.

De totala investeringarna i materiella anläggningstillgångar har under året uppgått till 40,1 mnkr. Byggnader och mark svarar därvid för 31,7 mnkr och inventarier för 8,4 mnkr.

Kostnaderna för reparationer har uppgått till 30,1 mnkr. Trots omständigheterna med världsekonomin har bolaget satsat 57,6 mnkr i underhållsätgärder. Av underhållet avser 32,2 mnkr lägenhetsunderhåll.

Inför 2023 har Bollnäs Bostäder och Hyresgästföreningen träffat ett avtal om att hyrorna för bostäder och lokaler höjts med 4,2 procent från och med 1 februari 2023. Garage, carportar och parkeringsplatser har höjts med 10 kronor per månad.

Hyresgäster som bott minst tjugo år i samma lägenhet får 40 procent rabatt på en månadshyra per år. Nämnd hyresrabatt utgjorde för 2023 460 tkr fördelad på 214

hyresgäster.

Vakanserna per 31 december var 127 lägenheter vilket motsvarar 3,22 procent av beståndet. De högsta vakanserna finns som tidigare i Arbrå och Kilafors. Men även i en del områden i centrala Bollnäs finns det ett antal vakanta lägenheter. En del av de vakanta lägenheterna är och har varit tomställda på grund av reparationer av skador. I Kilafors och Arbrå finns lediga lägenheter för direktuthyrning och i Bollnäs är det måttlig till lång väntetid beroende på läge och område. Hyresbortfallet för outhyrda lägenheter och lokaler uppgick till totalt 9,9 mnkr vilket är cirka 0,4 mnkr högre än föregående år.

Bolagets affärsplan revideras kontinuerligt och en ny för 2024 är framtagen och beslutad i styrelsen.

Bollnäs Bostäder ser stor vikt i att främja folkhälsan samt integrationen i vår kommun, bolaget har därför under sommaren varit med och sponsrat Föreningsalliansen i deras arbete. Flera roliga aktiviteter har skett under sommaren på våra områden där alla får vara med och delta. Under vinterhalvåret har Föreningsalliansen fortsatt arbeta med detta.

Annat av betydelse:

- Hambogatan 8 Kilafors – Under 2023 revs en fastighet med 8 lägenheter i Kilafors, främst på grund av fastighetens dåliga skick samt vakansgraden som bolaget ser finns i Kilafors just nu.
- Bolaget har under 2022 upphandlat en ny kommunikationsoperatör avtalet gäller från början av 2023. Den som kommer att driva nätet blir ITUX.

Fastighetsunderhållsåtgärder i beståndet under 2023 är bland annat:

Bollnäs

SJ-kåkarna – Fönsterbyte och utvändig målning

Hamregård – Renovering innertak 16 lägenheter (färdigställs 2023)

Hedhamregatan 7, 9, 11 - Byte källardörrar

Pionen 1 – Ett nytt miljöhus

Ljungheden 2 – Ett nytt miljöhus

Arbrå

Hälsingegatan 43, 45, 47, 49 – Utvändig målning

Höstsol, Rosengård – Renovering LSS-boende

Videt – Utvändig målning (etapp 1 av 2)

Skolmästaren 18 – Ett nytt miljöhus

Vallsta

Vallsta Riksväg 17 – Fönsterbyte, tilläggsisolering, ny puts och utvändig målning.

Kilafors

Promenaden – Utvändig målning (etapp 1 av 3)

Kilafors (flertal adresser) – Byte källardörrar

Norra centrala Kilafors – Ett nytt miljöhus

Rengsjö

Ringshög – Ny balkonginglasning

Måluppfyllelse

Bolagsmål	Analys
 Samarbetet i koncernen i stadsplaneringsfrågor ska garantera bolagets planberedskap och att nyproduktionstakten kan upprätthållas.	Nyproduktionstakten enligt ägardirektivet (20 lgh/år i snitt) hålls inte.
 Bostäder frigörs lämpliga för barnfamiljer genom att bolaget möter behovet av bostäder för äldre.	Framtidsvisioner för Karlslund och Ångslunda är klar. Visionerna innehåller trygghetsboenden och SÄBO.
 Hyresgästerna ska erbjudas bostäder med god kvalitet, varierande standard och hyra. Där människor trivs och är trygga med jämlika och jämställda livsvillkor.	NKI är 4,1 för 2023 och något bättre än den föregående enkäten.
 Ungdomar på orten ska ges möjlighet att söka feriearbete i bolaget samt i övrigt ges god insyn i bolaget.	32 ungdomar anställdes sommaren 2023.
 Verka för ökad återvinning och ge goda möjligheter att göra sig av med avfall.	Bolaget ingår sedan 2023 i både styrgrupp och arbetsgrupp för koncernens avfallssamordning.
 Vara medlem i Allmännyttans Klimatinitiativ och jobba aktivt med energieffektiviseringar.	Med energibesparande åtgärder inom ramen för Allmännyttans Klimatinitiativ spar bolaget ytterligare 5% fram till 2025.
 Undersöka förutsättningarna för att tillskapa fler trygghetsboenden.	Efterfrågeanalysen från 2022 följdes 2023 upp med en enkätstudie hos de två stora pensionärsorganisationerna.
 Resor ska i största möjliga mån genomföras fossilfritt.	Planen att ersätta samtliga fossildrivna bilar med elektriska motorer är uppnådd – i den mån det går.
 Färdigställa lägenheter i efterfrågade storlekar såvida inte ekonomiska eller legala eller andra hinder föreligger.	Projektet Säversta 2b är tillfälligt satt på paus med anledning av ekonomiska hinder.
 Arbetet i bolaget ska bedrivas affärsmässigt med vinstsyfte.	Budgeterad vinst uppnås.
 Resultatkravet speglar förnuftig hushållning med pengar och affärsmässighet i alla led.	
 Medarbetare trivs, ägare är nöjd och arbetsplatsen ska vara trivsamt och attraktivt fysiskt och socialt.	Medarbetarenkät 2023: 95 procent av bolagets medarbetare kan tänka sig att rekommendera Bollnäs Bostäder som arbetsgivare.
 Affärsplan upprättas för framtiden som beskriver vision och affärskoncept.	Antogs i december 2023.
 En rimlig försäkran om att bolagets mål uppnås ska årligen ges i samband med internkontrollrapporteringen.	Internkontrollplanen rapporterades på halv- och helår.
 Inom kommunkoncernen ska bolaget tillsammans med andra viktiga aktörer verka för en gemensam målbild.	Företaget har vid fyra tillfällen mött SOC, SBK och TSF samt övriga bolag i koncernen.
 Samarbeten ska utvecklas med de allmännyttiga bolagen i landskapet för erfarenhetsutbyte och möjlighet att dela på kvalificerad kompetens.	VD har 2023 kallat till tre digitala nätverksträffar.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

En kostnadspost som stigit kraftigt är räntekostnaden där marknadsräntorna har ökat mycket från att tidigare legat på extremt låga nivåer. En kostnadspost som ökade mycket under 2023 är fastighetsskötsel. Den enskilt största anledningen till ökningen är kostnader för snöröjning och sandning. En annan stor post som hamnade betydligt högre än föregående år är kostnaden för reparationer. En stor anledning till detta är inflationen, som har legat på de högsta nivåerna på över 30 år.

Bolagets vinst på 8,6 mnkr blev något lägre än det i prognosen angivna resultatet på 9,0 mnkr. Soliditeten utgör vid utgången av 2023 30,7 procent vilket överstiger det i ägardirektivet angivna kravet på 25 procent.

Investeringar

- Ängslunda – 2023 tillskapades 16 säbo-platser. 8 kontor byggdes om till trygghetsboendeliknande lägenheter och den gamla tandläkarmottagningen i Arbrå HC byggdes om till lokaler för administration.

Ängslunda servicehus ses över i ett visionsarbete tillsammans med kommunen. Ytterligare säbo-platser föreslås och en genomgripande uppdatering av de befintliga lokalerna.

- Badrumsrenoveringar – Bolaget har under året satsat extra resurser på att renovera en del badrum där behoven anses vara störst.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

En risk som gäller alla fastighetsbolag är räntekostnaden. Trots att Bollnäs Bostäder är relativt lågt belånade innebär stigande marknadsräntor en betydande ökning av räntekostnaden. En ändring av skattelagstiftningen som innebär att avdragsrätten för räntekostnader begränsas kan i framtiden betyda ökade skattekostnader för bolaget. En annan risk för bolaget är befolkningsutvecklingen i kommunen. Eftersom vakanserna slår hårdast mot fastighetsägare med hyreslägenheter och/eller lokaler finns det stor risk för minskade intäkter om kommunen förlorar invånare.

Väsentliga personalthållanden

Månadsavlönade (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
K	3,1	18,3	1,1	18,9	2,3	18,2
M	3,6	26,1	3,2	27,3	3,1	24,7
Total	6,7	44,4	4,3	46,2	5,4	42,9

Bolaget hade vid årets slut 44 medarbetare, 18 kvinnor och 26 män. Dessa är fördelade på

22 fastighetsanställda och 22 tjänstemän. Under året har bolaget även haft 9 säsongsarbetare och 31 feriearbetare anställda och

med dessa inkluderade motsvarar tjänsterna 53 årsarbeten.

Genomsnittsåldern var 48 år och den genomsnittliga anställningstiden var drygt 15 år. Sjukfrånvaron för 2023 var 3,3 procent vilket är lägre än året innan.

Kompetensutveckling i form av bland annat utbildningar och föreläsningar har under året skett mestadels via Teams eller andra digitala plattformar.

Bolagets medarbetare engagerar sig och presterar sitt bästa, i varje situation, för företaget och kunden. Viktiga delar i detta är trivsel, kompetensutveckling och ett tydligt ledarskap.

Förväntad utveckling

Efterfrågan på hyreslägenheter har de senaste åren varit tämligen stabil. Det gäller framför allt de äldre lägenheterna. De nyproducerade lägenheter eller de lägenheter som rustats till nyproduktionsstandard är aningen svårare att hyra ut. För tre år sedan sa vi ”att på en marknad där det finns behov av bostäder kommer det att finnas en efterfrågan på hyresrätter. Detta förutsatt att pandemin inte leder till en långvarig och djup lågkonjunktur med hög arbetslöshet. I det läget blir nyproducerade hyresrätter därför en utmaning i en ort som Bollnäs som de senaste åren uppvisat en avvakta-
tande befolkningstillväxt. Detta medför att nyproduktionsprojekt – om de ens diskuteras - noggrant analyseras efter rådande marknadsförutsättningar på orten.”

Efter en längre tid med samhällsekonomiska påfrestningar på verksamheten börjar effekterna bli tydliga. Efter en världsomfattande pandemi utbryter dessutom krig i Europa och i mellanöstern. Ukrainakrisen och coronapandemins effekter har medfört att vi hamnat in i en tydlig lågkonjunktur. Hur lång och krävande återhämtningen blir är av stor vikt för utvecklingen inom fastighetsbranschen liksom näringslivet och samhället i stort. Återhämtningstiden är just nu omöjlig att prognostisera och avhängig vad som händer i världen.

På en marknad där det finns behov av bostäder, kommer det att finnas efterfrågan på hyresrätter. Bostadsmarknaden i Bollnäs hösten 2023 är dock sval. Transaktionerna är få – för att inte säga obefintliga.

Avmattningen märks också i bolagets marknadssystem. Förhållandevis många lägenheter finns för direktuthyrning – och då är det inte endast lägenheter i kommunens yttre områden. Om lågkonjunkturen blir långvarig riskerar vakansgraden i bolagets hyresbestånd öka från en redan obekvämlig nivå.

Vi ser just nu att efterfrågan på varor och tjänster minskar. Detta gör att företag säger upp anställda på grund av för lite intäkter. Hushållen får det sämre ställt, konsumerar mindre och ser över sina boendekostnader. Tendensen är tydligare i mindre orter med redan hög arbetslöshet dit Bollnäs hör. I ett liknande läge som förutspås riskerar kommunen förlora fler invånare än vid ett annat konjunkturläge. Ungdomar flyttar i högre utsträckning för studier och jobb. De äldre flyttar för jobb.

Bolaget planerar inga nyproduktioner 2024 utifrån ovanstående resonemang. Mindre och större underhållsinsatser planeras på liknande nivå som tidigare år såsom fönsterbyten, fasadrenoveringar och takrenoveringar. Att komma i kapp med att renovera gamla slitna badrum i lägenheterna påbörjades 2023 och fortsätter en bit in på 2024.

Gärdet är den centrala stadsdelen med närhet till det mesta våra hyresgäster behöver ses över. Ryktet om Gärdet är utifrån händelser de senaste åren tuktat. Vi ser högt slitage på lägenheterna samt förhållandevis stor andel omflyttningar. Gärdet har också fastigheter med dålig driftsekonomi och begränsad livslängd. Bolaget startade därför 2019 ett idéarbete för att lyfta Gärdet utifrån tre rubriker:

- Boendemiljö som syftar till ökad trivsel och ökat ansvarstagande.
- Nyproduktion som syftar till att attrahera nya hyresgäster som verkar för att motverka Segregation.
- Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet som syftar till att människor som bor

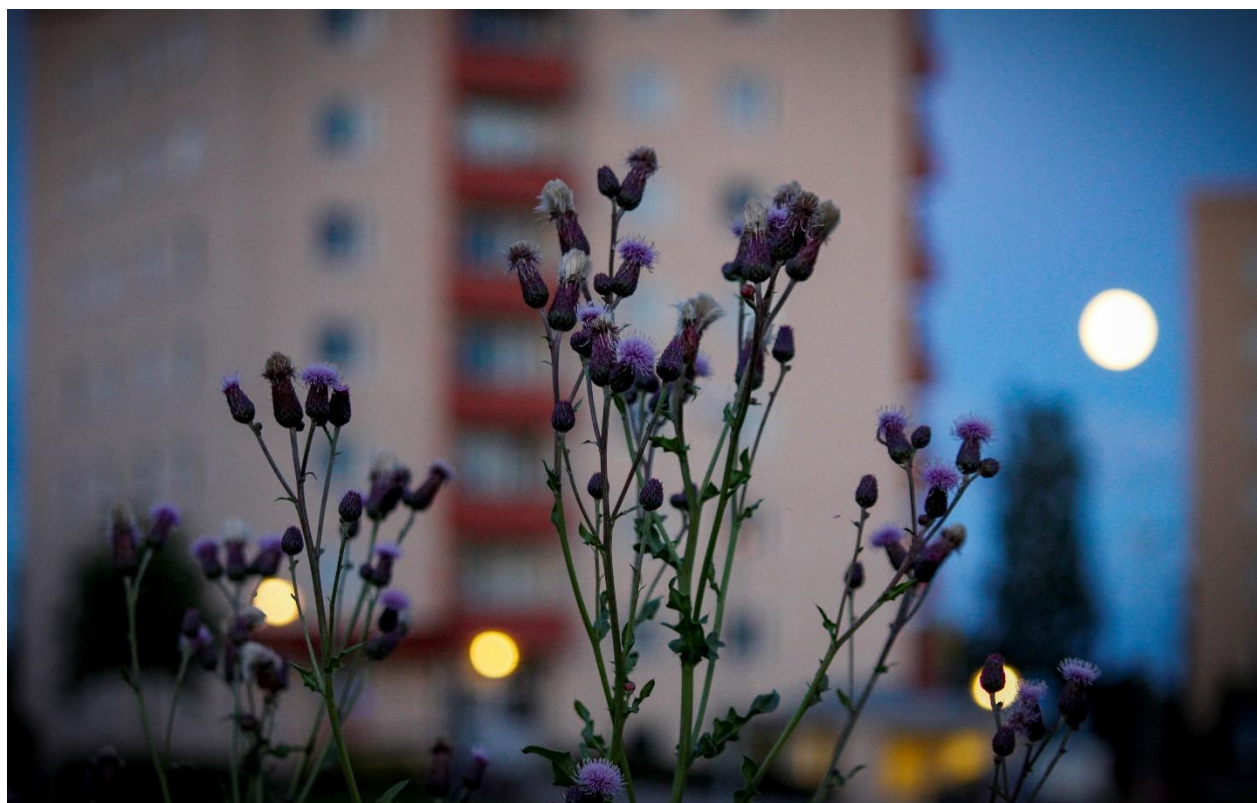
i området ges goda förutsättningar för god hälsa, hög trivsel och inga orättfärdiga skillnader.

Idéarbetet har passerat visions- och programskeendena och under 2023 bör två betydelsefulla detaljplaner kunna fastställas av miljö- och byggnämnden. Kvarter ritas om, gamla hus skall ge plats för nya och tryggheten skall planeras in i stadsdelen. Oklart i dagsläget när detta projekt kan bli verklighet.

Vakansgraden blir svår att påverka 2024. Bolaget ser att det tidigare kraftiga tryck efter lägenheter sjunkit vilket är en observation som överensstämmer med våra bedömningar av omvärldsläget.

Mot bakgrund en något hög vakansgrad, det makroekonomiska läget och fortsatt hög ambition om lägenhetsunderhåll sänker bolaget resultatmålet 2024.

För en mer detaljerad lista över kommande projekt och händelser av vikt i framtiden hänvisar bolaget till Affärsplan 2024. I den beskrivs samtliga nyproduktioner som är i startskede – men pausats, mindre projekt med stor betydelse för bolaget samt bolagets affärsmodell.

Bollnäs Energi AB

Ordförande: Johan P Bång

Vd: Thomas Andersson

Verksamhet

Bollnäs Energi AB producerar och distribuerar fjärrvärme i Bollnäs, Arbrå, Kilafors och Rengsjö samt producerar kyla i Bollnäs. Vid Säverstaverket i Bollnäs produceras även el. Bolaget äger och driver stadsnät i kommunen och har en liten ägarandel i det regionala nätbolaget Norrsken AB. Bolaget ansvarar även för drift av kommunens IT-nät.

Händelser av väsentlig betydelse

För att möjliggöra ökad produktion vid Säverstaverket av fjärrvärme och el har en ansökan om ett ökat produktionstak lämnats in till Miljöprövningsdelegationen. Vid en beviljad ändringsansökan kan produktionen öka från maximalt 210 GWh till 247 GWh per år.

Utsläppsrätter klassificeras från och med 2023 som immateriell tillgång och värderas till anskaffningsvärde. Tidigare har utsläppsrätter klassificerats som omsättnings-tillgång och värderats enligt lägsta värdets princip. Inköp av utsläppsrätter för hela behovet 2024 har gjorts för att reducera risk.

Byggnation av en ny biobränslepanna vid värmeverket i Arbrå är påbörjad och

planeras vara driftsatt i slutet på 2024. Investeringen kommer att ge både minskade kostnader och en minskad miljöpåverkan då behovet av att elda olja minskar.

En ansökan om bredbandsstöd från Post- och telestyrelsen (PTS) för att ansluta ytterligare 100 hushåll beviljades i slutet av 2023. Efter utbyggnaden kommer endast 37 hushåll i Bollnäs kommun sakna tillgång till fiberuppkoppling, täckningsgraden blir då 99.7 procent. Utbyggnaden genomförs under kommande tre år. Den totala investeringskostnaden är cirka 20 miljoner varav 16 miljoner är bidrag.

Under 2023 påbörjades en uppgradering av stamnätets kapacitet till 100 GB för att säkerställa framtida behov av kapacitet, inklusive framför allt ökad användning av strömmande tjänster.

Under 2023 bygger Bollnäs Energi tillsammans med Bollnäs Bostäder ett välfärdsnät inom Bollnäs Bostäders fastighetsbestånd där Bollnäs Energi blir kommunikationsoperatör.

Bolaget har under hösten 2023 anställt en ny verkställande direktör då tidigare gått i pension efter 17 år på posten.

Måluppfyllelse

Bolagsmål	Analys
Invånare	
● Bollnäs Energi ska vara det självklara valet för energi- och bredbandsinfrastruktur för kommunens invånare	Målet om 10 nya kunder på fjärrvärm nätet överträffades då utfallet blev 14 nya kunder.
● Bollnäs Energi ska aktivt medverka i utveckling av kommunens varumärke och näringslivets tillväxt	Anslutningsgraden ökade med 1,4 procent, att jämföra med målet om 2 procent.
Utveckling, välfärd och tillväxt	
● Bollnäs Energi ska driva kommunkoncernens utveckling av alternativa energikällor och bidra till en ökad omställning.	Målet att utreda möjligheten att producera 500kW med solceller uppnåddes då utredningen är klar.
Ekonomi	
● Bollnäs Energi ska uppvisa ett långsiktigt positivt resultat	Målet uppnåddes inte då EBT-marginalen uppgick till -10 procent av nettoomsättningen, att jämföra med målet om 5 procent av nettoomsättningen.
Medarbetare	
● Bollnäs Energi ska tillämpa ett hälsofrämjande ledarskap, vilket innebär delaktighet, engagemang, jämställdhet och ansvarstagande.	Målet med en korttidsfrånvaro på max 2 procent uppnåddes då korttidsfrånvaron uppgick till 1,3 procent.
Arbetsätt och processer	
● Bollnäs Energi ska bidra med kunskap, utveckling och effektivisering för att förbättra kommunkoncernens verksamhet genom att möjliggöra användningen av digitala verktyg.	Målet att varje verksamhetsområde ska sätta mål som bidrar till affärsplanens övergripande strategiska mål anses vara delvis uppfyllt.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

Intäkter för affärsområde fjärrvärme ökade från 182 mnkr år 2022 till 194 mnkr år 2023. Inflation, ränteutveckling, pris på biobränslen, hög oljeförbrukning samt stora underhållskostnader har dock haft kraftigt negativ påverkan på resultatet för affärsområdet. Prishöjningar på biobränslen beror till stor del på kriget mellan Ryssland och Ukraina och relaterade sanktioner mot Ryssland. Detta har föranlett en prishöjning med 11 procent för alla fjärrvärmekunder inför 2024.

Affärsområde Bredband visar ett stabilt positivt resultat, 1,7 mnkr, och förväntas fortsätta bidra positivt under kommande år. Intäkter för affärsområde Bredband ökade från 25,8 mnkr år 2022 till 26,8 mnkr år 2023.

Utfallet 2023 efter finansiella poster uppgick 2023 till -21 mnkr. Bolaget hade en budget med ett positivt resultat på 12 mnkr.

Budgetavvikelseberor i huvudsak på följande:

- Kostnaderna för bränsle är 16,8 mnkr högre jämfört med budget.
- Underhållskostnader är 6,3 mnkr högre än budget.
- En nedskrivning av värdet på Rengsjö panncentral görs med 4,3 mnkr då anläggningen inte genererar tillräckligt med kassaflöde.
- En omvärdering av avfallslagret har gjorts med 7,5 mnkr. Orsaken är tidigare felberäkningar avseende vikten och därmed värdet på lagret. Omvärdering av lagret kommer från 2024 att göras kontinuerligt för att undvika fel i den löpande redovisningen.
- Borttagen avfallsförbränningsskatt ger en positiv budgetavvikelse på 6,7 mnkr.

Bolaget ser allvarligt på situationen och har startat ett antal initiativ för att snabbt minska kostnader. Det finns även möjligheter att öka intäkter inom befintliga verksamheter.

Väsentliga personalförhållanden

Månadsavlönade (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
K	0	4	0	5	0	4
M	0	33	0	32	0	31
Total	0	37	0	37	0	35

Antal tillsvidareanställda är 37 personer, ingen ändring från 2022. Ingen visstidsanställd. Sjukfrånvaro till och med december var totalt 3,2 procent varav korttidssjukfrånvaron var 1,3 procent och långtidssjukfrånvaron var 1,9 procent.

Investeringar

Under 2023 har bolaget investerat 27,2 mnkr.

Fjärrvärmeverksamheten har investerat 21,5 mnkr, varav 10 mnkr avser pågående investering av ny panna i Arbrå. Bredbandsverksamheten har investerat 5,4 mnkr. Övriga investeringar har uppgått till 0,3 mnkr.

Förväntad utveckling

Bollnäs Energi har initierat förstudier inom ett antal områden som dels kan förbättra bolagets intjänandeförmåga, dels bidra till Bollnäs kommuns utveckling, en bra plats att leva, bo och verka i. Här arbetar vi aktivt med möjligheter både inom kommunens befintliga verksamheter och inom nya

områden. Ett nytt affärsområde bildas under 2024 för att fokuserat kunna driva och utveckla nya verksamheter samtidigt som vi tar tillvara den breda kompetens och expertis som redan finns inom vår nuvarande verksamhet.

Omvärldssituationen accentuerar behovet av att säkra och förstärka våra verksamheters resiliens. Vi avser förstärka detta arbete under 2024 både inom fjärrvärme och bredband. Detta gör vi dels internt men ofta i ett nära samarbete med Bollnäs kommun och våra leverantörer och samarbetspartners.

Förbättrad avfallssortering ger kontinuerligt minskande volymer av brännbart avfall. Förstudier pågår för att utreda olika typer av alternativ för att på lång sikt kunna ersätta avfall som källa till energi. Här finns även en stor påverkan från nya och ändrade lagar och krav. Från maj 2024 och minst fem år framåt kommer restavfall från Hudiksvalls kommun att omhändertas av Bollnäs Energi, omkring 8000 ton per år.

Helsinge Vatten AB

Ordförande: Magnus Demervall

Vd: Ylva Jedebäck Lindberg

Verksamhet

Helsinge Vatten sköter drift och underhåll för Bollnäs och Ovanåkers kommuners alla VA-anläggningar. I detta ligger att säkerställa vattenförsörjningen och ansvara för reningen av spillvatten. I uppdraget ingår även ekonomihantering och kundservice för kommunernas VA-abonnenter.

Händelser av väsentlig betydelse

Ny styrelse för mandatperioden 2023-2026 tillträdde i samband med bolagsstämman i mars.

Stort arbete har gjorts under hela året för att ta fram det förslag på dagvattentaxa som nu är antagen i båda kommunerna.

I både Bollnäs och Ovanåker har Helsinge

Vatten varit delaktiga i framtagandet av en kommunal vattentjänstplan. Den skulle enligt *Lagen om allmänna vattentjänster* antas av kommunfullmäktige senast den 21 december 2023. I Bollnäs är det endast en mindre försening och Vattentjänstplanen kommer förmodligen att föreslås för kommunfullmäktige i februari 2024. I Ovanåker finns en remissversion färdig, men där har projektet avstannat i den kommunala processen.

Övergång till det nya personal- och lönehänteringssystemet Medvind under hösten 2023 har tagit mycket tid och kraft. Även i skrivande stund efter tre månaders användning upptäcks att vissa funktioner och behörigheter inte stämmer.

Måluppfyllelse

Bolagsmål	Analys
 Kunskapen om och förtroendet för Helsinge Vatten ska vara på hög nivå bland medborgarna.	Större externa informations-insatser har gjorts i samband med olika temadagar för VA-verksamheten och med kampanjen "Hållbar vattenanvändning". Internt har miljö diskuterats på verksamhetsdag.
 Helsinge Vatten ska lämna så goda produkter, tjänster och service till kunderna att de är nöjda	Inga otjänliga prover har tagits under året. Av de 21 anslutningsärenden som hanterats har handläggningstiden överskridit 14 (maximal handläggningstid enligt målet) dagar vid 6 tillfällen. Medianvärdet är 5 dagar.
 VA-verksamheten ska planeras och utföras på ett långsiktigt hållbart sätt vilket motsvarar minst 50 gröna parametrar i Svenskt Vattens hållbarhetsindex.	I Hållbarhetsindex för 2022 redovisade Bollnäs 57 gröna parametrar och Ovanåker 46 gröna parametrar.
 Helsinge Vatten ska skapa möjlighet för god infrastruktur och en ökad digitalisering utifrån sin verksamhet. Antalet mätare med automatisk avläsning ska uppgå till minst 40 procent.	3 070 mätare fjärravlästes vid den sista debiteringen 2023. Det motsvarar 41 procent av det totala antalet avlästa mätare.
 Helsinge Vatten ska bidra till koncernnyttan i båda kommunerna.	Gemensam planering har under vår och höst skett med gatuhenheter i Bollnäs och Ovanåker.
 Helsinge Vatten ska minska miljöpåverkan av VA-verksamheten på omgivningen. Andelen fossilfria drivmedel ska uppgå till minst 50 procent.	Under året har 15 793 liter diesel HVO100 tankats i våra fordon, motsvarande 43,2 % av den totala drivmedelsmängden. För perioden augusti-december är andelen 54 %.
 Helsinge Vatten ska stå för ett tydligt och ärligt ledarskap med delaktiga medarbetare. Genomsnittet på frågorna i medarbetarenkäten kring delaktighet, information och kommunikation respektive ledarskap ska vara minst 5,0.	Genomsnittet på frågorna blev 4,7 respektive 4,5.
 VA-anläggningarna ska optimeras utifrån miljömässiga och ekonomiska aspekter.	Mängden ovidkommande vatten till avloppsreningsverken ökade. Mängden ej debiterbartvatten låg under snittet för de tre senaste åren i Bollnäs, men över snittet i Ovanåker.

Kommentar till budgetavvikelse/utfall

Bolaget baseras på självkostnadsprincipen och det redovisade resultatet vid årets slut är noll. För att uppnå nollresultat i Helsinge Vatten regleras budgeterat driftsbidrag mot utfall driftskostnader i verksamheten fördelat mellan VA-verksamhet Bollnäs och Ovanåker. VA-verksamhetens resultat redovisas i respektive kommuns bokslut.

Gällande VA-verksamhet Bollnäs blev regleringen 216 tkr i återbetalning till VA-verksamheten vid årets slut. I jämförelse mot budget kan följande avvikelser nämnas;

- Fakturerade timmar mot investering ligger 557 tkr över budget vilket innebär en högre intäkt.

- Inköp för material och entreprenad drift ledningsnät ligger 630 tkr under budget.
- Bolagets kostnader för planeringsenheten ligger 425 tkr under budget till följd av sjukskrivning och föräldraledighet.
- Prisökning för kemikalier gör att kostnaderna ligger 816 tkr över budget.
- Kostnad för energiskatt på 834 tkr tillkom under 2023 efter EU tribunalens ogiltigförklarande av Sveriges skattebefrielse för biogas som förbrukas i uppvärmning, vilket görs vid Häggesta reningsverk.

Väsentliga personalförhållanden

Månadsavlönade (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
K	0	6	0	6	0	6
M	0	35	1	34	0	33
Total	0	41	1	40	0	39

Helsinge Vatten har vid årets slut 41 tillsvidareanställda, 6 av dessa är kvinnor. Medelåldern är 48,1 år.

Åldersfördelningen är följande:

21-29 år: 2 personer

30-49 år: 18 personer

50-67 år: 21 personer

Sjukfrånvaron har under året varit 5,9 procent. Nästan hälften av detta beror på en långtidsfrånvaro för en av våra anställda efter en olycka i mars 2022. Under våren och sommaren var ytterligare två personer långtidssjukskrivna, men båda dessa är tillbaka i arbete på 100 procent igen.

Investeringar

VA-investeringarna ligger under teknik- och fritidsnämnden och redovisas där.

Förväntad utveckling

Under de kommande åren behöver klimatanpassningsarbetet intensifieras. För Helsinge Vattens del innebär det att arbeta med effekterna av längre perioder med torka och skyfall. Detta måste ske tillsammans med de kommunala förvaltningarna, eftersom framför allt effekterna av skyfall behöver minimeras genom samhällsåtgärder och inte med större dagvattenledningar.

Det senaste årets kraftiga ökning av priset på VA-material, kemikalier och inköp av entreprenadtjänster innebär tillsammans med höjda räntenivåer en kraftig ökning av kostnaderna för VA-kollektivet. Samtidigt har kunderna en allt lägre förbrukning av vatten vilket innebär ett dilemma i VA-verksamhetens budget och taxeutformning.

Bollnäs-Ovanåkers Renhållnings AB

Ordförande: Mona Thoresson

Vd: Mari Törrö

Verksamhet

BORAB har sitt säte i Bollnäs och är ett kommunalt bolag som ägs av två kommuner, Bollnäs genom Bollnäs Stadshus AB (66,7 procent) och Ovanåker (33,3 procent). Bolagets huvudsakliga ansvar är att samla in, transportera, behandla och återvinna avfall från hushåll, det vill säga det avfall som kategoriseras som kommunalt avfall, och driva återvinningscentralerna i Bollnäs och Edsbyn. Denna halva av verksamheten råder under självkostnadsprincipen och är taxefinansierad. Bolaget tar även emot, lagrar och behandlar avfall från verksamheter exempelvis företag och fastighetsägare. Denna del finansieras med marknadsmässiga mottagningsavgifter. På uppdrag av Bollnäs Energi AB lagras och bereds också avfallsbränsle mot ersättning.

Händelser av väsentlig betydelse

Insamling av mat- och restavfall togs i drift i egen regi den 1 januari 2023. Efter en tuff inkörningsperiod, på grund av förseningar i fordonsleveranser och mycket halt väglag under hela vintern, så flyter driften bra. Försenade fordonsleveranser skjuter fram budgeterade avskrivningskostnader samtidigt som det medfört ökade reparationskostnader för äldre reservfordon. Merkostnader ska regleras med fordonsleverantören via krav på vite när samtliga beställda bilar är levererade. Den sista bilen har beräknad leverans i mars 2024, det vill säga mer än 1 års försening.

Bygget av garage och tvätthall är väsentligt försenat på grund av hävt avtal med byggentreprenören. Krav på vite och skadestånd har ställts till byggentreprenören. Denna entreprenör har försatts i konkurs och krav har ställts på konkursboet, men vi

räknar med att inte kunna få ut något vite. Ny entreprenör är upphandlad och bygget har återupptagits och beräknas vara klart i mars 2024. Detta betyder att investeringen inte aktiveras förrän 2024. Färdigställt garage kommer bli något dyrare jämfört med ursprunglig upphandling framförallt på grund av de byggfel som orsakats av den första entreprenören och som har behövt rättas till under det fortsatta bygget.

Omfattande arbete har gjorts under året med att ta över befintliga ÅVS:er (Återvinningsstationer) från producentorganisationen. BORAB tog över ansvaret 1 januari 2024. Inköp av insamlingscontainrar har gjorts liksom av digitala stödsystem, logistik för tömning är upphandlat av entreprenör samt skötseln (städning och snöröjning) av ÅVS:erna i respektive kommuns interna organisationer.

Första januari 2024 blev det obligatoriskt för samtliga hushåll och verksamheter att sortera ut sitt matavfall. Därmed är det inte längre möjligt att teckna ett osorterat abonnemang. Under 2023 köptes matavfallskärl och startkitt in och dessa kördes ut till de kunder som saknade utsortering av matavfall. I samband med detta gjordes också en riktad informationsinsats.

Arbete pågår med båda ägarkommunerna utifrån den nya förpackningsförordningen och den införandeplan som inlämnades till Naturvårdsverket i september 2023. Intensivt arbete inom BORAB och i samarbete med Avfall Hälsingland, Gästrikre återvinnare och Dala Avfall för att få fram ett gediget beslutsunderlag för valet av framtida insamlingssystem. Detta tar mycket tid och resurser i anspråk och annat utvecklingsarbete behöver prioriteras ner.

PFAS-utredning är avslutad och den påvisar en mindre spridningsrisk. Ansvar för dessa föroreningar vilar även på räddningstjänsten. Frågan tas vidare till tillsynsmyndigheten samt för ytterligare utredning innan beslut om eventuella åtgärder ska fattas.

BORABs organisation har vuxit mycket på kort tid. Det innebär att roller, processer, stödfunktioner och arbetsuppgifter behöver ses över för att skapa organisatorisk effektivitet men även en hållbar arbetssituation för individer. Kopplat till detta pågår ett omfattande arbete med att gå igenom styrande dokument, policys, instruktioner och rutiner samt skapa en tydligare kvalitetssäkrad ekonomisk uppföljning. Utöver detta har såväl bankbyte som byte av lönesystem skapat merarbete och kostnader som inte fanns planerade.

Arbetet pågår med att stärka krisberedskapen. Det är ett omfattande arbete som tar tid och resurser i anspråk.

Förändringar har gjorts i tjänsten för hämtning av grovavfall från hushåll. Detta för att komma tillrätta med överutnyttjande, att tjänsten inte bar sig ekonomiskt (det vill säga alla med avfallsabonnemang betalade för att några få utnyttjade denna tjänst), för att förbättra arbetsmiljö samt sortering av detta avfall.

En ny tjänst för hämtning av trädgårdsavfall har införts. Detta för att kunna separera (enligt lagkrav) trädgårdsavfall från brännbart avfall.

Under sommaren 2023 inträffade en brand i vårt avfallslager. Skadan av branden kunde begränsas tack vare väl fungerande rutiner. Risken för bränder ökar och arbete pågår för att förhindra och begränsa.

Måluppfyllelse

Bolagsmål	Analys
Invånare BORAB ska verka för att förmja avfallsminimering, återbruk, samtåtervinning och minskad mängd deponi för en hållbar samhällsutveckling	Det brännbara grovavfallet från hushållen fortsätter att minska och når målet. Däremot ser vi endast en liten minskning av mängden restavfall från hushållen, det vill säga målet uppnås inte. Utsorteringen av plast från hushållens grovavfall behöver fortsätta utvecklas för att kunna se reella resultat. Det viktigaste är att hitta mottagare av den utsorterade plasten på rimligt avstånd samt sätt att komprimera plasten så att effektiva transporter kan uppnås.
Utveckling välfärd och tillväxt BORAB ska vara tillgängliga, inge förtroende, sprida kunskap och skapa incitament samt förutsättningar för en hållbar avfallhantering.	Kunderna är enligt kundenkäten nöjda med den service och de avfallstjänster som levereras och målet uppnås. Majoriteten av kunderna är nöjda med företagets webb och en stor andel är varken nöjda eller missnöjda. Digitala studiebesök på webben har blivit försenast på grund av föräldraledighet och senare tillsättning av vikarie än planerat. En flerårig projektplan finns och följs för införandet av nytt insamlingsssystem för förpackningar.
Ekonomi Avfallshanteringen ska ske resurseffektivt till nytta för kommuninvånarna och miljön.	Rörelseresultatet för 2023 är ett nollresultat. Detta beror främst på de prishöjningar som inflationen orsakat, på högra uppstratskostnader för åkeriet än beräknat samt på högre underhållskostnader som delas beror på inflationen men även på större slitage. Lågkonjunkturen innebar också att intäkterna från mottagningen av verksamhetsavfall minskade. Underhållskonstnaderna för kvarnanläggningen är något högre per ton på grund av större slitage än beräknat. Taxeökningarna lyckades hållas nere kring 5 procent för 2023. Optimering av rutten och körning pågår löpande och behöver fortsätta att arbetas med löpande. Detta är ett ständigt pågående arbete med förbättringar och effektiviseringar.
Medarbetare BORAB ska vara en arbetsplats med hög trivsel genom bra fysisk, organisatorisk och social arbetsmiljö. Utveckling, delaktighet och trygghet ska främjas.	87 procent av medarbetarna anger i medarbetarundersökningen att de upplever att de har en bra fysisk arbetsmiljö. Störst oro för arbetsmiljön finns bland chaufförerna som utsätts för dåliga vägar och dåligt väglag. 88 procent av medarbetarna anger att de känner sig trygga med hantering av eventuella trakasserier eller diskriminering. De som upplevt obehagliga situationer aner att de är nöjda med hanteirng och uppföljning. Samtliga medarbetare anger att de känner att de kan bidra till bolagets förbättringar och utveckling.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

- Ersättningen från BEAB för krossningen av avfallsbränsle höjdes med endast 10 procent för 2023 istället för med hela index som avtalat. Detta gjordes med styrelsens godkännande och påkallades av BEAB utifrån deras ekonomiska situation. Det har medfört lägre intäkter för produktion.
- Krossningen till BEAB landar på enligt plan vid årets början 63000 ton.
- Kostnaden för inhyrd personal på produktionssidan blev dubbelt så

- hög mot budget, bland annat för att förstärka när ordinarie personal varit frånvarande och vid arbetstoppar.
- Kostnaderna för reparationer och underhåll är högre än budgeterat. Det beror dels på inflationen, dels på större slitage än beräknat på både fordon och maskiner.
- Priset på skrot har hållit relativt god nivå under året och utfallet intäktsmässigt landade nästan 880tkr högre än den restriktiva budget som estimerades 2022.
- Pensionskostnaderna har ökat på grund av inflationskompensationen.

- Rådande konjunkturläge medför att mindre avfall inkommer från verksamheter och det medför att intäkterna från mottagningsavgifterna minskar.
- Höga drivmedelspriser under året blir en stor kostnadspost för både produktionen och åkeriet.
-
- Avskrivningskostnaden för åkeriet hamnade 650tkr under budget på grund av förseningar i både fordon och garagebygge.
- Högre kostnader än budgeterat för kollektivet kompenseras genom nyttjande av tidigare upparbetat överskott för både Bollnäs och Ovanåker.

Väsentliga personalförhållanden

Månadsavlönade (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
K	1	16	2	17,96	1	11,6
M	0	29		23,59	1	18,4
TOTAL						
Total	1	45	2	41,55	2	30

Antal anställda:

Tillsvidareanställda: 45 stycken

Tidsbegränsat anställda (samtliga längre vikariat): 1 stycken, kvinna 100 procent

Totalt: 46 anställda som motsvarar 45,3 årsarbeten. Varav 36 procent är kvinnor och 64 procent är män

Medelålder: 42,5

Total andel sjukfrånvaro är 6,62 procent varav 51 procent är långtidssjukskrivningar, det vill säga korttidsfrånvaron är relativt låg. Män är överrepresenterade i gällande sjukskrivningar (74 procent) och majoriteten av långtidssjukskrivningarna är kopplade till psykisk ohälsa. Dessa är ej direkt kopplade till arbetet men påverkar arbetsförmågan hos individerna. Rehabplaner finns och följs upp för de långtidssjukskrivna.

Investeringar

Investeringsplanen för året innehöll investeringar för fordon för insamling av avfall på 9,6 mnkr, den investeringen landade på 11 mnkr främst beroende på inköp av reservbilar och att en del av detta var budgeterat till 2022 men inte realiserades då på grund av försenade leveranser.

För utökandet av lagringsplaner låg 1 mnkr i investeringsplanen och investeringen landade på 480 tkr detta beroende på omprioriteringar.

I investeringsplanen en låg byggnation av ett tak över oljevattenbassängerna, denna gjordes inte under 2023 utan sköts upp på obestämmd framtid.

En investering på 1,5 mnkr låg i planen för ombyggnation av ÅVC i Edsbyn. Under 2023 genomfördes investering för 776 tkr. Arbetet är inte klart utan ska färdigställas under våren 2024.

I investeringsplanen fanns 3,5 mnkr för investeringar i kvarnanläggningen. Under 2023 investerades 781 tkr. Resten omprioriterades.

På grund av att antalet medarbetare har ökat rådde brist på arbetsplatser i kontorsbyggnaden. Ett par ombyggnationer genomfördes för 337 tkr för att skapa fler arbetsplatser och frigöra mötesrum.

Förväntad utveckling

Det allmänt hårdnande ekonomiska läget i samhället påverkar och kommer att fortsätta att påverka bolaget. Lågkonjunkturen har medfört att färre företag lämnar avfall vilket medför minskade intäkter. Samtidigt står vi inför stora förändringar som vi enligt lag måste genomföra. Vilket innebär ökade projektkostnader och investeringskostnader.

Osäkerheten är stor i beräknade intäkter (ersättning via naturvårdsverkets schabloner och bestämmelser) samt driftkostnader för insamling av förpackningar. Den befintliga fastighetsnära insamlingen i allmännyttans bestånd samt driften av Förpackningsstationerna (tidigare ÅVS) är det som berörs under 2024. Från 2027 kommer detta även innefatta alla villahushåll och fritidshus. Omfattande arbete samt investeringar behöver också göras de närmaste åren för att implementera fastighetsnära insamling av förpackningar för villor och fritidshus. Häri

ligger oklarheter gällande kalkylering av intäkter, kostnader samt projektkostnader och investeringar.

Vi har ett större slitage än befarat i kvarnanläggningen. Underhållskostnaderna riskerar att skjuta i höjden och det finns en överhängande risk för oplanerade stopp. Det skulle leda till negativa konsekvenser för våra samhällsviktiga funktioner samt för ekonomin. I och med detta kommer planerad investering i nya hammarkvarnar tidigareläggas till 2024.

Förekomsten av PFAS med en viss spridningsrisk är en potentiell risk för bolaget, speciellt om det kommer att ställas krav på omfattande sanerings- eller skyddsåtgärder. Detta kommer medföra att provtagning och kostnader inom ramen för miljökontrollprogrammet kommer att öka.

Hälsinglands utbildningsförbund

Ordförande: Lars Stål

Förbundschef: Thomas Winqvist

Verksamhet

Hälsinglands Utbildningsförbund är ett kommunalförbund som bildats av Bollnäs, Nordanstig och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet.

Händelser av väsentlig betydelse

En ny mandatperiod har börjat och en ny direktion var på plats i januari. Ordförandeskapet innehas av Söderhamns kommun, vice ordförande från Bollnäs kommun och andre vice ordförande kommer från Nordanstigs kommun. All tre samt förbundsdirektören är firmatecknare var för sig för förbundet.

Riksdagen har antagit propositionen om ökad regional planering och dimensionering av gymnasie- och vuxenutbildning. Vilket dels innebär krav på samverkan med andra aktörer, här bedöms förbundet redan uppfylla kraven med minst tre samverkande kommuner. Förutsättningarna kommer att ändras när Nordanstigs kommun lämnar förbundet. Dels en fördelning av framtida utbud vad gäller gymnasie- och vuxenutbildningar, dels en ytterligare anpassning till marknadens framtida behov.

Efter samtal under hösten så har ett avtal gällande gymnasial samverkan tecknats mellan Förbundet och Ovanåkers kommun. Både Ljusdal och Hudiksvalls kommuner har aktivt tackat nej till att ingå i ett avtal. Ett färdigt avtal för samverkan inom vuxenutbildningen ligger för påskrift hos hälsingekommunerna.

Nordanstigs kommun beslutade i sitt fullmäktige den 29 maj att begära utträde ur Utbildningsförbundet. Förbundet har påbörjat en process med Nordanstigs kommun för information till personal och förbereder

en plan med sikte att Nordanstigs kommun lämnar 2025-12-31. Fortsatta samtal med alla medlemskommunerna behöver fortsätta.

Vi ser att vi fått ett ökat antal elever från andra kommuner som antagits till våra gymnasieutbildningar, bland annat ser vi att vi får elever till anläggningsförare men främst beror det på att vi tagit in ytterligare en klass till på Hantverksprogrammet frisör - barberare hår och makeupstylist.

Då vi fått fler elever antagna på Höghammargymnasiet till terminsstarten, en ökning med nio elever, har vi behövt hyra ytterligare en lägenhet för att inrymma alla som önskar boende.

Renoveringen av Staffangymnasiet A-hus stod klar under våren 2023, vilket ger en bättre arbetsmiljö för elever och lärare. Renoveringen kan bidra positivt till en mer attraktiv skola och fler sökande framöver. Vi har även kommit överens med Söderhamns kommun om att från vårterminen ha egen matsal på Staffangymnasiet, och lämnar därmed Norrtullskolans matsal, något vi ser som ett steg i att få en mer attraktiv skola.

Smärre justeringar genomfördes på Torsbergsgymnasiet för att ta emot en klass till på Hantverksprogrammet. På Flygstaden i Söderhamn har mindre justeringar gjorts för att kunna komma i gång med Anläggningsförare hösten 2023.

Under 2023 har ett arbete med att minska mer- och övertid inom förbundet pågått. Vi ser att uttaget har minskat kraftigt och vi räknar med att vi kommit ner i normala nivåer nu. För förbundet är det viktigt att vår personal inte får en ojämn arbetsbörda vilket kan inverka negativt på personalens mående.

Arbetet med att effektivisera organisationen pågår för att få en budget i balans. Dock är osäkerheten fortfarande stor kring de faktiska pensionskostnaderna och inflationen. Förbundet gör ett litet överskott i år med hjälp av andra intäkter men grundproblemet kvarstår.

Av de ekonomiska tvisterna kvarstår idag tvisten om bidragsansökningarna med Migrationsverket som ännu inte är löst. Högsta förvaltningsdomstolen har beslutat att inte ge prövningstillstånd vilket innebär att Kammarrättens avgörande står fast.

Under våren har förbundet, tillsammans med Arbetsfördelning och

medlemskommunerna, ordnat arbetsinsatser för dem som står längst från arbetsmarknaden. Särskilda medel har beviljats från Bollnäs och Söderhamn. Arbetet har kommit längst i Söderhamn och Nordanstig och en första grupp startar våren 2024 i Bollnäs.

Måluppfyllelse

Det övergripande målet för förbundet är att uppnå både verksamhetsmål och finansiella mål, därigenom uppnås en god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen bedöms delvis ha uppnåtts då fem verksamhetsmål är uppnådda och fem är delvis uppnådda. Båda de finansiella målen bedöms ha uppnåtts.

Förbundsmål	Analys
 Andelen elever med gymnasieexamen inom fyra år ligger över genomsnittet för a) Gävleborgs län, b) landet i sin helhet.	Målet är ej uppnått. Andelen är lägre än länet och riket.
 Elevernas genomsnittliga betygspoäng inom varje nationellt program ligger över genomsnittet för a) Gävleborgs län b) landet i sin helhet.	Målet är delvis uppnått. Betygspoängen är bättre än för länet men något sämre än riket.
 Varje elev på IM uppnår målen i sin långsiktiga individuella studieplan. st 50 gröna parametrar i Svenskt Vattens hållbarhetsindex.	Alla elever på IM nådde målen i sina individuella studieplaner, målet uppnått.
 Alla elever på gymnasiesärskolan har tillgängliga lärmiljöer där varje elev ges goda förutsättningar att växa och att nå kunskapsmålen.	Måts genom enkät som utgår från tillgänglighetsmodellen. Resultatet visar att 97 procent av eleverna har goda förutsättningar för att växa och nå kunskapsmålen, målet delvis uppnått.
 Höghammargymnasiets elevboende drivs i tätt samarbete med anpassade gymnasieskolan och är en trygg miljö där elevernas tilltro till den egna förmågan får hjälp att växa.	Deltagandet i enkäten var 52 procent (målet var 80 procent), svaren var höga i enkäten inom de fyra olika områden som beslutats. Målet delvis uppnått.
 Andelen elever från medlemskommunerna som söker förbundets skolor ökar.	En ökning av andelen elever som söker förbundets skolor, målet uppnått.
 Andelen elever med fullföljd utbildning/avslutad kurs i grundläggande vuxenutbildning ska ligger över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet.	Över genomsnittet för landet och länet, målet uppnått.
 Andelen elever med fullföljd utbildning/avslutad kurs i gymnasial vuxenutbildning ska ligga över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet.	Över genomsnittet både för länet och landet, målet uppnått.
 Andelen elever med fullföljd utbildning/avslutad kurs för alal SFI-kurser A-D och studievägar 1, 2 och 3 ska ligga över genomsnittet för såväl länet som landet i sin helhet.	Över genomsnittet för både länet och landet i alla kurser och studievägar, målet uppnått.
 Höja den eftergymnasiala utbildningsnivån i våra medlemskommuner	Antalet personer från våra medlemskommuner som deltar i högskoleverksamheten och YH i vår regi uppgift till 453 personer, att jämföra med 551 person 2022, målet ej uppnått.
 Ekonomin ska vara i balans	Förbundet gör ett resultat 2023 på 5,2 mnkr. Det positiva resultatet återställer det negativa balanskravsresultatet. Målet uppnått.

Kommentarer till budgetavvikelse

- Alla tre CFL-verksamheterna går med ett överskott mot budget.
- Samtliga gymnasieskolor redovisar mindre underskott.
- Fler elever väljer förbundets gymnasieskolor. Interkommunala kostnader har en positiv budgetavvikelse

på 3,5 mnkr och de interkommunala intäkterna ökar och har en positiv budgetavvikelse om 5,4 mnkr.

- Den övergripande verksamheten går med ett underskott mot budget på
- -6,5 mnkr. Orsaken är kraftigt ökade pensionskostnader.
-

- För anpassade gymnasieskolan redovisas ett underskott på -2,4 mnkr.
- Förbundets LSS-boende har vänt ett befarat underskott och redovisar en positiv budgetavvikelse om 1,4 mnkr.

Väsentliga personalförhållanden

Månadsavlönade (antal årsarbetare)	2023		2022		2021	
	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare
K	22	248	17	247	21	252
M	9	140	12	143	11	140
Total	31	388	29	390	32	392

Förbundet hade vid periodens slut 419 anställda fördelat på 270 kvinnor och 149 män. Medelåldern i förbundet är 51,5 år. Medelåldern är något lägre jämfört med förra delåret. Antalet anställda är likvärdigt med föregående år och antalet årsarbetare visar på en marginell ökning. Andelen kvinnor som arbetar är högre och visar på ytterligare en ökning för 2023 än tidigare år. Andelen behöriga lärare uppgår till 90 procent.

Personalomsättningen av tillsvidareanställda har under året varit 9 procent lite mer än i förra årets redovisning på 7,9 procent. Personalomsättningen har legat på en lägre nivå innan.

Förbundet delar utmaningarna med övriga samhället gällande kompetensförsörjning till våra verksamheter men vi har inte haft några svårigheter att rekrytera hittills. En framgångsfaktor är att fortsätta att vara en attraktiv arbetsgivare, vilket har varit ett viktigt fokus för förbundet över alla år.

Vuxenutbildningen förändras över tid (SFI minskar just nu) och här arbetar förbundet med lösningar när det gäller anställningar av olika karaktär till exempel: visstidsanställningar och pensionärer för att snabbt kunna vara flexibel vid minskad verksamhet.

Förbundet har över tid en stabil

personalgrupp och personalförsörjning. Personalomsättningen beror främst på pensionsavgångar och att det är få som väljer att söka sig ifrån förbundet.

Den totala sjukfrånvaron under perioden uppgick till 5,9 procent. Under samma period 2022 var den totala sjukfrånvaron 7,52 procent. Ålderskategorin 30–49 år står för den största andelen av sjukfrånvaron. Nivån för den totala sjukfrånvaron har blivit högre jämfört med nivån som var på sjukfrånvaron före pandemin då sjukfrånvaron låg runt 3 procent. Långtidssjukfrånvaron har minskat med 9 procent för kvinnor och ligger kvar på ungefär samma nivå för männen. Korttidssjukfrånvaron har ökat med 9 procent för kvinnor och ligger kvar på ungefär samma nivå för männen. Trenden 2022 med procentuellt högre långtidssjukfrånvaro än korttidssjukfrånvaro har vänt under 2023. Analysen gällande korttidssjukfrånvaron är att fler insjuknar lättare nu på grund av försämrat immunförsvar samt att en ökad försiktighet att gå till jobbet med förkylningssymptom än tidigare.

Investeringar

Direktionen har beslutat om ett investeringsutrymme för 2023 på 2,6 mnkr. Till det har direktionen beslutat om ytterligare 1,2 mnkr i investeringsutrymme för

investeringar som ej hann nyttjas under föregående år.

Av investeringsmedlen har 0,2 mnkr förbrukats under 2023. Förbundet finansierar investeringarna med återlånade medel, ingen upplåning bedöms i nuläget vara nödvändigt.

De investeringar som utförts är anpassningar på Torsbergsgymnasiet för att kunna ta in en extra klass på Hantverksprogrammet inriktning frisör, barberare hår- och makeupstylist. 14 nya arbetsplatser har producerats för programmet. Förbundet har även avslutat och aktiverat den pågående investeringen till Staffangymnasiet som påbörjades föregående år gällande ett nytt larmsystem.

Kostnaden för avskrivningar uppgår till 3,7 mnkr vilket är knappt 0,4 mnkr mer än budgeterat. Differensen mot budget beror till stor del på att avskrivning på leasingbilar budgeteras på annat konto.

Förväntad utveckling

Förbundets verksamheter är till största delen beroende av medlemsbidrag, interkommunal ersättning, riktade statsbidrag samt pensions- och löneutvecklingen. Efter en ändring 2020 i ersättningsmodellen för medlemsbidraget ska förbundets intäkter baseras på vårens befolkningsprognos. Ersättningen är då känd i juni året före kommande budgetår förutom schablonersättningen som även fortsättningsvis är rörlig.

Medlemsbidraget för året är fastställt till 115 210 kr per invånare i ålderskategorin 16-19 år och 1 976 kr per invånare i ålderskategorin 20-64 år. Till året 2023 höjdes medlemsbidraget med 4 400 kr per invånare i ålder 16-19 år samt med 160 kr per invånare i ålder 20-64 år. Uppräkningsfaktorn för 2023 är 3,5 procent. Tidigare år har förbundet beviljats tilläggsbidrag för att finansiera verksamheten men efter ökningen av medlemsbidraget är tilläggsbidragen borttagen, förutom de kommunspecifika som kvarstår. Kommunernas

befolkningsprognos visar på något färre invånare till 2024 än tidigare beräknat. Framförallt inom ålderskategorin 20-64 år.

Det är väl känt att pensionskostnaderna i den offentliga sektorn är ett växande problem. Det nya pensionsavtalet, AKAP-KR innebär högre pensionsavgifter för förbundet. Pensionsavgiften har höjts från 4,5 procent till 6,0 procent + indexuppräknning på den pensionsgrundande lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp. Anställda med lön över 7,5 inkomstbasbelopp (IBB) kommer att få en avsättning med 31,5 procent på den överskjutande delen. Detta har gett våra anställda en ökning av pensionsavsättningen på 33 procent. Anställda som har en lön över 7,5 IBB under 2022 har fått välja om de vill stanna kvar i det gamla pensionsavtalet KAP-KL eller gå över till det nya avtalet AKAP-KR. Endast 13 procent av förbundets anställda som var valberättigad valde att gå över till det nya pensionsavtalet. Detta innebär i praktiken att förbundet fortfarande kommer ha anställda kvar i det gamla pensionsavtalet som kommer tjäna in förmånsbestämd ålderspension och pensionsskulden för dessa kvarstår.

Förbundets avsättning för de som har förmånsbestämds ålderspension kommer att öka till 58 mnkr inklusive löneskatt 2024. Ökningen beror framför allt på den rådande höga inflationen. Beräkningen av den förmånsbestämda pensionen påverkas starkt av parametern prisbasbeloppet som ökar vid inflation.

Förbundet ser även ökade påtryckningar på lönerevisionen. Inför 2023 hade förbundet budgeterat 2,2 procent i löneökning inklusive särskilda satsningar. Med den inflation som råder samt sondering kring löneutrymmet hos våra medlemskommuner såg förbundet behov av att öka löneutrymmet. 2023 års lönerevision slutade därmed på 3,1 procent inklusive särskilda satsningar. Fackförbundet Kommunals avtalsområde styrs av industrins märke som sattes till 7,4 procent på två år.

Påtryckningar finns att hela förbundet ska matcha märket. Om förbundet kommer kunna komma upp i det löneutrymmet till nästkommande år är fortfarande osäkert.

Interkommunala kostnader ingår i medlemsbidraget sedan 2020 och förbundet står för risken. Ersättningen till fristående skolor fastställs utifrån våra egna budgeterade kostnader för program i förbundet och för övriga program/inriktningar utifrån Riksprislistan som fastställs i slutet på januari. Elever i offentliga skolor ersätts utifrån respektive kommuns/regions prislista. Till detta kommer kostnader för elever med särskilda behov och kostnaderna för dessa kan variera stort och exempel finns på elever som kostar 500 - 1 000 tkr utöver ordinarie programkostnad per läsår. De interkommunala kostnaderna förväntas minska något kommande år då förbundet har satsat och startat nya program och inriktningar på gymnasieskolan.

Interkommunala intäkter beror av prisberäkningen per elev och antalet elever vi har från andra kommuner i våra skolor. Framst inom anpassade gymnasieskolan är prislappen hög vilket innebär att om vi tappar en elev behöver anpassningar utföras på mellan 400-700 tkr per läsår. Därtill kommer även risken för elevboendet som vi erbjuder elever från andra kommuner på den anpassade gymnasieskolan vilket utgör ytterligare cirka 400-700 tkr per läsår. För 2023 har den anpassade gymnasieskolan haft en positiv trend gällande elevantalet. Över tid har elevantalet sjunkit, därav befaras interkommunala intäkter för den anpassade gymnasieskolan minska nästkommande år. För gymnasieskolan ser vi en positiv trend där vi får fler externa elever till våra två gymnasieskolor.

Riktade statsbidrag har ökat de senaste åren, främst på grund av statlig satsning inom vuxenutbildningen. Exempelvis har

medfinansieringskravet upphört för yrkesvuxelever som också studerar SFI eller Svenska som andraspråk, samtidigt som ersättningen för dessa elever också ökats. Medfinansieringen som tidigare infördes med 50 procent för yrkesvux har nu sjunkit till 30 procent. Skolverket fick under åren 2020-2023 EU-bidrag som finansierade en del av statsbidragen riktade till vuxenutbildningen. Vi har ännu inte sett några nedskärningar inom statsbidragen från Skolverket gällande regional vuxenutbildning men ändringar från Skolverket kan ske snabbt. Exempelvis kan medfinansieringskravet inom Yrkesvux återigen öka samt att de extra bidraget vi får idag för elever som läser SFI eller Svenska som andraspråk med stöd kan försvinna.

För gymnasieverksamheten befaras minskade statsbidrag. Dels bidraget för lärling då fler söker bidraget och därmed delar på samma statsbidrag. I budgetpropositionen för 2022 meddelade regeringen dessutom att stora delar av anslaget i lärarlönelyftet skulle flyttas till likvärdighetsbidraget som enbart gäller grundskolan. Regeringen har sedan gett ut ny information som säger att man avser att låta medlen till lärarlönelyftet ligga kvar tills en översyn av riktade statsbidrag har genomförts. Framtiden för detta statsbidrag är därmed oviss. Flera kommuner i förbundets närområde har permanentat lärarlönelyftet men förbundet har inte sett möjlighet att kunna göra detta.

Förbundet har sett ett stort ökat behov av elevassistenter inom den anpassade gymnasieskolan och har framåt en utmaning att finna finansiering för detta. Alternativt behöver den anpassade gymnasieskolan se över sin organisation och lokalutrymme för att kunna anpassa verksamheten bättre efter elevgruppen.

Kommunalförbundet Hälsingland

Ordförande: Yoomi Renström

Förbundschef: Matts Hildebrand/ Tomas Larsson (tf)

Verksamhet

Kommunalförbundet Hälsingland, KFH, har tre medlemskommuner, Bollnäs, Söderhamn och Ovanåker. Förbundet bildades 2009-04-01.

KFH ska med utgångspunkt i förbundsordning och reglemente för medlemskommunernas räkning ansvara för samhällsskydd, säkerhet, beredskap, informationssäkerhet, tillstånds- och tillsynshantering av alkohol, tobak, folköl, receptfria läkemedel samt tillsyn av rökfria skolgårdar och rökfria miljöer. KFH är organisatoriskt ansvarig och tillika arbetsgivare för en Förvaltarenhet. Enhetens medarbetare arbetar med uppdrag som god man eller förvaltare.

I KFH finns funktionen Dataskyddsombud med syftet att tillgodose medlemskommunernas och kommunala bolag och kommunalförbund behov av ett sådant ombud.

Händelser av väsentlig betydelse

Följande händelser under perioden noteras:

- Avtal om samverkan inom området förebyggande arbete och insatser. Avtalet omfattar samtliga räddningstjänster i Hälsingland.
- Rekrytering och tillsättning av två platschefer inom räddningstjänsten med placering i Söderhamn och Bollnäs
- Avtal med extern leverantör av tjänsten Dataskyddsombud. Avtalet löper ut 2023-12-31 men med en förlängning till och med 2024-08-31. Under året har diskussioner förts om en eventuell övergång till medlemskommunerna.
- Medlemskommunerna inleder samtal om att förbereda återtagande av

uppdraget inom Kris och Säkerhet med en planerad övergång vid årsskiftet 2023/2024.

- Avtal om gemensam räddningschef med Norrhälsinge Räddningstjänst och Kommunalförbundet Hälsingland justerades från 50/50 till 20/80 procent.
- Räddningstjänsterna i Hälsingland har fortsatt arbetet med att permanenta förebyggandesamarbetet och under 2023 fattades de sista besluten för att färdigställa samarbetet i enlighet med avtalet. Under 2023 antog samtliga ingående parter nya delegationsordningar så att samtliga handläggare är delegerade att handlägga ärenden inom hela Hälsingland, detta avser både Lag (2003:778) om skydd mot olyckor och Lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.
- Under 2023 arbetade räddningstjänsterna i Hälsingland fram ett förslag på en gemensam myndighetstaxa. Under året antog samtliga hälsingekommuners kommunfullmäktige taxan och kostnaderna för myndighetsutövningen är därmed likställd i Hälsingland.
- KFH anslöt sig i april 2022 till ledningsorganisationen Räddning i Samverkan (RiS). Den gemensamma ledningsorganisationen består av sju räddningstjänster inklusive KFH. Övriga räddningstjänster är Räddningstjänsten i Ljusdal, Norrhälsinge Räddningstjänst, Gästrikke Räddningstjänst, Dala Mitt Räddningstjänst, Räddningstjänsten i Smedjebacken och Rättvik. En omorganisation inom RiS har skett

under året gällande ledningsfunktionerna i ledningscentralen i Falun med driftstart i början av Q1 2024.

Kommentarer till budgetavvikelse/utfall

KFH redovisar ett överskott mot budget 2023.

- Underskott på operativ räddningstjänst beror främst på högre personalkostnader än budget. Jämfört med fjolåret har bara lönekostnaderna ökat marginellt om ökningen av de sociala avgifterna löneökningar räknas bort. Däremot var lönekostnaderna även år 2022 väsentligt högre än budget.
- Underskott på Tillståndsenhet beror på lägre intäkter än budget. Intäkter från tillsynsavgifter och prövningsavgifter är högre än föregående år, men lägre än budget.
- Underskott på förvaltarenhet beror främst på att verksamheten utökats med en person och att en person som slutat har ersatts. Det har varit en inkörningsperiod för nya anställda. Antal debiterade uppdrag har då blivit färre än budgeterat.
- Pensionskostnaderna är cirka 2 mnkr lägre än budgeterat på grund av att pensionsskulden har minskat mer än vad prognosen från KPA visade per 2022-12-31. Detta beror bland annat på pensionsavgångar.

Väsentliga personalförhållanden

Kommunalförbundet Hälsingland har totalt 162 medarbetare med fördelning enligt följande:

- Dagpersonal/administratörer, 20, varav 9 kvinnor och 11 män
- Operativ heltidspersonal, 48, varav 2 kvinnor och 46 män
- RiB-personal, 94, varav 10 kvinnor och 84 män

Åldersfördelning (162)

0–29 år 15

30–49 år 91

50 år - 56

Dagtidspersonal (20)

0–29 år 1

30–49 år 7

50 år - 12

Operativ heltidspersonal (48)

0–29 år 3

30–49 år 28

50 år - 17

RiB-personal (94)

0–29 år 11

30–49 år 57

50 år - 26

Sjukfrånvaron 2023 jämfört med 2022 är väsentligt mycket lägre (2,13 procent jämfört med 4,97 procent).

Förväntad utveckling

KFH har fyra verksamheter samt uppdrag att tillgodose medlemskommunernas behov av dataskyddsombud (DSO).

Räddningstjänstens verksamhet fortsätter att utveckla samverkan med övriga räddningstjänster i Hälsingland. Vid årsskiftet 2022/2023 tecknats ett samverkansavtal avseende förebyggande insatser och arbete med Räddningstjänsten i Ljusdal och Norrhälsinge Räddningstjänst. Ledningsorganisation Räddning i Samverkan, RiS, fortsätter att utvecklas och bidrar till att de gemensamma resurserna utnyttjas på bästa sätt.

Kris och Säkerhet är en avdelning med ett uppdrag som inte varit helt tydligt. Det har under en längre tid diskuterats vad KFH:s ansvar är och vilket ansvar respektive medlemskommun har. Till detta ska man lägga

till den förändring i vår omvärld som innebär att respektive kommun numera tenderar att bygga upp egen kunskap inom området kris och säkerhet. Frågan är då vilken roll KFH ska i framtiden. Detta är något som diskuteras med medlemskommunerna.

Tillståndsenheten kommer troligtvis inte att utöka antalet handläggare. Den organisation som finns idag med tre handläggare samt ett antal inspektörer tillgodoser de behov som finns vad gäller tillståndshantering och tillsyner. På grund av det osäkra världsläget och en tilltagande och ogynnsam kostnadsutveckling skäl att räkna med att restaurangnäringen kommer att stå inför stora utmaningar.

Förvaltarenheten har idag sex handläggare. Utvecklingen av enheten är förmodligen en spegelbild av hur det står till i vårt samhälle. Allt fler har behov av de tjänster som

Förvaltarenheten erbjuder samtidigt som det blir allt svårare att på ideell bas rekrytera personer till uppdrag som god man och förvaltare. Det finns utmaningar i den dagliga verksamheten som hänger samman med att handläggarnas uppdrag är personliga och ansvaret som förbundet har som arbetsgivare.

Uppdraget att för medlemskommunernas räkning anställa ett Dataskyddsbud är beroende av att Dataskyddsbudet för sitt arbete får de förutsättningar som anges i GDPR-direktivet. Dataskyddsbudet ska kunna bedriva arbetet självständigt och oberoende. Det har inte fungerat väl ut och en dialog har förts under 2023 med medlemskommunerna om att ta hem Dataskyddsbud till respektive kommun.

Inköp Gävleborg

Händelser av väsentliga betydelse

- Inköpssamverkan Mitt har på uppdrag av Inköp Gävleborg överfört alla ingångna avtal efter 1 jan 2024 från Inköp Gävleborg och till någon av medlemskommunerna. Därmed har inte Inköp Gävleborg några avtal kvar längre.
- Samtliga medlemskommuner har på förslag från Inköp Gävleborg beslutat att likvidation av förbundet ska inledas 1 jan 2024. Direktionen övergår från detta datum till att vara likvidator.
- Bollnäs kommun har på förslag av Inköp Gävleborg accepterat att överta kostnadsansvaret för indexeringar av ingångna pensionsavtal med KPA för tidigare anställda i Inköp Gävleborg. Bollnäs kommun erhåller en riskpremie på 200 tkr av Inköp Gävleborg för åtagandet. Utbetalningen kommer att göras under 2024 innan likvidationen slutförts. Medlemskommunerna delges årligen förbundets delårsrapport och bokslut.

Kommentarer till budgetavvikelser/ utfall

För 2023 redovisar förbundet ett negativt resultat om -2 tkr. Det budgeterade resultatet för 2023 uppgick till -311 tkr. Jämfört med budget är det en positiv avvikelse med 309 tkr. Från och med 2020 budgeteras ett negativt resultat då direktionen i februari 2020 beslutade att inte ta ut några medlemsavgifter utan förbundet bedömdes kunna använda ansamlade överskott från tidigare år för att täcka förbundets kostnader fram till dess att det avvecklas.

Större avvikelser jämfört med budget framgår av nedanstående uppställning.

Bilagor

- Bilaga 1: Bokslut 2023 – Kommunstyrelsen
- Bilaga 2: Bokslut 2023 – Teknik- och fritidsnämnden
- Bilaga 3: Bokslut 2023 – Barn- och utbildningsnämnden
- Bilaga 4: Bokslut 2023 – Socialnämnden
- Bilaga 5: Bokslut 2023 – Kulturnämnden
- Bilaga 6: Bokslut 2023 – Miljö- och byggnämnden
- Bilaga 7: Bokslut 2023 – Överförmyndarnämnden

